

ยุทธศาสตร์การวิจัย (พ.ศ. 2555-2559)

: ภาคใต้

สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ

คำนำ

สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (วช.) เป็นองค์กรกลางตามพระราชบัญญัติสภาวิจัยแห่งชาติที่มีหน้าที่ในการกำหนดนโยบายและแผนวิจัยส่วนรวม และได้รับมอบหมายจากรัฐบาลให้เป็นหน่วยงานกลางในการรวบรวมแผนงานและงบประมาณในเชิงบูรณาการของหน่วยงานการวิจัยต่างๆ ของประเทศ เพื่อนำเสนอรัฐบาลพิจารณาจัดสรรงบประมาณตามแนวคิดในการบริหารจัดการงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน (Performance-based Budgeting) ที่เชื่อมโยงระบบการวิจัยตามแผนการบริหารราชการแผ่นดินของรัฐบาล และสอดคล้องกับยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศ ทั้งนี้ เพื่อให้ระบบการวิจัยของประเทศปรับตัวให้สามารถตอบสนองกับความต้องการของสังคมและก้าวทันความเปลี่ยนแปลงของโลก และส่งผลให้งานวิจัยโดยรวมมีเป้าหมายและทิศทางที่ชัดเจนมากขึ้น

วช. ในฐานะหน่วยงานเจ้าภาพหลัก ได้ดำเนินการจัดทำนโยบายและยุทธศาสตร์การวิจัยของชาติ ระหว่างปี พ.ศ. 2555-2559 โดยเริ่มจากการจัดทำยุทธศาสตร์การวิจัยของกลุ่มจังหวัดในระดับภูมิภาค 4 ภูมิภาค (ภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคกลาง และภาคใต้) เพื่อให้ทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยในพื้นที่กลุ่มจังหวัด ได้มีส่วนร่วมบูรณาการแนวคิดในการดำเนินงานวิจัย เพื่อตอบสนองนโยบายของรัฐบาล แผนการบริหารราชการแผ่นดิน หน้าที่ของหน่วยงาน และความต้องการของพื้นที่ รวมทั้งสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555-2559) อันจะทำให้เกิดประสิทธิภาพในการบริหารจัดการงบประมาณการวิจัยที่เชื่อมโยงอย่างบูรณาการในการพัฒนาภูมิภาคต่างๆ และทำให้เกิดประสิทธิผลต่อการพัฒนาประเทศโดยรวม ซึ่งนำมาสู่การจัดทำเป็น “นโยบายและยุทธศาสตร์การวิจัยของชาติ (พ.ศ. 2555-2559)” โดยมีวัตถุประสงค์ที่มุ่งสะท้อนและตอบสนองความต้องการของพื้นที่หน่วยงาน และมีความเชื่อมโยงและสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555-2559) โดยได้มีการจัดลำดับความสำคัญของการวิจัยให้สอดคล้องกับปัญหาและสถานการณ์ของประเทศด้วย และในขณะเดียวกันได้มีความเชื่อมโยงกับ “นโยบายการวิจัยของชาติระยะยาว (พ.ศ. 2553-2572)”

วช. ขอขอบคุณที่ปรึกษาการดำเนินงานจัดทำยุทธศาสตร์การวิจัย (พ.ศ. 2555-2559):ภาคใต้ ตลอดจนผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้บริหารระดับสูงของจังหวัด ผู้มีส่วนร่วมจากภาคีรัฐภาคเอกชน และภาคประชาชนทุกท่าน ที่ได้ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีในการจัดทำยุทธศาสตร์การวิจัย และหวังเป็นอย่างยิ่งว่า “ยุทธศาสตร์การวิจัย(พ.ศ. 2555-2559) : ภาคใต้” นี้ จะเป็นประโยชน์ต่อบุคคลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทั้งในระดับนโยบาย หน่วยงาน นักวิจัย ภาคเอกชน และภาคประชาชน ในการนำไปใช้เป็นแนวทางการพัฒนาโครงการวิจัย การเสริมสร้างและพัฒนาระบบการวิจัยของชาติได้อย่างเป็นรูปธรรมเพื่อประโยชน์ในการพัฒนาท้องถิ่นภาคใต้และประเทศให้ก้าวหน้าอย่างยั่งยืนต่อไป

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	ก
บทสรุปสำหรับผู้บริหาร	i
บทที่ 1 สารสำคัญของนโยบายและยุทธศาสตร์การวิจัยของชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2555-2559)	1
บทที่ 2 สภาพทั่วไปของภาคใต้	4
บทที่ 3 บริบทและศักยภาพการวิจัยของภาคใต้	37
บทที่ 4 หลักการ แนวคิด และกระบวนการพัฒนายุทธศาสตร์การวิจัย (พ.ศ. 2555-2559) ของภาคใต้	41
บทที่ 5 ยุทธศาสตร์การวิจัย (พ.ศ. 2555-2559) ของภาคใต้	44
ยุทธศาสตร์การวิจัยที่ 1 การสร้างศักยภาพและความสามารถในการ พัฒนาทางสังคม	45
ยุทธศาสตร์การวิจัยที่ 2 การสร้างศักยภาพและความสามารถในการ พัฒนาทางเศรษฐกิจ	50
ยุทธศาสตร์การวิจัยที่ 3 การอนุรักษ์ เสริมสร้างและพัฒนาทุนทรัพยากร ธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม	57
ยุทธศาสตร์การวิจัยที่ 4 การสร้างศักยภาพและความสามารถในการ พัฒนานวัตกรรมและบุคลากรทางการวิจัย	60
ยุทธศาสตร์การวิจัยที่ 5 การบริหารจัดการความรู้ ผลงานวิจัย นวัตกรรม สิ่งประดิษฐ์ ทรัพยากรและภูมิปัญญาของประเทศ สู่การใช้ประโยชน์ เชิงพาณิชย์และสาธารณะด้วยยุทธวิธีที่เหมาะสมที่เข้าถึงประชาชนและ ประชาสังคมอย่างแพร่หลาย	61
บทที่ 6 กลุ่มเรื่องวิจัยที่ควรมุ่งเน้น (พ.ศ. 2555-2559) ของภาคใต้	63
บทที่ 7 การบริหารและขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การวิจัย (พ.ศ. 2555-2559) ของภาคใต้	70
บทที่ 8 บทสรุปยุทธศาสตร์การวิจัย (พ.ศ. 2555-2559) ของภาคใต้	73

	หน้า
ภาคผนวก	74
- บทสรุปผู้บริหารนโยบายและยุทธศาสตร์การวิจัยของชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2555-2559)	75
- บทสรุปผู้บริหาร ยุทธศาสตร์การวิจัยระดับภูมิภาค	80
- บทสรุปสำหรับผู้บริหาร ยุทธศาสตร์การวิจัย (พ.ศ. 2555-2559) : ภาคเหนือ	81
- บทสรุปสำหรับผู้บริหาร ยุทธศาสตร์การวิจัย (พ.ศ. 2555-2559) : ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	87
- บทสรุปสำหรับผู้บริหาร ยุทธศาสตร์การวิจัย (พ.ศ. 2555-2559) : ภาคกลาง	92

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 1 ข้อมูลยางพาราและปาล์มน้ำมัน ปี 2550	14
ตารางที่ 2 ข้อมูลจำนวนนักท่องเที่ยวและรายได้จากการท่องเที่ยว	14
ตารางที่ 3 แหล่งท่องเที่ยวที่มีศักยภาพสูง กลุ่มจังหวัดภาคใต้ฝั่งอ่าวไทย	15

สารบัญตาราง

	หน้า
ภาพที่ 1	ความเชื่อมโยงของการพัฒนานโยบายและยุทธศาสตร์การวิจัยของชาติ
ภาพที่ 2	การเชื่อมโยงการบริหารและขับเคลื่อนนโยบายและยุทธศาสตร์การวิจัยของชาติ ระหว่างส่วนกลางและภูมิภาคร่วมกับหน่วยงานและเครือข่ายการวิจัยต่าง ๆ

สารบัญภาพ

		หน้า
ภาพที่ 1	ความเชื่อมโยงของการพัฒนานโยบายและยุทธศาสตร์การวิจัยของชาติ	38
ภาพที่ 2	การเชื่อมโยงการบริหารและขับเคลื่อนนโยบายและยุทธศาสตร์การวิจัยของชาติ ระหว่างส่วนกลางและภูมิภาคร่วมกับหน่วยงานและเครือข่ายการวิจัยต่าง ๆ	69

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร

ยุทธศาสตร์การวิจัย (พ.ศ. 2555-2559) : ภาคใต้

สำนักงานคณะกรรมการการวิจัยแห่งชาติ (วช.) ได้จัดทำยุทธศาสตร์การวิจัย (พ.ศ.2555-2559) ของภาคใต้ เพื่อมุ่งเน้นให้เป็นแนวทางในการดำเนินการวิจัยของหน่วยงานวิจัยต่างๆ ของประเทศและใช้เป็นกรอบทิศทางการวิเคราะห์ตรวจสอบข้อเสนอการวิจัยของหน่วยงานภาครัฐที่เสนอของบประมาณประจำปี ตามมติคณะรัฐมนตรีระหว่างปีงบประมาณ 2555-2559 โดยสอดคล้องกับสถานการณ์ของประเทศ บนพื้นฐานปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และความสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555-2559) รวมทั้งความต้องการและศักยภาพของพื้นที่แบบมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน

วิสัยทัศน์การวิจัยภาคใต้

“ภายในปี พ.ศ.2559 มิงงานวิจัยเป็นฐานความรู้ที่ขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การพัฒนาภาคใต้ ให้มีความสมดุล สอดคล้องกับศักยภาพและความต้องการของพื้นที่ โดยใช้ทุนทางทรัพยากรและเครือข่ายการวิจัยอย่างมีประสิทธิภาพ ที่ทุกฝ่ายมีส่วนร่วม”

ยุทธศาสตร์การวิจัย (พ.ศ.2555-2559) ของภาคใต้ เน้นการบูรณาการด้านการวิจัยที่สอดคล้องกับแนวนโยบายและยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศและยุทธศาสตร์การพัฒนา กลุ่มจังหวัด 3 กลุ่มจังหวัดภาคใต้ (กลุ่มจังหวัดฝั่งอ่าวไทย กลุ่มจังหวัดฝั่งอันดามันและกลุ่มจังหวัดชายแดนใต้) ควบคู่กับการวิจัยเพื่อความเป็นเลิศทางวิชาการ เพื่อนำไปสู่การพัฒนาภูมิภาคภาคใต้ และประเทศอย่างสมดุลและยั่งยืน ที่มีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน โดยยุทธศาสตร์การวิจัย (พ.ศ. 2555-2559) ของภาคใต้ จะมีความเชื่อมโยงกับทั้งนโยบายเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555-2559)และนโยบายและแนวทางการวิจัยของชาติในระยะยาว (พ.ศ. 2553-2572) อย่างชัดเจน เพื่อให้การจัดสรรงบประมาณด้านการวิจัยของประเทศ มีทิศทางการวิจัยที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์การพัฒนากลุ่มจังหวัดของภาคใต้มีความชัดเจน จึงได้กำหนดยุทธศาสตร์การวิจัย (พ.ศ. 2555-2559) ของภาคใต้ เป็น 5 ยุทธศาสตร์ 15 กลยุทธ์ 50 แผนงานวิจัย โดยในแต่ละยุทธศาสตร์การวิจัยได้มีการกำหนดกลยุทธ์ แผนงานวิจัยและตัวอย่างประเด็นการวิจัยที่เป็นความต้องการในการวิจัยในภาคใต้ช่วง 5 ปี ดังนี้

ยุทธศาสตร์การวิจัยที่ 1 การสร้างศักยภาพและความสามารถในการพัฒนาทางสังคม

ภาคใต้มีความหลากหลายทางวัฒนธรรม เชื้อชาติและศาสนาสูง ในหลายจังหวัดของภาคใต้ยังมีจำนวนแรงงานต่างถิ่นและต่างด้าวเป็นจำนวนมาก กอปรกับสถานการณ์ความไม่สงบ

ในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ยังเกิดความรุนแรงอย่างต่อเนื่องและมีความเสี่ยงต่อความมั่นคงของประเทศ ได้ส่งผลกระทบต่อการดำเนินชีวิตประจำวันของประชาชนในพื้นที่ และเป็นเหตุจูงใจการพัฒนาในแทบทุกด้าน รวมทั้งการเกิดเป็นภาพลักษณ์ความไม่ปลอดภัยที่ส่งผลกระทบต่อการลงทุนและการท่องเที่ยวในพื้นที่อีกด้วย นอกจากนี้ ประเทศไทยกำลังก้าวเข้าสู่การเป็นส่วนหนึ่งของประชาคมอาเซียน ดังนั้นการเสริมสร้างความสมานฉันท์และความมั่นคงในพื้นที่จึงเป็นพื้นฐานที่จำเป็นอย่างยิ่งในการรองรับการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นในอนาคต จึงต้องมุ่งเน้นการวิจัยในด้านการปฏิรูปศึกษา การเสริมสร้างความมั่นคงของประเทศแบบมีส่วนร่วมของชุมชนในแต่ละพื้นที่อย่างแท้จริง โดยเฉพาะการวิจัยความเข้าใจของ “คุณลักษณะเฉพาะ” ของพื้นที่ : มิติทางสังคม ศาสนาและวัฒนธรรม แบบมีส่วนร่วมของชุมชนในพื้นที่ ประกอบด้วย 5 กลยุทธ์ คือ

กลยุทธ์ที่ 1 : การปฏิรูปการศึกษาทั้งในและนอกระบบที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตในแต่ละท้องถิ่น

กลยุทธ์ที่ 2 : วิจัยเพื่อการเสริมสร้างความสมานฉันท์และบูรณาการการแก้ไขปัญหาแบบมีส่วนร่วมในพื้นที่

กลยุทธ์ที่ 3 : การวิจัยเพื่อเสริมสร้างความมั่นคงและการแก้ไขปัญหาสถานการณ์ความไม่สงบใน 3 จังหวัดชายแดนใต้

กลยุทธ์ที่ 4 : วิจัยเพื่อส่งเสริมความเข้มแข็งและการเสริมสร้างภูมิคุ้มกันของท้องถิ่นและสังคม

กลยุทธ์ที่ 5 : วิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตและความมั่นคงของมนุษย์ และ 18 แผนงานวิจัย คือ

- 1) แผนงานวิจัยเกี่ยวกับการปฏิรูปการศึกษาตั้งแต่ระดับปฐมวัยจนถึงระดับอุดมศึกษา
- 2) แผนงานวิจัยเกี่ยวกับการจัดการศึกษาที่สอดคล้องกับอัตลักษณ์ในแต่ละท้องถิ่น
- 3) แผนงานวิจัยเกี่ยวกับการผลิตกำลังคนให้สอดคล้องกับภาคการผลิต
- 4) แผนงานวิจัยเกี่ยวกับการสร้างความเข้าใจและความเป็นธรรมกับชุมชนในการพัฒนาแบบมีส่วนร่วม
- 5) แผนงานวิจัยเกี่ยวกับการบริหารจัดการเกี่ยวกับแรงงานต่างถิ่นและแรงงานต่างด้าว
- 6) แผนงานวิจัยเกี่ยวกับกฎหมายและกติกาดังกล่าวเพื่อความเป็นธรรมาภิบาล
- 7) แผนงานวิจัยเกี่ยวกับความสมานฉันท์ในพื้นที่และสร้างความเข้าใจ ความเป็นธรรมในการพัฒนาพื้นที่แบบมีส่วนร่วม
- 8) แผนงานวิจัยเกี่ยวกับการปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับปัญหาความไม่สงบใน 3 จังหวัดชายแดนใต้
- 9) แผนงานวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาอาชีพทางเลือกของผู้ได้รับผลกระทบจากปัญหาสถานการณ์ความไม่สงบใน 3 จังหวัดชายแดนใต้
- 10) แผนงานวิจัยเกี่ยวกับการสร้างจิตสำนึกและความรู้ในกลุ่มเด็กและเยาวชน 3 จังหวัดชายแดนใต้
- 11) แผนงานวิจัยเกี่ยวกับการแก้ปัญหาอาชญากรรม
- 12) แผนงานวิจัยเกี่ยวกับระบบบริหารจัดการด้านความปลอดภัยของนักท่องเที่ยว
- 13) แผนงานวิจัยเกี่ยวกับศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง
- 14) แผนงานวิจัยเกี่ยวกับศาสนาและวัฒนธรรม
- 15) แผนงานวิจัยเกี่ยวกับการสร้างความพร้อมในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน (ASEAN Community)
- 16) แผนงานวิจัยด้านสุขภาพ
- 17) แผนงานวิจัยเกี่ยวกับผู้สูงอายุ
- 18) แผนงานวิจัยเกี่ยวกับผู้พิการและผู้ด้อยโอกาส

ยุทธศาสตร์การวิจัยที่ 2 การสร้างศักยภาพและความสามารถในการพัฒนาทางเศรษฐกิจ

ภาคใต้มีศักยภาพการผลิตหลักที่หลากหลายชนิด ได้แก่ ยางพารา ปาล์มน้ำมัน การประมง การเพาะเลี้ยงชายฝั่ง ข้าวพื้นเมือง ปศุสัตว์และไม้ผลเขตร้อนเช่น ลองกอง เงาะ มังคุด ส้มโอทุเรียน เป็นพื้นที่ที่มีศักยภาพในการผลิตและเป็นแหล่งผลิตที่สำคัญของประเทศ อย่างไรก็ตาม ผลผลิตส่วนใหญ่ยังจำหน่ายในรูปแบบสินค้าปฐมภูมิที่มีมูลค่าต่ำ ฐานการผลิตแคบ ขาดประสิทธิภาพในการผลิต การแปรรูปและการบริหารจัดการ ดังนั้นจึงมุ่งเน้นการวิจัยเพื่อพัฒนาประสิทธิภาพการผลิตและนวัตกรรมกระบวนการผลิตทางการเกษตรและการประมง เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจ รวมทั้งการพัฒนาองค์ความรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อเป็นฐานในการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน และเนื่องจากสภาพพื้นที่ทางภูมิศาสตร์ของภาคใต้มีความหลากหลายทางชีวภาพสูง ทั้งที่เป็น ภูเขา ทะเล แม่น้ำ ลุ่มน้ำต่างๆ ตลอดจนความหลากหลายทางวัฒนธรรมและศาสนา ทำให้ยุทธศาสตร์การพัฒนากลุ่มจังหวัดในด้านการท่องเที่ยวในแต่ละพื้นที่ทั้ง 14 จังหวัดมีความหลากหลายมาก อีกประการหนึ่ง ภาคใต้มีที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ที่สามารถเชื่อมโยงสองฝั่งทะเล (ฝั่งอ่าวไทยและฝั่งอันดามัน) และเป็นเขตความร่วมมือทางเศรษฐกิจแบบ IMT-GT แต่มีประเด็นปัญหาและอุปสรรคที่สำคัญ คือ พื้นที่มีลักษณะแคบและยาว ทำให้มีค่าใช้จ่ายในการขนส่งสูง ขาดการเชื่อมโยงโครงข่ายคมนาคมระหว่างฝั่งอ่าวไทยและฝั่งอันดามัน รวมถึงประเทศเพื่อนบ้านและภูมิภาคเอเชีย จึงมีเป้าประสงค์การวิจัยคือ การสร้างเสริมองค์ความรู้เพื่อเป็นพื้นฐานสู่การสร้างศักยภาพและความสามารถในการพัฒนาเศรษฐกิจในการแข่งขันบนพื้นฐานปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มุ่งเน้นการวิจัยเพื่อพัฒนาประสิทธิภาพการขนส่งสินค้าทั้งด้านการเกษตรและการท่องเที่ยว โดยคำนึงถึงบทบาทการแข่งขันของประเทศภายใต้การเปลี่ยนแปลงทั้งในระดับประเทศและระดับนานาชาติ ปัจจัยเหล่านี้ เมื่อนำมาพิจารณากำหนดเป็นกลยุทธ์และแผนงานวิจัยแล้ว จะประกอบด้วย 4 กลยุทธ์ คือ กลยุทธ์ที่ 1 : วิจัยเพื่อสร้างมูลค่าผลผลิตทางการเกษตร ปศุสัตว์และประมงและการพัฒนาศักยภาพในการแข่งขัน กลยุทธ์ที่ 2 : วิจัยเพื่อพัฒนาภูมิปัญญาทางการแพทย์ กลยุทธ์ที่ 3 : วิจัยเพื่อพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยว กลยุทธ์ที่ 4 : วิจัยเพื่อยกระดับประสิทธิภาพและมาตรฐานการให้บริการด้านโลจิสติกส์ และ 15 แผนงานวิจัย ได้แก่ 1) แผนงานวิจัยเกี่ยวกับยางพารา 2) แผนงานวิจัยเกี่ยวกับปาล์มน้ำมัน 3) แผนงานวิจัยเกี่ยวกับอาหารฮาลาล 4) แผนงานวิจัยเกี่ยวกับไม้ผล 5) แผนงานวิจัยเกี่ยวกับการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำและการประมง 6) แผนงานวิจัยเกี่ยวกับนวัตกรรมทางการเกษตรเพื่อเพิ่มมูลค่า : การแปรรูป 7) แผนงานวิจัยเกี่ยวกับข้าวพื้นเมือง 8) แผนงานวิจัยเกี่ยวกับสัตว์เศรษฐกิจ 9) แผนงานวิจัยเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์จากผลิตภัณฑ์ธรรมชาติเพื่อเป็นอาหารเสริมสุขภาพและการแพทย์ทางเลือก 10) แผนงานวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาผลิตภัณฑ์ธรรมชาติสู่การเป็นยารักษาโรค 11) แผนงานวิจัยการท่องเที่ยวตามอัตลักษณ์ของท้องถิ่น 12) แผนงานวิจัยเกี่ยวกับการส่งเสริมอาชีพท้องถิ่นเพื่อสนับสนุนการท่องเที่ยว 13) แผนงานวิจัยเกี่ยวกับการตลาดของการ

ท่องเที่ยว 14) แผนงานวิจัยการค้าและการขนส่ง และ 15) แผนงานวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนา ศูนย์กลางโลจิสติกส์สู่ประชาคมอาเซียน

ยุทธศาสตร์การวิจัยที่ 3 การอนุรักษ์ เสริมสร้าง และพัฒนาทุนทรัพยากร ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

สภาพพื้นที่ทางภูมิศาสตร์ของภาคใต้มีความหลากหลายสูง ทั้งที่เป็น ภูเขา ทะเลทั้งฝั่ง อ่าวไทยและฝั่งอันดามัน ป่าต้นน้ำ ทะเลสาบ พื้นที่น้ำจืด น้ำเค็ม น้ำกร่อย ดินเปรี้ยว ป่าพรุ แม่น้ำ และลุ่มน้ำสายต่างๆ ดังนั้นจึงมีเป้าประสงค์การวิจัยคือ การพัฒนาองค์ความรู้และฐานข้อมูลความรู้ อย่างบูรณาการเพื่อการบริหารและการตัดสินใจทั้งในการพัฒนาและการแก้ปัญหาทุนทาง ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่มีประสิทธิภาพอย่างเป็นระบบ โดยท้องถิ่นและชุมชนมีส่วนร่วม มุ่งเน้นการวิจัยเกี่ยวกับการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ความหลากหลาย ทางชีวภาพ การฟื้นฟู การอนุรักษ์และการใช้ประโยชน์ทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน โดยการมี ส่วนร่วมของประชาชนและสังคม รวมทั้งการสร้างองค์ความรู้เกี่ยวกับทรัพยากรดิน ทรัพยากรน้ำ/ ลม/แสงอาทิตย์ ภัยธรรมชาติทั้งทางบกและทะเล ประกอบด้วย 3 กลยุทธ์ คือ กลยุทธ์ที่ 1 : วิจัย เพื่อการสร้างองค์ความรู้เกี่ยวกับภัยพิบัติธรรมชาติและ การป้องกัน กลยุทธ์ที่ 2 : วิจัยเพื่อพัฒนา ระบบการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำแบบบูรณาการ กลยุทธ์ที่ 3 : การวิจัยเพื่อการอนุรักษ์ ฟื้นฟู และสร้างความมั่นคงของฐานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และ 8 แผนงานวิจัย คือ 1) แผนงานวิจัยเกี่ยวกับการกักเซาะชายฝั่ง 2) แผนงานวิจัยเกี่ยวกับอุบัติภัยธรรมชาติ 3) แผนงานวิจัยเกี่ยวกับการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำและการใช้น้ำ 4) แผนงานวิจัยเกี่ยวกับ การฟื้นฟูและอนุรักษ์ป่าไม้ 5) แผนงานวิจัยเกี่ยวกับการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อม 6) แผนงานวิจัยเกี่ยวกับการบริหารจัดการขยะและการใช้ประโยชน์ 7) แผนงานวิจัยเกี่ยวกับภาวะ โลกร้อน 8) แผนงานวิจัยเกี่ยวกับความหลากหลายทางชีวภาพและการใช้ประโยชน์

ยุทธศาสตร์การวิจัยที่ 4 การสร้างศักยภาพและความสามารถในการพัฒนา นวัตกรรมและบุคลากรทางการวิจัย

ยุทธศาสตร์การวิจัยนี้มุ่งเน้นการวิจัยเพื่อสร้างองค์ความรู้และต่อยอดภูมิปัญญาของ ท้องถิ่นและต่อยอดองค์ความรู้พื้นฐานตลอดจนเสริมสร้างศักยภาพการวิจัยและพัฒนาขีด ความสามารถนักวิจัยของประเทศในระดับภูมิภาคและท้องถิ่น ประกอบด้วย 2 กลยุทธ์ คือ กลยุทธ์ที่ 1: วิจัยเพื่อสร้างศักยภาพและความสามารถของทรัพยากรบุคคลทางการวิจัย กลยุทธ์ที่ 2: วิจัยเพื่อสร้างองค์ความรู้ นวัตกรรม และสิ่งประดิษฐ์ และ 6 แผนงานวิจัย คือ 1) แผนงานวิจัย เกี่ยวกับการพัฒนาศักยภาพและความสามารถของนักวิจัยที่สอดคล้องกับศักยภาพของท้องถิ่น 2) แผนงานวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนานักวิจัยท้องถิ่นอิสระ 3) แผนงานวิจัยเกี่ยวกับการสร้าง องค์ความรู้ใหม่ นวัตกรรมและสิ่งประดิษฐ์เพื่อการแข่งขัน 4) แผนงานวิจัยเกี่ยวกับการต่อยอดภูมิ

ปัญญาท้องถิ่นและต่อยอดองค์ความรู้พื้นฐาน 5) แผนงานวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาเทคโนโลยีสะอาด (Green Technology) 6) แผนงานวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนา เทคโนโลยีด้านพลังงานทดแทน (Renewable Energy)

**ยุทธศาสตร์การวิจัยที่ 5 การบริหารจัดการความรู้ ผลงานวิจัย นวัตกรรม
สิ่งประดิษฐ์ ทรัพยากร และภูมิปัญญาของประเทศสู่การ
ใช้ประโยชน์เชิงพาณิชย์และสาธารณะด้วยยุทธวิธีที่
เหมาะสมที่เข้าถึงประชาชนและประชาสังคมอย่าง
แพร่หลาย**

เป็นยุทธศาสตร์ที่มีเป้าประสงค์คือ การพัฒนาโครงสร้าง เครือข่ายการวิจัย ระบบและกลไก การบริหารจัดการความรู้ผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาพื้นที่ ท้องถิ่นและประเทศอย่างมีประสิทธิภาพ ประกอบด้วย 1 กลยุทธ์ คือ การวิจัยเพื่อพัฒนาระบบการบริหารงานวิจัยเพื่อนำไปใช้ประโยชน์อย่างมีประสิทธิภาพ และ 3 แผนงานวิจัยคือ 1) แผนงานวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาระบบเครือข่ายในการบริหารการวิจัย 2) แผนงานวิจัยเกี่ยวกับระบบการนำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์ 3) แผนงานวิจัยเกี่ยวกับการประเมินผลเพื่อพัฒนาศักยภาพและความสามารถในการวิจัย

อนึ่ง เมื่อได้พิจารณาจากยุทธศาสตร์การวิจัยทั้ง 5 ยุทธศาสตร์การวิจัย 15 กลยุทธ์การวิจัยและ 50 แผนงานวิจัย เพื่อนำมาพิจารณาจัดความสำคัญเป็นกลุ่มเรื่องวิจัยที่ควรมุ่งเน้น โดยคำนึงถึงวิกฤตการณ์ที่เกิดขึ้น ความต้องการผลงานวิจัยและความรู้เพื่อเร่งแก้ปัญหาและนำไปสู่การเสริมสร้างและพัฒนาพื้นที่โดยเร็ว สามารถพิจารณาเป็นกลุ่มเรื่องวิจัยที่ควรมุ่งเน้นทั้งหมด 12 กลุ่มเรื่อง ได้แก่ 1) การประยุกต์ใช้เศรษฐกิจพอเพียง 2) ความมั่นคงของรัฐและการเสริมสร้างธรรมาภิบาล 3) ปฏิรูปการศึกษาและสร้างสรรค์การเรียนรู้ 4) การจัดการทรัพยากรน้ำ 5) การพัฒนาพลังงานทดแทนและภาวะโลกร้อน 6) การเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตรเพื่อการส่งออกและลดการนำเข้า 7) การป้องกันโรคและการรักษาสุขภาพ 8) การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมและการพัฒนาคุณค่าความหลากหลายทางชีวภาพ 9) เทคโนโลยีและนวัตกรรมที่สำคัญเพื่อการเกษตรและอุตสาหกรรม 10) การบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวและการบริการ 11) สังคมผู้สูงอายุ ผู้พิการ และผู้ด้อยโอกาส และ 12) ระบบโลจิสติกส์ (Logistics) และการส่งเสริมการค้าชายแดน

โดยสรุป ยุทธศาสตร์การวิจัย (พ.ศ. 2555-2559) ของภาคใต้ จะมีการดำเนินการเพื่อสนับสนุนยุทธศาสตร์การพัฒนาภาคใต้ รวม 5 ยุทธศาสตร์การวิจัย 15 กลยุทธ์ 50 แผนงานวิจัย

12 กลุ่มเรื่องวิจัยที่ควรมุ่งเน้นและตัวอย่างประเด็นการวิจัยต่าง ๆ ภายใต้การติดตาม ตรวจสอบและประเมินผลการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์การวิจัย (พ.ศ. 2555-2559) ของภาคใต้ อย่างเป็นระบบ และต่อเนื่องจะก่อให้เกิดผลงานวิจัยที่มีคุณภาพเพิ่มขึ้นและมีการนำไปใช้ประโยชน์ในเชิงเศรษฐกิจและสังคม เพื่อตอบสนองยุทธศาสตร์การพัฒนากลุ่มจังหวัดและในระดับชุมชนท้องถิ่นทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพมากขึ้น อันจะนำไปสู่การเสริมสร้างความผาสุกของประชาชนและสร้างศักยภาพในด้านต่าง ๆ รวมทั้งเสริมสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศต่อไป

ในการบริหารและขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การวิจัยของภาคใต้กำหนดให้มี “ระบบการบริหารการวิจัยภาคีเครือข่ายในระดับภูมิภาค : ภาคใต้” (เครือข่ายวิจัยภูมิภาค : ภาคใต้) ขึ้นเพื่อทำหน้าที่ประสานงานและบริหารจัดการยุทธศาสตร์การวิจัยของภาคใต้ให้สอดคล้องกับนโยบายและยุทธศาสตร์การวิจัยของชาติ โดยให้มีการเชื่อมโยงระหว่างภูมิภาคและส่วนกลางให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้ กำหนดให้มีการติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการดำเนินการกิจตามยุทธศาสตร์ด้านการวิจัยของภาคใต้ให้บรรลุผลสำเร็จ

บทที่ 1

สาระสำคัญของนโยบายและยุทธศาสตร์การวิจัยของชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2555-2559)

สำนักงานคณะกรรมการการวิจัยแห่งชาติได้จัดทำ “นโยบายและยุทธศาสตร์การวิจัยของชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2555-2559)” เพื่อมุ่งเน้นให้เป็นแนวทางในการดำเนินการวิจัยของหน่วยงานวิจัยต่างๆ และใช้เป็นกรอบทิศทางในการวิเคราะห์ตรวจสอบข้อเสนอการวิจัยของหน่วยงานภาครัฐที่เสนอของบประมาณประจำปีตามมติคณะรัฐมนตรี โดยสอดคล้องกับสถานการณ์ของประเทศบนพื้นฐานปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและยุทธศาสตร์การวิจัยระดับภูมิภาค รวมทั้งความต้องการของพื้นที่ และสอดคล้องกับทิศทางของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ.2555-2559)

นโยบายการวิจัยของชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2555-2559) ซึ่งคณะรัฐมนตรีได้ให้ความเห็นชอบเมื่อวันที่ 1 มีนาคม พ.ศ.2554 นั้น เน้นการบูรณาการด้านการวิจัยที่สอดคล้องกับแนวนโยบายและยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศ ควบคู่กับการวิจัยเพื่อความเป็นเลิศทางวิชาการ เพื่อนำไปสู่การพัฒนาประเทศอย่างสมดุลและยั่งยืน โดยให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วม ทั้งนี้ กรอบการดำเนินงานวิจัยจะเน้นงานวิจัยที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์การวิจัยของชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2555-2559) โดยมีการจัดลำดับความสำคัญและความจำเป็นของการวิจัยที่สอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาประเทศ บนพื้นฐานปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และมีจุดเน้นที่สอดคล้องกับบริบทการเปลี่ยนแปลงและภาวะความเสี่ยงในเชิงเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคต ในขณะที่งบประมาณการวิจัยจะกระจายไปยังหน่วยงานต่างๆ รวมทั้งในภูมิภาค และมีกลไกกระตุ้นให้เกิดความร่วมมือระหว่างหน่วยงานวิจัยในส่วนกลางและในส่วนภูมิภาค อันจะนำไปสู่การสร้างเครือข่ายการวิจัยและพัฒนา การพัฒนาศูนย์กลางการวิจัยเฉพาะทาง และการพัฒนาบุคลากรการวิจัยร่วมกัน ซึ่งการดำเนินยุทธศาสตร์การวิจัยของชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2555-2559) จะมีความเป็นเอกภาพและมีประสิทธิภาพ โดยมีการติดตามประเมินผลอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ ดังนั้น นโยบายและยุทธศาสตร์การวิจัยของชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2555-2559) จะเป็นพื้นฐานเชิงนโยบายที่เชื่อมโยงกับการปฏิรูประบบวิจัยของประเทศ และนโยบายการวิจัยของชาติ ระยะยาว (พ.ศ. 2553-2572)

นโยบายการวิจัยของชาติ ฉบับที่ 8 ระหว่าง พ.ศ. 2555-2559 ได้กำหนดไว้บนพื้นฐานความต่อเนื่องจากนโยบายการวิจัยของชาติ พ.ศ. 2551-2554 ดังนี้

1. เน้นการบูรณาการด้านการวิจัยที่สอดคล้องกับแนวนโยบายและยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศ สามารถเชื่อมโยงกับแนวทางของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555-2559) ความต่อเนื่องของนโยบายและยุทธศาสตร์การวิจัยของชาติ (พ.ศ. 2551-2554) การปฏิรูประบบวิจัยของประเทศ รวมทั้งนโยบายการวิจัยของชาติระยะยาว (พ.ศ. 2553-2572) โดยการวิจัยจะตอบสนองความต้องการของชุมชนและปัญหาที่สำคัญเร่งด่วนเพื่อการพัฒนาประเทศ พร้อมทั้งดำเนินการควบคู่กับการวิจัยเพื่อความเป็นเลิศทางวิชาการ อันเป็นรากฐานอันสำคัญของการพัฒนาประเทศอย่างสมดุลและยั่งยืน ทั้งนี้มุ่งให้เกิดการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย ทั้งจากหน่วยงานที่มีภารกิจประจำตามหน้าที่ (Function) ภารกิจตามนโยบายและยุทธศาสตร์ของชาติหรือรัฐบาล (Agenda) และภารกิจในพื้นที่ (Area) ซึ่งจะส่งผลให้การดำเนินการตามยุทธศาสตร์การวิจัยในระดับหน่วยงานและภูมิภาคเกิดประสิทธิภาพในการบริหารจัดการงานวิจัยและการบริหารงบประมาณเพื่อการพัฒนาภูมิภาคต่างๆ อันจะทำให้เกิดประสิทธิผลต่อการพัฒนาประเทศโดยรวม

2. ให้ทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย ตลอดจนในพื้นที่ได้มีส่วนร่วมกันเสนอแนะปฏิบัติ และติดตามผล เพื่อให้เกิดการพัฒนางานวิจัยในทุกภาคส่วนและทุกระดับของประเทศ อีกทั้งเพื่อส่งเสริมให้เกิดงานวิจัยที่มีการต่อยอดภูมิปัญญาท้องถิ่นและตอบสนองการพัฒนาประเทศมากขึ้น

3. เน้นงานวิจัยที่สอดคล้องกับนโยบายและยุทธศาสตร์การวิจัยของชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2555-2559) ซึ่งมีการกำหนดกลยุทธ์การวิจัยที่สอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาประเทศ บนพื้นฐานปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยมีจุดเน้นที่สอดคล้องกับบริบทการเปลี่ยนแปลงและภาวะความเสี่ยงในเชิงเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคต โดยให้สามารถนำผลการวิจัยที่ได้รับไปใช้ประโยชน์ในเชิงเศรษฐกิจ สังคม และสาธารณะในระดับชุมชนและระดับประเทศ ตลอดจนเชื่อมโยงสู่การนำผลการวิจัยไปสู่การลงทุนในเชิงพาณิชย์ให้มากยิ่งขึ้น

4. จัดสรรงบประมาณการวิจัยให้กระจายไปยังหน่วยงานต่าง ๆ รวมทั้งในภูมิภาค โดยมีกระบวนการบริหารจัดการงบประมาณเพื่อการวิจัยอย่างมีประสิทธิภาพ และมีกลไกกระตุ้นให้เกิดความร่วมมือระหว่างหน่วยงานวิจัยในส่วนกลางและในส่วนภูมิภาค อันจะนำไปสู่การสร้างเครือข่ายการวิจัยและพัฒนา การพัฒนาศูนย์กลางการวิจัยเฉพาะทาง และการพัฒนาบุคลากรการวิจัยร่วมกัน

5. ขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การวิจัยของชาติ (พ.ศ. 2555-2559) อย่างเป็นเอกภาพและมีประสิทธิภาพ โดยมีการดำเนินการวิจัยและติดตามประเมินผลอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ

โดยกำหนดแนวทางในการติดตามและประเมินผลการวิจัย รวมทั้งติดตามผลการใช้จ่ายงบประมาณเพื่อการวิจัยให้เป็นไปตามระยะเวลาและเป้าหมายที่กำหนดไว้

6. ให้นโยบายและยุทธศาสตร์การวิจัยของชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2555-2559) เป็นพื้นฐานเชิงนโยบายที่เชื่อมโยงกับการปฏิรูประบบวิจัยของประเทศ นโยบายและยุทธศาสตร์การวิจัยของหน่วยงานต่างๆ รวมทั้งนโยบายการวิจัยของชาติระยะยาว (พ.ศ. 2553-2572) ซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนางานวิจัยที่มีคุณภาพ เพื่อการพัฒนาที่สมดุลและยั่งยืนของประเทศ

ภาพที่ 1 ความเชื่อมโยงของการพัฒนานโยบายและยุทธศาสตร์การวิจัยของชาติ

นโยบายการวิจัยของชาติดังกล่าวรองรับวิสัยทัศน์การวิจัยของชาติ คือ “ประเทศไทยมีและใช้งานวิจัยที่มีคุณภาพ เพื่อการพัฒนาที่สมดุลและยั่งยืน” โดยมีพันธกิจการวิจัยของชาติ คือ “พัฒนาศักยภาพและขีดความสามารถในการวิจัยของประเทศให้สูงขึ้น และสร้างฐานความรู้ที่มีคุณค่า สามารถประยุกต์และพัฒนาวิทยาการที่เหมาะสมและแพร่หลาย รวมทั้งให้เกิดการเรียนรู้และต่อยอดภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อให้เกิดประโยชน์เชิงพาณิชย์และสาธารณะ ตลอดจนเกิดการพัฒนาคุณภาพชีวิต โดยใช้ทรัพยากรและเครือข่ายวิจัยอย่างมีประสิทธิภาพ ที่ทุกฝ่ายมีส่วนร่วม”

บทที่ 2

สภาพทั่วไปของภาคใต้

2.1 ข้อมูลพื้นฐานทางกายภาพ เศรษฐกิจ และสังคม

2.1.1 สถานการณ์ด้านเศรษฐกิจ

(1) ฐานเศรษฐกิจของภาคใต้มีขนาดค่อนข้างเล็กและมีอัตราการเติบโตต่ำกว่าระดับประเทศมาโดยตลอด จึงมีบทบาทต่อเศรษฐกิจประเทศลดลงอย่างต่อเนื่อง โดยในช่วงปี 2547-2549 เศรษฐกิจของภาคใต้ประสบปัญหาการชะลอตัว อันเนื่องมาจากการเกิดธรณีพิบัติภัยและเหตุการณ์ความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่ส่งผลกระทบต่อบรรยากาศด้านการท่องเที่ยวและการลงทุนของภาคโดยเฉพาะในกลุ่มจังหวัดชายฝั่งทะเลอันดามันและกลุ่มจังหวัดชายแดนภาคใต้ ที่มีอัตราการเติบโตทางเศรษฐกิจชะลอตัวลงค่อนข้างมาก

(2) ฐานการผลิตแคบโดยพึ่งพิงภาคการเกษตรเป็นหลักและยังมีการผลิตที่ใช้เทคโนโลยีต่ำ จึงมีผลิตภาพการผลิตต่ำ และมีแนวโน้มประสบปัญหาการขาดแคลนแรงงาน มูลค่าภาคการเกษตรมีสัดส่วนร้อยละ 34.9 ของผลิตภัณฑ์ภาค โดยผลิตผลการเกษตรหลักของภาคใต้ ได้แก่ ยางพารา ปาล์มน้ำมัน ไม้ผล และประมง ซึ่งการผลิตพืชหลักยางพารามีผลผลิตต่อไร่อยู่ที่ 286 กิโลกรัม โดยเพิ่มขึ้นเพียงเล็กน้อยในช่วงเกือบสิบปีที่ผ่านมาขณะที่ปาล์มน้ำมันมีผลผลิตต่อไร่ 2.8 ตันต่อไร่ ต่ำกว่าประเทศมาเลเซียที่มี 3.1 ตันต่อไร่ นอกจากนั้นภาคการเกษตรกำลังมีแนวโน้มการประสบปัญหาขาดแคลนแรงงานเนื่องจากมีการเคลื่อนย้ายแรงงานเข้าสู่ภาคบริการมากขึ้นในระยะหลัง ประกอบกับมีการขยายพื้นที่ปลูกพืชที่มีผลตอบแทนสูง เช่น ยางพารา ปาล์มน้ำมันในพื้นที่ที่ไม่เหมาะสม อาทิ การปลูกยางพาราในพื้นที่ทำนา โดยเฉพาะในกลุ่มจังหวัดชายฝั่งทะเลอ่าวไทย ซึ่งนอกจากจะมีผลผลิตต่ำแล้วยังจะกระทบต่อพื้นที่การผลิตอาหารของภาค ส่วนการทำประมงได้ประสบปัญหาการเสื่อมโทรมของทรัพยากรและภาวะต้นทุนสูงจากราคาน้ำมันที่เพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง ซึ่งจะมีผลกระทบต่ออุตสาหกรรมต่อเนื่องที่ส่วนใหญ่ตั้งอยู่ในกลุ่มจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยเฉพาะจังหวัดสงขลาและปัตตานี

(3) การผลิตภาคอุตสาหกรรมมีการเติบโตช้า ส่วนใหญ่ยังเป็นการแปรรูปผลผลิตการเกษตรขั้นต้น อุตสาหกรรมเกิดใหม่มีน้อย โดยสัดส่วนมูลค่าภาคอุตสาหกรรมมีร้อยละ 13.6 และมีอัตราการขยายตัวต่ำประมาณร้อยละ 2-3 ต่อปี โดยโรงงานอุตสาหกรรมแปรรูปการเกษตรส่วนใหญ่จะตั้งอยู่ในแหล่งผลิตวัตถุดิบ ได้แก่ อุตสาหกรรมปาล์มน้ำมันตั้งอยู่ในกลุ่มจังหวัดชายฝั่งทะเลอ่าวไทย อุตสาหกรรมแปรรูปประมงตั้งอยู่ในกลุ่มจังหวัดชายแดนภาคใต้ อุตสาหกรรมแปรรูปยางและไม้ยางพาราตั้งอยู่ในกลุ่มจังหวัดชายฝั่งอ่าวไทยและกลุ่มจังหวัดชายแดนภาคใต้

(4) การค้าชายแดนมีปริมาณกว่า 2 ใน 3 ของทั้งประเทศ และมีการขยายตัวในอัตราที่สูงอย่างต่อเนื่อง แต่ส่วนใหญ่ เป็นการส่งออกวัตถุดิบสินค้าเกษตรไปแปรรูปในประเทศเพื่อนบ้าน และการส่งออกสินค้าไปประเทศที่สามผ่านทางท่าเรือของประเทศเพื่อนบ้าน เนื่องจากด่านศุลกากร สะเดาและปาดังเบซาร์เป็นจุดเชื่อมโยงของเส้นทางถนนสายหลักและเส้นทางรถไฟระหว่างประเทศไทยและมาเลเซียที่เชื่อมโยงไปสู่ท่าเทียบเรือระหว่างประเทศที่บัตเตอร์เวอร์ (มาเลเซีย)

และทำเทียบเรือประเทศสิงคโปร์ โดยสินค้าส่งออกที่สำคัญคือ ผลิตผลยางพารา ผลิตภัณฑ์ยางและไม้อย่าง สัตว์น้ำแช่แข็ง เป็นต้น

(5) การท่องเที่ยวเป็นแหล่งสร้างรายได้ 1 ใน 5 ของรายได้ การท่องเที่ยวทั่วประเทศแต่ยังเป็นการกระจุกตัวอยู่เฉพาะบางพื้นที่ โดยส่วนใหญ่มาจากแหล่งท่องเที่ยวในกลุ่มจังหวัดชายฝั่งทะเลอันดามัน โดยเฉพาะจังหวัดภูเก็ต พังงา กระบี่ และเกาะสมุยในจังหวัดสุราษฎร์ธานี ซึ่งเป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวทางทะเลของภาคที่มีชื่อเสียงระดับนานาชาติ โดยมีรายได้รวมกันสูงถึงร้อยละ 83 ของรายได้การท่องเที่ยวภาคใต้ และเกือบร้อยละ 80 เป็นรายได้จากนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ รองลงมาได้แก่ แหล่งท่องเที่ยวเมืองชายแดนในกลุ่มจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยเฉพาะเมืองหาดใหญ่-สะเตาในจังหวัดสงขลา ซึ่งนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มาจากประเทศเพื่อนบ้านคือ มาเลเซียและสิงคโปร์

(6) สัดส่วนคนจนในภาคใต้มีแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่อง แต่ยังคงมีสัดส่วนสูงในบางพื้นที่ โดยเฉพาะในกลุ่มจังหวัดชายแดนภาคใต้ ได้แก่ จังหวัดนราธิวาสและปัตตานี มีสัดส่วนคนจนสูงถึงร้อยละ 27.05 และร้อยละ 16.3 ตามลำดับ ซึ่งปัญหาส่วนใหญ่ ได้แก่ ปัญหาที่ดินทำกิน ปัญหาหนี้สิน และปัญหาที่อยู่อาศัย โดยคนยากจนส่วนใหญ่คือ ชาวประมงพื้นบ้าน ชาวนา ซึ่งประสบปัญหาความเสื่อมโทรมของทรัพยากรที่เป็นฐานการประกอบอาชีพและมีข้อจำกัดด้านทางเลือกอาชีพเพราะมีความรู้ต่ำ

2.1.2 สถานการณ์ด้านสังคม

(1) มีแนวโน้มการเคลื่อนย้ายแรงงานเข้าสู่ภาคเกษตรกรรมมากขึ้นแต่แรงงานส่วนใหญ่ยังมีการศึกษาต่ำ ส่งผลกระทบต่อขีดความสามารถด้านการแข่งขันของภาค

(2) คนภาคใต้มีจำนวนปีการศึกษาเพิ่มขึ้นและสูงกว่าระดับประเทศยกเว้นใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ แต่ยังมีผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาในเกณฑ์ต่ำ โดยเฉพาะใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งมีผลสัมฤทธิ์ที่ต่ำกว่าเกณฑ์เฉลี่ยของภาคในทุกระดับ เนื่องจากการหยุดการเรียนการสอนเป็นระยะ ๆ ในช่วงที่มีเหตุความรุนแรง นอกจากนี้ยังมีจำนวนผู้ไม่รู้หนังสือยังมีสูงที่เป็นผลต่อเนื่องมาจากการมีปัญหาด้านความรู้และความเข้าใจภาษาไทยโดยเฉพาะในพื้นที่ชนบทซึ่งประชาชนยังนิยมใช้ภาษาท้องถิ่นในชีวิตประจำวัน จึงเป็นอุปสรรคต่อการเรียนรู้ให้เท่าทันโลกและส่งผลกระทบต่อขีดความสามารถทางการแข่งขันของพื้นที่

(3) สุขภาวะของประชาชนภาคใต้โดยรวมดีขึ้น แต่ยังด้อยกว่าระดับประเทศโดยเฉพาะในจังหวัดชายแดนที่อยู่ในระดับด้อยที่สุดของภาค

(4) สัดส่วนคดียาเสพติดยังคงเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะเมืองท่องเที่ยวสำคัญๆ และเมืองชายแดน

(5) สถาบันครอบครัวอ่อนแอลงโดยเฉพาะในเมืองใหญ่และในจังหวัดชายแดนภาคใต้ เช่น 1) อัตราการหย่าร้างมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น โดยกลุ่มจังหวัดฝั่งอันดามันมีอัตราการหย่าร้างสูงสุดเฉลี่ย 4.01 คู่ ในปี 2548 โดยเฉพาะจังหวัดภูเก็ตมีอัตราสูงสุดถึง 5.32 คู่ 2) เด็กกำพร้าและเด็กเร่ร่อนกระจุกตัวในจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยจังหวัดนราธิวาสและปัตตานี มีสัดส่วนสูงถึงร้อยละ 40 ของเด็กกำพร้าในภาค ซึ่งมีสาเหตุสำคัญส่วนหนึ่งมาจากการมีอัตราการตายของบิดา

และมารดาในระดับสูง และมีการอพยพแรงงานไปทำงานในประเทศเพื่อนบ้านจึงทอดทิ้งให้เด็กอยู่ตามลำพัง นอกจากนี้ยังมีเด็กกำพร้าจากเหตุการณ์ภัยพิบัติสึนามิและเหตุการณ์ความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ส่งผลให้มีเด็กกำพร้าเฉพาะกรณีดังกล่าว รวม 2,700 คน

(6) เหตุการณ์ความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ มีความรุนแรงอย่างต่อเนื่องส่งผลกระทบต่อการพัฒนาภาค โดยเฉพาะกลุ่มจังหวัดชายแดนภาคใต้ และมีแนวโน้มการขยายตัวเป็นความเสี่ยงต่อความมั่นคงของประเทศมากขึ้น เหตุการณ์ความไม่สงบที่เกิดขึ้นในจังหวัดชายแดนภาคใต้ คือ ปัตตานี ยะลา นราธิวาส และ 4 อำเภอของสงขลา ได้แก่ อ.เทพา อ.สะบ้าย้อย อ.นาทวี และ อ.จะนะ ซึ่งเริ่มเกิดเหตุการณ์รุนแรงขึ้นตั้งแต่เดือนมกราคม 2547 และต่อเนื่องมาจนถึงปัจจุบัน โดย ณ สิ้นปี 2550 มีจำนวนผู้เสียชีวิตรวมกว่า 2,000 คน ผู้บาดเจ็บเกือบ 4,000 คนและยังได้ส่งผลเสียต่อทั้งด้านเศรษฐกิจและด้านคุณภาพชีวิตของประชาชน โดยเฉพาะผลกระทบต่อการศึกษาและสาธารณสุขที่จะมีผลลบต่อคุณภาพของคนในพื้นที่ในระยะยาว นอกจากนี้ยังจะมีแนวโน้มที่จะขยายตัวกลายเป็นปัญหาความเสี่ยงต่อความมั่นคงของประเทศ คือ 1) การก่อความไม่สงบอาจนำไปสู่ปัญหาการแตกความสามัคคีในประเทศ 2) อาจมีการขยายตัวกลายเป็นปัญหาระหว่างประเทศ ทำให้ประเทศไทยอาจถูกแทรกแซงจากมหาอำนาจและองค์กรระหว่างประเทศ และ 3) อาจขยายตัวเป็นปัญหาการก่อการร้ายระหว่างประเทศที่มีการแทรกแซงจากองค์กรก่อการร้ายทั้งในระดับภูมิภาคและระดับโลก

2.1.3 สถานการณ์ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

(1) พื้นที่ป่าไม้เพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 25.4 ของพื้นที่ภาค แต่ยังต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของประเทศที่เท่ากับร้อยละ 32.7

(2) ทรัพยากรประมง มีภาวะเสื่อมโทรมในชั้นวิกฤต ที่ดินมีปัญหาด้านคุณภาพ และมีปัญหาการกัดเซาะชายฝั่งทะเลเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องและการเกิดแผ่นดินงอกตามชายฝั่ง ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของระบบนิเวศน์

(3) ปัญหามลภาวะจากขยะมูลฝอยและน้ำเสียมีปัญหารุนแรงขึ้นในเมืองใหญ่และเมืองท่องเที่ยว

2.2 ผลกระทบจากบริบทการเปลี่ยนแปลงและประเด็นปัญหาในภูมิภาค

ภาคใต้ต้องเผชิญกับบริบทการเปลี่ยนแปลงของโลกในหลายด้านซึ่งกระทบทั้งที่เป็นโอกาสและข้อจำกัดในการพัฒนาอย่างมาก ซึ่งการพัฒนาในระยะต่อไป ควรเตรียมความพร้อมและรู้จักนำศักยภาพที่มีอยู่มาปรับใช้ประโยชน์ โดยแนวโน้มของบริบทการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญมี 5 บริบท คือ

(1) ข้อตกลงทางการค้าในลักษณะทวิภาคี (FTA) ระหว่างประเทศไทยกับจีน ญี่ปุ่น อินเดีย และออสเตรเลีย เปิดโอกาสในการพัฒนาและขยายการค้าการลงทุนให้กับสินค้าและบริการในภาคมากขึ้น โดยเฉพาะ ยางพารา ผลไม้ ทุเรียน มังคุด และกุ้ง ที่มีโอกาสส่งออกสู่ตลาดญี่ปุ่นมากขึ้น นอกจากนี้ความร่วมมือทางเศรษฐกิจกับประเทศเพื่อนบ้านระหว่างอินโดนีเซีย-มาเลเซีย-ไทย

ภายใต้กรอบ IMT-GT และความร่วมมือระหว่างไทย-มาเลเซีย ภายใต้กรอบ JDS เป็นโอกาสในการพัฒนาด้านการเกษตร การค้า การลงทุน และการท่องเที่ยวและการคมนาคมขนส่งร่วมกัน อย่างไรก็ตามการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจได้ส่งผลทางลบต่อภาคใต้ เช่น การกีดกันทางการค้าที่ไม่ใช่ภาษีของสินค้าจากกลุ่ม EU และสหรัฐอเมริกา เป็นต้น

(2) การเปลี่ยนแปลงด้านสังคม จากโครงสร้างประชากรของโลกที่เปลี่ยนแปลงเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ พฤติกรรมการบริโภค และการดูแลสุขภาพ รวมทั้งแนวโน้มผู้เกษียณ การทำงานของญี่ปุ่นที่ต้องการไปพักผ่อนในต่างประเทศ จะเป็นโอกาสในการพัฒนาธุรกิจบริการการท่องเที่ยวในภาคใต้ เช่น ที่พักแบบ Long Stay, Home Stay, Spa, การดูแลสุขภาพผู้สูงอายุ บริการสุขภาพ เพื่อตอบสนองความต้องการของกลุ่มเหล่านี้ ในขณะที่เดียวกันก็มีผลกระทบเชิงลบ คือ การตอบรับวัฒนธรรมต่างชาติ โดยเฉพาะกลุ่มเด็ก/วัยรุ่นที่นิยมบริโภคอาหาร Fast Food มากขึ้น ส่งผลต่อสุขภาพและการเกิดโรค เป็นต้น

(3) การเปลี่ยนแปลงเทคโนโลยี เป็นโอกาสในการนำเทคโนโลยีใหม่ โดยเฉพาะเทคโนโลยีสารสนเทศ (ICT) มาพัฒนาเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการค้าและบริการท่องเที่ยวของภาคใต้ และเทคโนโลยีชีวภาพที่จะนำมาพัฒนาเพิ่มมูลค่าวัตถุดิบผลิตผลการเกษตรของภาค เช่น การผลิตพลังงานชีวภาพจากปาล์มน้ำมัน เป็นต้น

(4) การเคลื่อนย้ายแรงงาน ปัจจุบันความร่วมมือระหว่างประเทศและการเดินทางเข้าออกระหว่างประเทศโดยเฉพาะประเทศเพื่อนบ้านมีความสะดวกและง่ายขึ้น เป็นโอกาสให้เกิดการลักลอบทำงานในประเทศเพื่อนบ้านที่มีเศรษฐกิจดีกว่า เช่น การอพยพแรงงานเข้าไปทำงานในประเทศมาเลเซีย ซึ่งส่งผลกระทบต่อการขาดแคลนแรงงานของภาค อย่างไรก็ตามภาคใต้มีแรงงานลักลอบเข้าเมืองจากพม่า ลาว และกัมพูชา ซึ่งส่วนใหญ่ทำงานในสวนยาง สวนปาล์ม ประมง และภาคบริการต่างๆ จำนวนมาก ถึงแม้จะช่วยแก้ปัญหาการขาดแคลนแรงงานได้บางส่วน แต่ก็มีแนวโน้มต่อการเกิดปัญหาสังคมตามมาคือ ปัญหาด้านความมั่นคง ยาเสพติด ปัญหาสาธารณสุข การนำโรคระบาดเข้ามาแพร่กระจาย เช่น โรคเท้าช้าง มาเลเซีย เป็นต้น

(5) ภาวะโลกร้อน ซึ่งส่งผลกระทบต่อการเปลี่ยนแปลงภาวะอากาศ เช่น การเกิดลมมรสุมฝนตกหนักติดต่อกันเป็นเวลานานทำให้เกษตรกรมีจำนวนวันกรีดยางลดลง และกระทบต่อการประกอบอาชีพประมง รวมทั้งผลกระทบต่อปริมาณและคุณภาพของพืชผลเกษตรอื่น ๆ อาทิ ผลไม้ ฯลฯ นอกจากนั้นยังก่อให้เกิดความเสี่ยงจากภัยพิบัติจากธรรมชาติที่มีแนวโน้มของความรุนแรงและความถี่สูงขึ้น เช่น การเกิดน้ำหลาก ดินถล่ม และน้ำท่วมฉับพลัน ส่งผลเสียหายทั้งต่อชีวิตและทรัพย์สิน

การวิเคราะห์สภาวะแวดล้อม

การประเมินสถานการณ์สภาวะแวดล้อมของภาค ปัจจัยภายใน (จุดแข็ง จุดอ่อน) และวิเคราะห์ปัจจัยภายนอก (โอกาส ภัยคุกคาม) ซึ่งสามารถสรุปได้ดังนี้

(1) จุดแข็ง

(1.1) ภาคใต้มีที่ตั้งอยู่ในจุดกึ่งกลางระหว่างเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ที่มีประเทศจีนเป็นศูนย์กลางเศรษฐกิจและเอเชียใต้ที่มีอินเดียเป็นศูนย์กลางเศรษฐกิจ และมีกายภาพเปิดสู่ทะเลทั้ง 2 ด้าน จึงมีศักยภาพในการพัฒนาเป็นประตูการค้าคมนาคมขนส่งทางทะเลเชื่อมโยงสู่ภูมิภาคต่างๆ ทั้งด้านฝั่งทะเลอันดามันและทะเลอ่าวไทย

(1.2) ลักษณะภูมิประเทศและภูมิอากาศของภาคใต้มีความเหมาะสมต่อการผลิตด้านเกษตร ภาคใต้จึงเป็นแหล่งผลิตสินค้าเกษตร คือ ยางพารา ปาล์มน้ำมัน ไม้ผลและผลิตผลการประมงที่สำคัญของประเทศ

(1.3) มีทรัพยากรธรรมชาติที่เป็นแหล่งสวยงามตามธรรมชาติ จำนวนมากและมีความหลากหลายทั้งแหล่งธรรมชาติบนบกและในทะเล จึงมีศักยภาพในการพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวได้หลากหลายรูปแบบ โดยปัจจุบันมีแหล่งท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียงระดับนานาชาติ เช่น เกาะภูเก็ต เกาะพีพี เกาะสมุย เป็นต้น

(1.4) อนุภาคจังหวัดชายแดนภาคใต้มีประชากรส่วนใหญ่นับถือศาสนาอิสลาม จึงมีวัฒนธรรมสังคมเชื่อมโยงอยู่กับประเทศโลกมุสลิมที่จะสามารถใช้เป็นสื่อในการสร้างความร่วมมือด้านการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมระหว่างกันได้

(2) จุดอ่อน

(2.1) มีภาพลักษณ์ความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ และความเสี่ยงจากภัยธรรมชาติ ที่มีผลความเสียหายรุนแรง เช่น ธรณีพิบัติภัย (สึนามิ) ที่มีผลกระทบต่อการพัฒนาการค้าการลงทุน และการท่องเที่ยวของพื้นที่ เป็นต้น

(2.2) ทรัพยากรธรรมชาติที่เป็นฐานการผลิตประมงทะเลเสื่อมโทรม โดยเฉพาะทรัพยากรประมงที่อยู่ในภาวะวิกฤติ และมีผลกระทบต่อเนื่องต่ออุตสาหกรรมแปรรูปอาหารทะเลที่ประสบปัญหาขาดแคลนวัตถุดิบ นอกจากนี้ยังมีปัญหาคุณภาพดิน เช่น ดินเปรี้ยว ทำให้มีข้อจำกัดต่อการใช้ประโยชน์ เป็นต้น

(2.3) ฐานการผลิตแคบ พึ่งพาภาคเกษตรที่ขึ้นอยู่กับการผลิตสินค้าเพียงไม่กี่ชนิด ได้แก่ ยางพารา ปาล์มน้ำมัน ไม้ผลและประมง ซึ่งรูปแบบการผลิตยังคงเป็นแบบดั้งเดิม ใช้เทคโนโลยีต่ำจึงมีผลิตภาพการผลิตต่ำ และขาดการพัฒนาการแปรรูปเพื่อเพิ่มมูลค่า ส่วนใหญ่จึงเป็นการจำหน่ายเป็นสินค้าขั้นปฐมและสินค้าแปรรูปขั้นต้น จึงมีมูลค่าค่อนข้างต่ำ

(2.4) มีปัญหาคุณภาพชีวิตของคนในบางพื้นที่ โดยเฉพาะในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งมีปัญหาทั้งความรู้และสุขภาพ และโดยเฉพาะปัญหาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินอันเนื่องมาจากเหตุการณ์ความไม่สงบ

(2.5) โครงสร้างพื้นฐานหลักไม่เพียงพอ/ไม่ได้มาตรฐาน เช่น ท่าเรือระหว่างประเทศเพื่อรองรับการส่งสินค้าออกของภาค ขณะที่โครงสร้างพื้นฐานบางแห่งยังถูกใช้ไม่เต็มศักยภาพ เช่น สนามบินภายในประเทศ ท่าเรือชายฝั่ง ฯลฯ

(3) โอกาส

(3.1) ความร่วมมือทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศและข้อตกลง FTA ไทย-จีน ไทย-ญี่ปุ่น และไทย-อินเดีย สร้างโอกาสด้านการตลาดให้แก่สินค้าเกษตรจำพวกยางพารา ไม้ผล และกุ้ง รวมทั้งกิจกรรมบริการ เช่น Home Stay, Spa ธุรกิจบริการ การดูแลผู้สูงอายุ และบริการด้านสุขภาพมากขึ้น

(3.2) กระแสนิยมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์และเชิงสุขภาพเช่น Medical Tourism เป็นโอกาสในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวและรูปแบบการท่องเที่ยวใหม่ๆ รวมทั้งการพัฒนาสินค้าและบริการของชุมชน โดยเฉพาะการผลิตสินค้าที่ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น เช่น สินค้า OTOP ฯลฯ

(3.3) นโยบายการพัฒนาประเทศเป็นครัวโลกและการพัฒนาอุตสาหกรรมอาหารฮาลาล เพื่อการส่งออก เป็นโอกาสในการพัฒนาอุตสาหกรรมอาหารฮาลาลในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ทั้งระดับอุตสาหกรรมชุมชน SMEs และอุตสาหกรรมโรงงาน

(3.4) สถานการณ์ด้านราคาน้ำมันที่เพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง และนโยบายการพัฒนาพลังงานทดแทนจะเป็นโอกาสในการพัฒนาการผลิตปาล์มน้ำมันและไบโอดีเซลมากขึ้น นอกจากนี้การที่น้ำมันมีราคาสูงจะส่งผลให้ มีความต้องการยางพารามากขึ้นด้วย เนื่องจากยางเทียมที่เป็นผลพลอยได้จากอุตสาหกรรมน้ำมันมีต้นทุนสูงขึ้น

(3.5) ทิศทางการเติบโตอย่างต่อเนื่องของอุตสาหกรรมปิโตรเคมีและอุตสาหกรรมเหล็ก ซึ่งเป็นอุตสาหกรรมที่มีศักยภาพ ในขณะที่พื้นที่รองรับบริเวณ ESB และ อ.บางสะพาน จ.ประจวบคีรีขันธ์ มีข้อจำกัดต่อการขยายพื้นที่ ภาคใต้จึงมีโอกาที่จะเป็นทางเลือกในการพัฒนารองรับอุตสาหกรรมดังกล่าว

(4) ภัยคุกคาม

(4.1) แรงงานต่างด้าวที่เข้ามาทำงานทั้งในภาคการเกษตร เช่น สวนยางพารา สวนปาล์ม น้ำมัน การทำประมงมีผลกระทบด้านความมั่นคง การแพร่ระบาดของโรคติดต่อ และยาเสพติด

(4.2) มาตรการการกีดกันทางการค้าที่ไม่ใช่ภาษีของประเทศผู้ซื้อสินค้ามีผลกระทบต่อสินค้าส่งออกของภาคใต้ เช่น กุ้ง เป็นต้น

(4.3) ความเข้มงวดในการให้สิทธิทำประมงในน่านน้ำของประเทศเพื่อนบ้าน เช่น มาเลเซีย พม่า อินโดนีเซีย ส่งผลกระทบต่ออุตสาหกรรมประมงและการขาดแคลนวัตถุดิบเพื่อป้อนโรงงานอุตสาหกรรมแปรรูปอาหารทะเลของภาคใต้

วิเคราะห์ความสัมพันธ์ของสถานะของภาคระหว่างปัจจัยภายนอก (โอกาส ภัยคุกคาม) และปัจจัยภายใน (จุดแข็ง จุดอ่อน)

(1) ภาคใต้ มีจุดแข็งด้านที่ตั้งที่มีพื้นที่ติดทะเลทั้งสองด้าน จึงมีสถานที่สวยงามตามธรรมชาติ โดยเฉพาะแหล่งธรรมชาติทางทะเลที่มีชื่อเสียงระดับโลก รวมทั้งมีความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรประมง ประกอบกับการมีสภาพภูมิอากาศที่เหมาะสมต่อการปลูกพืช โดยเฉพาะ

ยางพารา ปาล์มน้ำมัน ซึ่งเป็นพืชเศรษฐกิจหลักของภาคและเป็นสินค้าส่งออกที่สำคัญของประเทศ เมื่อพิจารณาจากโอกาสด้านตลาดที่มีแนวโน้มขยายตัวอย่างต่อเนื่อง จึงควรมุ่งพัฒนาผลิตภาพและคุณภาพของสินค้าเพื่อสร้างรายได้เพิ่มให้กับภาค และเมื่อพิจารณาจุดแข็งด้านการเป็นแหล่งวัตถุดิบ จึงควรมุ่งพัฒนาอุตสาหกรรมต่อเนื่องเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มแก่ผลิตภัณฑ์การเกษตรของภาคให้สร้างรายได้เพิ่มให้แก่ภาคให้มากที่สุด ซึ่งการพัฒนาดังกล่าวจะสำเร็จได้จำเป็นต้องมีการพัฒนาท่าเรือน้ำลึกในพื้นที่เพื่อเป็นปัจจัยกระตุ้นให้มีการพัฒนาอุตสาหกรรมและยกระดับไปยังห่วงโซ่มูลค่าสูงขึ้น เช่น อุตสาหกรรมผลิตยางรถยนต์ อุตสาหกรรมพลังงานชีวภาพจากปาล์มน้ำมัน ฯลฯ เข้ามาตั้งโรงงานในพื้นที่และใช้ท่าเรือน้ำลึก ที่พัฒนาขึ้นเป็นประตู (Gateway) สำหรับการส่งออกทางทะเลและนำเข้าวัตถุดิบ นอกจากนี้เมื่อพิจารณาถึงโอกาสจากนโยบายการพัฒนาอุตสาหกรรมเหล็กและอุตสาหกรรมปิโตรเคมี ซึ่งเป็นอุตสาหกรรมที่มีศักยภาพของประเทศที่ประสบปัญหาด้านพื้นที่รองรับการขยายตัวภาคได้ จึงมีโอกาที่จะพัฒนาเป็นพื้นที่ทางเลือกสำหรับรองรับอุตสาหกรรมดังกล่าว

(2) ในขณะที่ภาคใต้มีที่ตั้งติดทะเลและมีศักยภาพในการผลิตสินค้าเกษตรเพื่อการส่งออก และมีแหล่งท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียงได้รับความนิยมระดับนานาชาติ แต่ด้วยข้อจำกัดที่การขนส่งสินค้าออกสู่ตลาดไม่สามารถส่งออกจากภาคใต้ได้โดยตรง เนื่องจากไม่มีสินค้าที่นำเข้ามาในภาคที่มีปริมาณมากพอ ให้เกิดความสมดุลกับปริมาณสินค้าส่งออกเพื่อให้สายการบินเรือระหว่างประเทศมีความคุ้มค่าในการเดินเรือเข้ามาเทียบท่าเพื่อขนส่งสินค้าเข้า และนำสินค้าออกจากภาคใต้ในปัจจุบันสินค้าเกษตรหลักของภาคจึงถูกส่งออกไปในรูปวัตถุดิบเพื่อไปแปรรูปในประเทศเพื่อนบ้านและ/หรือส่งออกไปในประเทศที่สาม ผ่านทางประเทศเพื่อนบ้าน จึงจำเป็นต้องมีการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและระบบขนส่งต่อเนื่องหลายรูปแบบเพื่อเชื่อมโยงแหล่งผลิตสินค้าในภาคใต้สู่ตลาดนานาชาติได้โดยตรงเพื่อกระตุ้นให้เกิดกิจกรรมเศรษฐกิจใหม่ๆ โดยเฉพาะกิจกรรมการลงทุนที่ต้องนำเข้าวัตถุดิบจากภายนอกมาแปรรูปเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มภายในภาคก่อนส่งออกสู่ตลาด

(3) จากนโยบายการพัฒนาประเทศเป็นแหล่งผลิตสินค้าอาหารและสินค้าเกษตรส่งออก รวมทั้งนโยบายการเพิ่มศักยภาพการสร้างรายได้จากภาคบริการนับเป็นโอกาสในการพัฒนาภาคการเกษตรและการท่องเที่ยวของภาคได้ แต่เมื่อพิจารณาจุดอ่อนของฐานผลิตสินค้าและบริการภายในภาคที่พึ่งพาสินค้าและบริการเพียงไม่กี่ชนิด โดยภาคการเกษตรมีรูปแบบการผลิตเป็นแบบดั้งเดิม ใช้เทคโนโลยีต่ำ จึงมีผลิตภาพต่ำ ผลผลิตส่วนใหญ่จำหน่ายเป็นสินค้าขั้นปฐมจึงมีมูลค่าต่ำ แหล่งท่องเที่ยวหลักประสบปัญหาหมอกควันจากขยะ น้ำเสีย เนื่องจากขาดการพัฒนาด้านการวิจัยและการพัฒนาองค์ความรู้ และนวัตกรรม รวมทั้งขาดการบริหารจัดการการพัฒนาอย่างเป็นระบบ รวมทั้งมีจุดอ่อนจากการเกิดเหตุการณ์การความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ที่กระทบต่อบรรยากาศด้านการลงทุน การท่องเที่ยวของภาค และกระทบต่อการพัฒนาด้านอื่นๆ ของภาค โดยเฉพาะด้านการศึกษาและสาธารณสุขที่จะมีผลเชิงลบต่อคุณภาพชีวิตของประชาชนในระยะยาว จึงจำเป็นต้องเร่งขยายฐานการผลิตเพื่อเพิ่มความหลากหลายของ

แหล่งสร้างรายได้และการจ้างงานให้แก่ภาคควบคู่ไปกับการพัฒนางานวิจัยเพื่อสร้างองค์ความรู้และพัฒนาเทคโนโลยีการผลิต รวมทั้งการแปรรูปเพื่อเพิ่มมูลค่าให้กับสินค้าเกษตรหลักของภาคให้มีขีดความสามารถในการแข่งขันมากขึ้น ขณะเดียวกันก็ต้องเร่งแก้ไข ปัญหาความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้เพื่อให้มีบรรยากาศที่เอื้อต่อการพัฒนาด้านต่างๆ ควบคู่ไปด้วย

(4) ด้วยจุดอ่อนของการขาดการพัฒนาการผลิต ทำให้สินค้าเกษตรหลักของภาค โดยเฉพาะยางพารา มีผลิตภาพการผลิตแทบไม่เปลี่ยนแปลงตลอดช่วงเกือบสิบปีที่ผ่านมา ขณะที่ ปาล์มน้ำมันมีผลิตภาพการผลิตต่ำกว่าประเทศมาเลเซียเกือบเท่าตัว จึงควรเร่งปรับปรุง ประสิทธิภาพและผลิตภาพการผลิตอย่างเป็นระบบที่บูรณาการในทุกมิติอย่างจริงจังและต่อเนื่อง เพื่อเพิ่มขีดความสามารถการแข่งขันของสินค้าการเกษตรหลักของภาค

2.3 ยุทธศาสตร์การพัฒนาภาคใต้

2.3.1 ศักยภาพด้านต่าง ๆ ของกลุ่มจังหวัดภาคใต้

1) กลุ่มจังหวัดภาคใต้ฝั่งอ่าวไทย (จังหวัดชุมพร สุราษฎร์ธานี นครศรีธรรมราช และพัทลุง)

การวิเคราะห์สภาวะแวดล้อม (SWOT Analysis)

จุดแข็ง

1. มีศักยภาพด้านการเกษตรสูงเป็นแหล่งผลิตพืชเศรษฐกิจที่สำคัญของประเทศ โดยเป็นแหล่งผลิตปาล์มน้ำมันและยางพารา ซึ่งเป็นสินค้าเกษตรที่มีมูลค่าสูง
2. มีข้อได้เปรียบทางด้านภูมิศาสตร์ เนื่องจากเป็นจุดเชื่อมโยงการคมนาคมของ ภาคใต้และภาคกลางของประเทศ และยังเป็นทางผ่านไปสู่จังหวัดอื่นๆ ในภาคใต้ออนล่าง มีเครือข่ายเชื่อมโยงเส้นทางการคมนาคมทั้งทางบก ทางน้ำ ทางรถไฟ และทางอากาศ นอกจากนี้ ยังมีท่าเรือน้ำลึก Southern Seaboard อำเภอนนทบุรี และอำเภอสัตหีบ จังหวัดนครศรีธรรมราช และ Land Bridge จากจังหวัดกระบี่ ถึงอำเภอกาญจนดิษฐ์ จังหวัดสุราษฎร์ธานี
3. มีศักยภาพในการส่งเสริมด้านการท่องเที่ยวเนื่องจากพื้นที่ติดชายทะเลไม่น้อยกว่า 600 กิโลเมตร มีเส้นทางคมนาคมสามารถเชื่อมโยงข้ามไปยังฝั่งอันดามันได้ง่าย และมีทรัพยากรธรรมชาติประเภททะเล หมู่เกาะ น้ำตกและป่าไม้
4. มีแหล่งประวัติศาสตร์ ขนบธรรมเนียมประเพณี ศิลปวัฒนธรรม ที่สืบทอดสู่วิถีชีวิตมากมาย
5. มีศักยภาพด้านการศึกษา โดยมีปัจจัยการสนับสนุน ได้แก่ มีสถานศึกษา ครอบคลุม ทั้งในด้านปริมาณและระดับการให้บริการทางการศึกษา บุคลากรมีคุณภาพ การศึกษาดี มีนักศึกษาจำนวนมาก

จุดอ่อน

1. ฐานการผลิตแคบ โดยพึ่งพาสินค้าจากภาคเกษตรกรรมเป็นหลักที่มีเพียงไม่กี่ชนิด อันได้แก่ปาล์มน้ำมัน ยางพารา หากราคาค้นผวนจะส่งผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจ

2. ด้านการเกษตร

2.1 ขาดองค์กรและสถาบันวิจัยและพัฒนาทางการเกษตร ในการเพิ่มมูลค่าผลผลิต

2.2 ผลผลิตส่วนใหญ่เป็นผลผลิตทางการเกษตรต้นน้ำและเป็นผลผลิต/อุตสาหกรรมขั้นปฐมภูมิซึ่งขาดการพัฒนาด้านการเกษตรอย่างครบวงจรได้แก่การแปรรูปเพื่อเพิ่มมูลค่า การขยายตลาดและการพัฒนาประสิทธิภาพในการกระจายสินค้า

2.3 ผลผลิตต่อไร่ต่ำกว่าประเทศเพื่อนบ้าน ต้นทุนการผลิตสูง ความสามารถในการแข่งขันลดลง เนื่องจากปัญหาปัจจัยการผลิต ทั้งด้านคุณภาพและราคา อาทิ กล้าพันธุ์ ปุ๋ย เครื่องจักรและขาดการบริหารจัดการน้ำที่ดี

3. ด้านการท่องเที่ยว

3.1 ขาดการประชาสัมพันธ์ด้านการท่องเที่ยวของกลุ่มจังหวัดอย่างทั่วถึง

3.2 เน้นการท่องเที่ยวเชิงปริมาณ ในกลุ่มนักท่องเที่ยวที่มีคุณภาพ

3.3 ขาดการบริหารจัดการด้านการท่องเที่ยวของภาครัฐและเอกชนอย่างบูรณาการ ทำให้ไม่มีพลังในการขับเคลื่อนอย่างเพียงพอ

3.4 ขาดมาตรการในการควบคุมความสมดุลระหว่างอุปสงค์และอุปทานด้านการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

4. ขาดแคลนแรงงาน ต้องพึ่งพาแรงงานจากต่างประเทศ

5. ทรัพยากรธรรมชาติเสื่อมโทรม ขาดการฟื้นฟู รวมทั้งขาดการบริหารจัดการที่ดีเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

โอกาส

1. สถานการณ์ราคาน้ำมันที่ปรับตัวสูงขึ้น และนโยบายชาติที่เน้นพลังงานทดแทน ทำให้เป็นโอกาสที่ดีในการปลูกปาล์มน้ำมันเพื่อผลิตพลังงานทดแทน

2. ราคาพืชเศรษฐกิจเพิ่มสูงขึ้นจากความต้องการสินค้าเกษตรของโลกเพิ่มสูงขึ้น

3. นโยบายรัฐในการส่งเสริมการเชื่อมโยงการคมนาคมขนส่งทางน้ำกับกลุ่มจังหวัดภาคใต้อันดามัน (Land bridge)

4. การพัฒนาความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้าน เช่น โครงการพัฒนาเขตเศรษฐกิจสามฝ่ายคือ อินโดนีเซีย มาเลเซีย และไทย (IMT-GT) ทำให้เกิดความเชื่อมโยงด้านการค้า การลงทุน และการท่องเที่ยว

5. การทำข้อตกลงเขตการค้าเสรีอาเซียน (AFTA) ช่วยขยายโอกาสการเปิดสินค้าเกษตรของกลุ่มจังหวัด

6. กระแสความนิยมด้านการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ เชิงอนุรักษ์และเชิงนิเวศ

7. การขยายตัวของสายการบินต้นทุนต่ำ

8. เป็นแหล่งผลิตพลังงานไบโอดีเซล (Bio-diesel) ของประเทศในอนาคต

ข้อจำกัด

1. การผลิตยางพารา ซึ่งสามารถปลูกได้ในหลายประเทศ ทำให้มีแนวโน้มว่าจีน (สิบสองปันนา) ลาว เวียดนาม และกัมพูชา จะขยายพื้นที่เพาะปลูกมากขึ้น อันจะเป็นคู่แข่งของไทยในอนาคต
2. ข้อตกลงเขตการค้าเสรีอาเซียน (AFTA) ทำให้ไทยต้องลดภาษีนำเข้า อันส่งผลเสียต่อสินค้าเกษตรบางชนิดที่มีต้นทุนการผลิตสูงกว่าประเทศอื่น เช่น ปาล์มน้ำมัน
3. ทิศทางนโยบายของรัฐบาลในการพัฒนาพืชอาหารและพืชพลังงานยังไม่ชัดเจน
4. การขยายตัวของธุรกิจบริการในเมืองที่เป็นแหล่งท่องเที่ยว ก่อให้เกิดสภาพแวดล้อมเสื่อมโทรม
5. ความไม่ปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน
6. ความไม่มั่นคงทางการเมือง ทำให้นโยบายรัฐไม่ต่อเนื่อง

2.3.2 ศักยภาพในการพัฒนาของกลุ่มจังหวัด

1) การเกษตรกรรม

เป็นพื้นที่เพาะปลูก และแหล่งผลิตสินค้าเกษตรที่สำคัญของประเทศ ได้แก่ ยางพารา พืชปาล์มน้ำมัน และข้าว เพื่อสร้างศักยภาพทางด้านอาหารและพลังงานของประเทศในอนาคต โดยมีพื้นที่ปลูกและผลผลิตในปี 2550 ดังนี้ ยางพารา ปลูกมากในพื้นที่จังหวัดสุราษฎร์ธานี นครศรีธรรมราช พัทลุง และชุมพรตามลำดับ มีพื้นที่ปลูก 4,510,583 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 40.50 ของภาคใต้ ผลผลิต 978,183.84 ตัน คิดเป็นร้อยละ 38.45 ของภาคใต้ ปาล์มน้ำมัน ปลูกมากในพื้นที่จังหวัดสุราษฎร์ธานี ชุมพร นครศรีธรรมราช และพัทลุง ตามลำดับ มีพื้นที่ปลูก 1,653,801 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 56.90 ของภาคใต้ ผลผลิต 3,260,039 ตัน คิดเป็นร้อยละ 54.16 ของภาคใต้ จังหวัดนครศรีธรรมราช และพัทลุง เป็นแหล่งผลิตที่ข้าวที่สำคัญของภาคใต้ พันธุ์ข้าวที่ใช้ปลูกส่วนใหญ่เป็นพันธุ์พื้นเมืองพันธุ์ดี ได้แก่ พันธุ์เล็บนก เจริญ และพันธุ์สังข์หยด โดยเฉพาะข้าวสังข์หยด ได้ขึ้นทะเบียนเป็นสินค้าบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (Geographical Indications: GI) การปลูกข้าวนาปี มีพื้นที่ปลูก 926,199 ไร่ ผลผลิตข้าวเปลือก 461,466.33 ตัน และการปลูกข้าวนาปรัง พื้นที่ปลูก 218,840 ไร่ ผลผลิตข้าวเปลือก 127,951 ตัน

พื้นที่	ยางพารา		ปาล์มน้ำมัน	
	พื้นที่ปลูก (ไร่)	ผลผลิต (ตัน)	พื้นที่ปลูก (ไร่)	ผลผลิต (ตัน)
ชุมพร	459,039	103,067	693,622	1,356,638
สุราษฎร์ธานี	1,830,161	394,270	832,285	1,770,157
นครศรีธรรมราช	1,400,808	280,535	117,164	132,198
พัทลุง	820,575	200,311	10,730	1,046
รวมกลุ่มจังหวัด	4,510,583	978,183	1,653,801	3,260,039
รวมภาคใต้	11,113,316	2,544,314	2,906,671	6,019,224
รวมทั้งประเทศ	15,370,582	3,021,613	3,197,625	6,389,983

ที่มา สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

ตารางที่ 1 ข้อมูลยางพาราและปาล์มน้ำมัน ปี 2550

2) การท่องเที่ยว

เป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวทางทะเลและท่องเที่ยวธรรมชาติ/วัฒนธรรม ผังอ่าวไทย
ในปี 2550 นักท่องเที่ยวประมาณ 5,198,784 คน รายได้จากการท่องเที่ยว 28,120.97 ล้านบาท

ปี จังหวัด	ปี 2549				ปี 2550			
	จำนวนนักท่องเที่ยว		รายได้		จำนวนนักท่องเที่ยว		รายได้	
	คน	ร้อยละ	ล้านบาท	ร้อยละ	คน	ร้อยละ	ล้านบาท	ร้อยละ
ชุมพร	482,715.00	+2.01	1,332.14	+3.46	478,797.00	-0.81	1,351.50	+1.45
สุราษฎร์ธานี	* 2,422,066.00	+30.56	* 21,530.70	+40.47	* 257,9621.00	+6.50	21,901.19	+1.72
นครศรีธรรมราช	** 1,367,206.00	+10.85	** 3,352.86	+14.73	**1,639,046.00	+19.88	**4,370.32	+30.35
พัทลุง	448,000.00	+11.97	456.73	+13.21	501,320.00	+11.90	497.96	+9.03
รวม	4,719,987.00	+19.14	26,672.43	+33.76	5,198,784.00	+10.14	28,120.97	+5.43

ตารางที่ 2 ข้อมูลจำนวนนักท่องเที่ยวและรายได้จากการท่องเที่ยว

หมายเหตุ

* ปี2548 – 2549 จังหวัดสุราษฎร์ธานี จำนวนและรายได้การท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นในอัตราสูง
เป็นผลมาจากปัจจัยบวกจากการถ่ายเทนักท่องเที่ยวกลุ่มยุโรป ที่ได้รับผลกระทบจากสึนามิ
ฝั่งอันดามัน เมื่อปลายปี 2547

** ปี2549 – 2550 จังหวัดนครศรีธรรมราช จำนวนและรายได้การท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นใน
อัตราสูงเป็นมาจากปัจจัยบวกกระแสความ – รามเทพซึ่งเมื่ออย่างเข้าปี 2551 กระแสขาดหายไป
อย่างสิ้นเชิง สถานการณ์ท่องเที่ยวเข้าสู่ภาวะปกติ

รายการ จังหวัด	ประเภทแหล่งท่องเที่ยว				
	ชายหาด ชายทะเล	ธรรมชาติ ภูเขา น้ำตก	วิถีชีวิตชุมชน	ประวัติศาสตร์	ศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม ประเพณี
1. ชุมพร	- หาดทรายรี - หาดทุ่งวัวแล่น - หาดอรุณทัย - หาดปอเมา	- อุทยาน แห่งชาติ หมู่เกาะชุมพร - เกาะพิทักษ์ - ล่องแพพะโต๊ะ	- ศูนย์เรียนรู้แก้มลิง - ศูนย์การเรียนรู้ เศรษฐกิจพอเพียง อ. พะโต๊ะ	- กรมหลวง ชุมพรฯ - อนุสาวรีย์ยุวชน ทหาร	- แข่งเรือยาว อ.หลังสวน - ศาลพ่อตา หินช้าง
2. สุราษฎร์ธานี	- เกาะสมุย - เกาะพะงัน - เกาะเต่า - หมู่เกาะ อ่างทอง	- อุทยานเขาสก - เขื่อนรัชชประภา - อุทยานใต้ ร่มเย็น - น้ำตกตาดฟ้า - น้ำตก 357	- บ้านพุมเรียง - บ้านลีเล็ด - ฟาร์มสเตย์ เลี้ยงหอย อ.กาญจนดิษฐ์ - โฮมสเตย์ถ้ำผึ่ง อ. พนม - คลองร้อยสาย บ้านโบราณ	- พระธาตุไชยา - วัดสวนโมก ขพลาราม - พิพิธภัณฑ์ไชยา	- ชักพระ ลอยกระทง อ.เมือง - มวยไชยา
3. นครศรีธรรมราช	- แหลมตะลุมพุก อ.ปากพนัง - หาดในเพลา อ. ขนอม - ปลาโลมาสี ชมพู อ.ขนอม - อ่าวทุ่งใส อ.สิชล	- อุทยานเขา หลวง - น้ำตกกรุงชิง - น้ำตกพรหม โลก - น้ำตกกระโรม - หาดขนอมหมู่ เกาะทะเลใต้	- บ้านคีรีวง อ.ลานสกา - ชุมชนไม้เรียง อ.ฉวาง - โครงการ พระราชดำริ ลุ่มน้ำ ปากพนัง - OTOP เครื่องถัก อ.เมือง - กีฬาวิถีชน	- พระบรมธาตุ เจดีย์ - พระพุทธสิหิงค์ - โบราณสถาน เขาคา อ.สิชล - หุบเขาช่องคอย อ.จุฬาภรณ์	- มามบูชา แห่ผ้าขึ้นธาตุ - บุญสารท เดือนสิบ - แข่งเรือเพรียว (ปากนคร,ปาก พนัง, เขียวใหญ่) - ประเพณีให้ ทานไฟ - ประเพณี แห่นางदान มหกรรม สงกรานต์ เมืองนคร - หนึ่งทะเล มโนราห์ - เพลงบอก

รายการ จังหวัด	ประเภทแหล่งท่องเที่ยว				
	ชายหาด ชายทะเล	ธรรมชาติ ภูเขา น้ำตก	วิถีชีวิตชุมชน	ประวัติศาสตร์	ศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม ประเพณี
4. พัทลุง	<ul style="list-style-type: none"> - ล่องเรือแลนก - ทะเลน้อย - หาดแสนสุข - ลำปำ - แหลมจองถนน - เขาชัยสน - เกาะสี เกาะห้า - รังนกนางแอ่น 	<ul style="list-style-type: none"> - บ่อน้ำร้อน - เขาชัยสน - เกาะสี เกาะห้า - น้ำตกไพรวัลย์ - ภูเขาเจ็ดยอด - อุทยานเขาปู่ - เขาย่า 	<ul style="list-style-type: none"> - แกะรูปหนังตะลุง - OTOP กระจุต - ทะเลน้อย - กะลามะพร้าว - ชัยบุรี - ผ้าทอลายข่อย - ผ้าทอแพรวา - ยกยอยักษ์บ้าน - ปากประ 	<ul style="list-style-type: none"> - วังเจ้าเมือง - พิพิธภัณฑสถาน - ตะลุง - มโนราห์บ้าน - ท่าแค 	<ul style="list-style-type: none"> - วัดเขาอ้อ/ - วัดเขาเมืองเกา - หนังตะลุง, - มโนรา, - เพลงบอก - แข่งโพน - ลากพระ - การแข่งขัน - ชัตตม - ลิเกป่า / ซาไก - วัดเขียน - บางแก้ว - แห่ผ้าขึ้นธาตุ - วัดเขียน - บางแก้ว - วัดวัง/วัดคูหา - สวรรค์

ตารางที่ 3 แหล่งท่องเที่ยวที่มีศักยภาพสูง กลุ่มจังหวัดภาคใต้ฝั่งอ่าวไทย (ชุมพร สุราษฎร์ธานี นครศรีธรรมราช พัทลุง)

3) การมีเครือข่ายเชื่อมโยงเส้นทางการคมนาคม ทางบก ทางน้ำ ทางรถไฟ และ
สาธารณูปโภค รองรับที่ครบครัน แต่ประสิทธิภาพยังต่ำ

1) ระบบโครงข่ายคมนาคมขนส่งในพื้นที่ค่อนข้างสมบูรณ์และสามารถเดินทาง
เชื่อมโยงกัน ในแนวเหนือ - ใต้ และระหว่างชายฝั่งทะเลทั้งสองด้าน และเชื่อมต่อไปยังประเทศ
เพื่อนบ้านได้สะดวก เช่น

- ระบบโครงข่ายถนนในพื้นที่ สามารถเชื่อมโยงและเดินทางได้สะดวก
โดยปัจจุบันการเชื่อมโยงมีถนน 4 ช่องจราจรเชื่อมโยงระหว่างเมืองหลักในพื้นที่และภาคอื่นๆ ของ
ประเทศตามแนวเหนือ - ใต้ และแนวตะวันออก - ตะวันตก สามารถติดต่อถึงกันได้สะดวกมี
เส้นทางสำคัญ ได้แก่ เส้นทางหมายเลข 4 41 42 44 (ถนนสายกระบี่ - ขนอม ขนาด 4 ช่องจราจร
(กันเขตทาง 200 เมตร สำหรับวางระบบท่อส่งน้ำมันท่อก๊าซธรรมชาติ และทางรถไฟ ในอนาคต)

- เส้นทางรถไฟมีการเชื่อมโยงจากกรุงเทพมหานครผ่านพื้นที่ชุมพร- สุราษฎร์ธานี-ทุ่งสง นครศรีธรรมราชและพัทลุง และมีสถานีขนส่งสินค้าทางรถไฟที่ อ.พุนพิน จ.สุราษฎร์ธานี

- ท่าเรือมีกระจายอยู่ในเกือบทุกจังหวัด เป็นท่าเทียบเรือสินค้าชายฝั่งทั้งของรัฐและเอกชนที่สำคัญกระจายอยู่ทั่วไป เช่น ท่าเรือปากอ่าวบ้านดอน ท่าเรือดอนสัก ท่าเรือชุมพร และนครศรีธรรมราช

- สนามบินในพื้นที่มีอยู่เกือบทุกจังหวัด โดยมีสนามบินสุราษฎร์ธานี และนครศรีธรรมราช เป็นสนามบินที่มีการให้บริการขนส่งสินค้าและผู้โดยสาร ในภูมิภาคใกล้เคียงได้เป็นอย่างดี นอกจากนี้ ยังมีสนามบินของเอกชนที่เกาะสมุยรองรับการเดินทางของนักท่องเที่ยวทั้งในประเทศและต่างประเทศ

2) ระบบสื่อสารในพื้นที่ได้พัฒนาครอบคลุมในทุกระบบ โดยเฉพาะโครงข่ายใยแก้วนำแสง ระบบไมโครเวฟ และดาวเทียมที่ครอบคลุมในทุกจังหวัด ซึ่งสามารถให้บริการติดต่อสื่อสาร ทั้งทางโทรศัพท์และอินเทอร์เน็ตได้อย่างทั่วถึง และเชื่อมโยงได้ทั่วโลก

3) ระบบสายส่งไฟฟ้ากระจายอยู่ในพื้นที่ โดยได้กระแสไฟฟ้าจากหลายแหล่ง เช่น โรงไฟฟ้าพลังน้ำเขื่อนรัชชประภา โรงไฟฟ้าพลังความร้อนสุราษฎร์ธานี และโรงไฟฟ้าชนอมนครศรีธรรมราช เป็นต้น

วิสัยทัศน์ กลุ่มจังหวัดภาคใต้ฝั่งอ่าวไทย (ชุมพร สุราษฎร์ธานี นครศรีธรรมราช และพัทลุง)

“การเป็นศูนย์กลางการผลิตยางพารา ปาล์มน้ำมันที่มีคุณภาพ ครบวงจร และพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน”

ประเด็นยุทธศาสตร์การวิจัย

1. การผลิตและแปรรูปสินค้ายางพารา
2. การผลิตและแปรรูปสินค้าปาล์มน้ำมัน
3. การยกระดับการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน
4. พัฒนาการคมนาคมขนส่ง และโลจิสติกส์

เป้าประสงค์และกลยุทธ์การวิจัย

1. การผลิตและแปรรูปสินค้ายางพารา

เป้าประสงค์

1. เป็นแหล่งผลิตยางพาราที่มีคุณภาพครบวงจร
2. พัฒนาระบบตลาดและเพิ่มประสิทธิภาพการกระจายสินค้า
3. การส่งเสริมองค์ความรู้ของเกษตรกรและผู้ประกอบการ

กลยุทธ์การวิจัย

1. การพัฒนาปัจจัยการผลิตและระบบการผลิต
2. การพัฒนาด้านการบริหารจัดการ

3. การพัฒนาประสิทธิภาพในการแปรรูปและคุณภาพของผลิตภัณฑ์แปรรูป
4. การพัฒนาด้านการตลาดภายในประเทศ
5. การเพิ่มขีดความสามารถเพื่อการส่งออก
6. การพัฒนาด้านการกระจายสินค้า
7. การพัฒนาองค์ความรู้ของเกษตรกร
8. การพัฒนาฐานข้อมูล
9. เสริมสร้างความเข้มแข็งของผู้ประกอบการ

2. การผลิตและแปรรูปสินค้าปาล์มน้ำมัน

เป้าประสงค์

1. เป็นแหล่งผลิตปาล์มน้ำมันที่มีคุณภาพครบวงจร
2. พัฒนาระบบตลาดและเพิ่มประสิทธิภาพในการรวบรวมและกระจายสินค้า
3. การส่งเสริมองค์ความรู้ของเกษตรกรและผู้ประกอบการ

กลยุทธ์การวิจัย

1. การพัฒนาปัจจัยการผลิตและระบบการผลิต
2. การพัฒนาคุณภาพผลผลิต
3. การส่งเสริมและพัฒนาพืชพลังงานทดแทน
4. การพัฒนาประสิทธิภาพในการแปรรูป และการพัฒนาผลิตภัณฑ์แปรรูป
5. การพัฒนาด้านระบบการตลาด
6. การพัฒนาด้านการกระจายสินค้า
7. การพัฒนาและแลกเปลี่ยนองค์ความรู้
8. การพัฒนาฐานข้อมูล
9. การพัฒนาการรวมกลุ่มและเสริมสร้างวิสาหกิจ

3. ยกระดับการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

เป้าประสงค์

1. การเสริมสร้างศักยภาพด้านการตลาด
2. พัฒนาสินค้าด้านการท่องเที่ยวให้ได้มาตรฐานมีการเชื่อมโยงและส่งเสริมกิจกรรมการท่องเที่ยว
3. ยกระดับมาตรฐานบุคลากรและการบริการด้านการท่องเที่ยว

กลยุทธ์การวิจัย

1. การส่งเสริมการตลาดเชิงรุก ทั้งในประเทศและต่างประเทศ
2. การพัฒนาการโฆษณา/ประชาสัมพันธ์และสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยว
3. การฟื้นฟูพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเดิมรวมทั้งสร้างและเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวใหม่
4. การพัฒนาและส่งเสริมกิจกรรมเชื่อมโยงการท่องเที่ยว
5. การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกด้านการท่องเที่ยว
6. การพัฒนาบุคลากรด้านการท่องเที่ยว
7. การพัฒนามาตรฐานการรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินและการเป็นเจ้าของบ้านที่ดี
8. การพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารจัดการมาตรฐานของธุรกิจท่องเที่ยว
9. การสร้างเครือข่ายของผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยว

2) กลุ่มจังหวัดภาคใต้ฝั่งอันดามัน (ระนอง กระบี่ พังงา ตรัง และภูเก็ต)

2.1) ยุทธศาสตร์การพัฒนากลุ่มจังหวัดภาคใต้ฝั่งอันดามัน

กลุ่มจังหวัดภาคใต้ฝั่งอันดามัน ประกอบด้วย 5 จังหวัด ในภาคใต้ฝั่งทะเลอันดามัน มหาสมุทรอินเดีย คือ ระนอง พังงา ภูเก็ต กระบี่ ตรัง มีศักยภาพโดดเด่นในการเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางทะเลระดับนานาชาติ มีจุดขายทางการท่องเที่ยวที่สำคัญของประเทศ คือ หาดทราย ชายทะเล หมู่เกาะ และการท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์ เช่น ดำน้ำ ปีนผา และมีชื่อเสียงระดับโลกเป็น **Andaman Paradise** หรือ **มรกตเมืองใต้** โดยจังหวัดภูเก็ตเป็นศูนย์กลางที่เปรียบเสมือนไข่มุกอันดามัน และมีแหล่งท่องเที่ยวอื่นๆ ที่มีชื่อเสียงระดับนานาชาติ เช่น เกาะพีพี หมู่เกาะสิมิลัน หมู่เกาะสุรินทร์ เป็นต้น และมีแหล่งท่องเที่ยวอื่นๆ ที่มีศักยภาพในการพัฒนาเพื่อเพิ่มความหลากหลายของการท่องเที่ยว ได้แก่ แหล่งนิเวศน์ป่าชายเลน และนิเวศน์ธรรมชาติป่าเขา ในจังหวัดพังงา-กระบี่-ตรัง และแหล่งน้ำแร่ธรรมชาติในจังหวัดระนองที่เป็นการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพและสปา มีบริการพื้นฐานสนับสนุนการพัฒนาพื้นที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวทางทะเลชั้นนำของโลก (World Class) ที่สำคัญ คือ สนามบินนานาชาติ 2 แห่ง ที่กระบี่ และภูเก็ต มีท่าเทียบเรือระหว่าง

ประเทศ และทำจอตเรือยอร์ชที่มีความสะดวกและทันสมัยที่ภูเก็ต มีสถาบัน การศึกษาที่มีหลักสูตร การพัฒนาการท่องเที่ยวเป็นการเฉพาะ

ในปี 2549 การผลิตที่สำคัญของกลุ่มจังหวัดภาคใต้ฝั่งอันดามัน คือ สาขาการผลิตนอกภาคเกษตรกรรม ซึ่งมีสัดส่วนร้อยละ 59.97 ของผลิตภัณฑ์กลุ่มจังหวัด (GRP) โดยเฉพาะ สาขาการผลิตที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว ได้แก่ โรงแรมและภัตตาคาร มีสัดส่วนร้อยละ 12.54 รองลงมา คือ สาขาค้าปลีก-ค้าส่ง มีสัดส่วน ร้อยละ 10.55 และรองลงมาตามลำดับ คือ สาขา อุตสาหกรรม ขนส่งและคมนาคม การศึกษา และก่อสร้าง เป็นต้น ในขณะที่การผลิตที่มีอัตราการ ขยายตัวสูงกว่าปี 2548 มากที่สุดคือ สาขาขนส่งและคมนาคม มีอัตราการขยายตัว เท่ากับ ร้อยละ 51.87 รองลงมา คือ สาขาเกษตรกรรม (เกษตร) มีอัตราการขยายตัว ร้อยละ 21.31 และรองลงมา ตามลำดับ คือ สาขาอุตสาหกรรม ค้าปลีก-ค้าส่ง การศึกษา และก่อสร้าง โดยสาขาโรงแรมและภัตตาคาร มีการขยายตัวต่ำ คือ ร้อยละ 5.73

สำหรับการผลิตภาคเกษตรที่สำคัญ ได้แก่ ยางพารา ปาล์มน้ำมัน เนื่องจาก สภาพภูมิอากาศของกลุ่มจังหวัดภาคใต้ฝั่งอันดามันได้รับอิทธิพลจากมรสุมตะวันตกเฉียงใต้และ มรสุมตะวันออกเฉียงเหนือพัดปกคลุมเป็นเวลานาน ทำให้ได้รับปริมาณน้ำฝนจำนวนมาก ส่งผลต่อภาค การเกษตร ซึ่งมีพื้นที่การเกษตรรวมกันทั้งสิ้นประมาณ 5 ล้านไร่เศษ

ในภาพรวมโครงสร้างการผลิตของกลุ่มจังหวัดภาคใต้ฝั่งอันดามัน ยกเว้นจังหวัด ภูเก็ต ยังคงพึ่งพิงภาคการเกษตรเป็นหลัก โดยมีสัดส่วนภาคการเกษตรรวมของกลุ่มจังหวัดสูงถึง ร้อยละ 40 ของมูลค่าการผลิตรวม รองลงมา คือ ภาคบริการ ร้อยละ 21.0 จังหวัดภูเก็ตเป็นจังหวัด เดียวที่พึ่งพิงภาคบริการเป็นหลัก โดยมีสัดส่วนภาคบริการสูงถึง ร้อยละ 45.4 ขณะที่สัดส่วนภาค เกษตรเพียง ร้อยละ 9.7 เท่านั้น จังหวัดพังงา กระบี่ และตรัง มีสัดส่วนภาคการเกษตรสูงกว่า ร้อยละ 50 ซึ่งส่วนใหญ่เป็นการกสิกรรม โดยเฉพาะยางพาราและปาล์มน้ำมัน ส่วนจังหวัดระนอง ถึงแม้จะมีสัดส่วนภาคการเกษตรสูงถึง ร้อยละ 49.3 แต่มูลค่าส่วนใหญ่มาจากการประมงถึง ร้อยละ 30.9 โดยทั้ง 4 จังหวัด มีสัดส่วนภาคบริการเป็นอันดับสองรองจากภาคการเกษตร แต่มี สัดส่วนเฉลี่ยเพียง ร้อยละ 10-15 เท่านั้น

อัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจ กลุ่มจังหวัดอันดามันมีอัตราการขยายตัว ปี 2549 สูงกว่าระดับภาคและสูงกว่าทุกกลุ่มจังหวัดในภาค โดยมีอัตราการขยายตัวร้อยละ 6.4 เทียบกับร้อยละ 4.0 ของภาค ร้อยละ 4.8 ของกลุ่มอ่าวไทยและร้อยละ 1.3 ของกลุ่มชายแดน ซึ่งส่วนใหญ่มาจากการขยายตัวของภาคการเกษตร การขนส่งสื่อสาร การค้า และบริการ

ด้วยความแตกต่างของสภาพเศรษฐกิจและศักยภาพในการพัฒนาด้านการ ท่องเที่ยวในพื้นที่กลุ่มจังหวัดภาคใต้ฝั่งอันดามัน จึงมีปัญหามากมาย ดังนั้น การกำหนดแนวทาง ในการพัฒนาและแก้ไขปัญหาของกลุ่มจังหวัด จึงต้องดำเนินการไปพร้อมๆ กัน และต้องครอบคลุมทุกมิติ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ทุกพื้นที่ในกลุ่มจังหวัดมีการแก้ไขปัญหาและพัฒนาในเชิงบูรณาการที่สอดคล้องและ เชื่อมโยงไปในทิศทางเดียวกัน

2.2) สภาพปัญหาของกลุ่มจังหวัดภาคใต้ฝั่งอันดามัน

จากสภาพของความเหมือนและความแตกต่างกันของกลุ่มจังหวัดภาคใต้ฝั่งอันดามันได้นำมาซึ่งสภาพของปัญหาที่มีทั้งความคล้ายคลึงกัน และแตกต่างกัน โดยสรุปได้ ดังนี้

2.2.1) ด้านการบริหารจัดการ ได้แก่

- 1) ปัญหาของกลุ่มจังหวัดที่ขาดกรอบแนวคิดและองค์ความรู้ในการบริหารจัดการแก้ไขปัญหาและพัฒนาในลักษณะคลัสเตอร์ หรือ เชิงพื้นที่ รวมทั้งการพัฒนาและแก้ไขปัญหาแบบบูรณาการ
- 2) การกำหนดแนวทางของการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ในกลุ่มจังหวัดยังไม่มี การกำหนดแนวทางของการดำเนินการร่วมกันในเชิงบูรณาการ
- 3) การกำหนดทิศทางของการพัฒนากลุ่มจังหวัดยังไม่มี การเชื่อมโยงในเชิงบูรณาการร่วมกันอย่างแท้จริง

2.2.2) ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ประกอบด้วย

- 1) ปัญหาด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เช่น ปัญหาขาดแคลนน้ำอุปโภค-บริโภค ปัญหาน้ำเสียและการบำบัดน้ำเสีย ปัญหาการกำจัดขยะและมลพิษที่เกิดขึ้นจากขยะมูลฝอย
- 2) ปัญหาแหล่งท่องเที่ยวเสื่อมโทรม
- 3) ปัญหาทรัพยากรสัตว์น้ำมีความเสื่อมโทรม กระทบต่ออาชีพการทำประมงและอุตสาหกรรมแปรรูปประมง
- 4) ปัญหาการบุกรุกที่สาธารณะ ชายหาด และพื้นที่ป่าเขา

2.2.3) ด้านการคมนาคมขนส่ง

- 1) ปัญหาขาดการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกด้านโครงข่ายการคมนาคมและขนส่งทางบก/ ทางน้ำ/ ทางอากาศ

2.2.4) ด้านสังคมและความมั่นคง

- 1) ปัญหาการดูแลรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของนักท่องเที่ยว
- 2) ปัญหาการเอาเปรียบนักท่องเที่ยว
- 3) ปัญหาขาดการมีส่วนร่วมของประชาชนและจิตสาธารณะจึงทำให้การพัฒนาไม่สามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนได้อย่างแท้จริง
- 4) ปัญหาประชากรต่างถิ่นและแรงงานต่างด้าว
- 5) ปัญหาการเจริญเติบโตของชุมชนและการขยายตัวของธุรกิจโรงแรม รีสอร์ท และร้านค้า
- 6) ปัญหาการลงทุนและการประกอบการที่ไม่เหมาะสม ทั้งด้านการท่องเที่ยว และการบริการ

7) ปัญหาอื่นๆ ที่มีความเสี่ยงต่อเศรษฐกิจภาคการท่องเที่ยวและภาคการเกษตร ได้แก่ ความผันผวนทางเศรษฐกิจโลกการก่อการร้ายสากล ความขัดแย้งระหว่างประเทศ การแพร่ระบาดของโรคติดต่อและยาเสพติด กฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับที่ล้าสมัย ภัยพิบัติทางธรรมชาติ มาตรการกีดกันทางการค้าที่ไม่ใช่ภาษีและความไม่เสถียรภาพของค่าเงินบาทมีผลกระทบต่อการส่งออกสินค้าหลัก เช่น กุ้ง ยางพารา ข้อตกลงการค้าโลกและข้อตกลงเขตการค้าเสรี (FTA) เป็นต้น

2.3) ปัจจัยเชื่อมโยงกับการพัฒนากลุ่มจังหวัดภาคใต้ฝั่งอันดามัน

1. ความต้องการและศักยภาพของประชาชนในพื้นที่
2. ศักยภาพของกลุ่มจังหวัดที่สอดคล้องและเชื่อมโยงกับแผนพัฒนาภาคใต้
3. การใช้ศักยภาพของกลุ่มจังหวัดในการสนับสนุนนโยบายรัฐบาล โดยเฉพาะการฟื้นฟูและกระตุ้นเศรษฐกิจในพื้นที่
4. มุ่งเน้นการพัฒนาด้านเศรษฐกิจและสังคมเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของกลุ่มจังหวัดและนำไปสู่การกระตุ้นให้เกิดการลงทุนของภาคเอกชนและสร้างรายได้ให้กลุ่มจังหวัด

2.4) แผนพัฒนาภาคใต้กับการพัฒนากลุ่มจังหวัดภาคใต้ฝั่งอันดามัน

1. สถานการณ์ของกลุ่มจังหวัดภาคใต้ฝั่งอันดามัน ตามแผนพัฒนาภาคใต้

กลุ่มจังหวัดภาคใต้ฝั่งอันดามันมีฐานเศรษฐกิจเล็ก/ฐานการผลิตแคบ/โตช้า/ส่งออกสินค้าเกษตรดี การท่องเที่ยวดีแต่กระจุกตัว แรงงานเกษตรมีปัญหา/ภาคบริการว่างงานในช่วง Low Season มีการศึกษาแต่ไม่มีคุณภาพ สุขภาวะ/ ยาเสพติด (ภูเก็ต)/ หย่าร้าง (ภูเก็ต) ปาชายเลนดีที่กระบี่ ทรัพยากรประมงเสื่อมโทรม มลภาวะ/น้ำเสียในเมืองท่องเที่ยว (ภูเก็ต พังงา กระบี่)

2. กรอบยุทธศาสตร์การพัฒนภาคใต้ที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มจังหวัดภาคใต้ฝั่งอันดามัน ประกอบด้วย

- 1) Logistics/สะพานเชื่อมโยงเศรษฐกิจ/ตอนบน (ระนอง)/ตอนกลาง (พังงา-กระบี่)/พัฒนาชุมชนรองรับ (ระนอง)/ท่าเรือระนอง
- 2) ฐานทรัพยากร/พัฒนาแหล่งท่องเที่ยวและกิจกรรม รองรับการค้าขยายตัวเพื่อรักษาสีงแวดล้อม

2.5) นโยบายรัฐบาลกับการพัฒนากลุ่มจังหวัดภาคใต้ฝั่งอันดามัน ปีงบประมาณ พ.ศ.2553

นโยบายรัฐบาล (นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ นายกรัฐมนตรี) ที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มจังหวัดภาคใต้ฝั่งอันดามัน ประกอบด้วย 1) มาตรการการรองรับการว่างงาน 2) เศรษฐกิจระดับ

ฐานราก 3) นโยบายการศึกษา 4) ปรับโครงสร้างเศรษฐกิจภาคเกษตร/Logistics/พืชพลังงาน/อาชีพส่งเสริมมูลค่าเกษตร/พัฒนาเกษตรการท่องเที่ยวและบริการ/ขยายฐานการผลิต/เพิ่มคุณภาพ/มูลค่า/ความหลากหลาย/การสร้างการแข่งขัน/HR/รวมกลุ่มสินค้า/ฐานภูมิปัญญา/วัฒนธรรมและ Technology/พัฒนาแหล่งท่องเที่ยว/เขตเศรษฐกิจพิเศษ/Product Positioning/เน้นจุดขาย/แหล่งท่องเที่ยวระดับโลก/มาตรฐานบริการ/Standard/Safety/ตลาดและประชาสัมพันธ์/การมีส่วนร่วม/MICE/Health-Based Tourism/ความเข้มแข็งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น/กฎหมายการท่องเที่ยว

2.6) กรอบแนวคิดในการพัฒนากลุ่มจังหวัดภาคใต้ฝั่งอันดามัน

ศักยภาพของพื้นที่กลุ่มจังหวัดภาคใต้ฝั่งอันดามัน คือ แหล่งท่องเที่ยวทางทะเลระดับนานาชาติ โดยมีเกาะภูเก็ตเป็นศูนย์กลางมีแหล่งนิเวศน์ป่าชายเลนและนิเวศน์ธรรมชาติป่าเขาในจังหวัดพังงา-กระบี่-ตรัง และแหล่งน้ำแร่ธรรมชาติในจังหวัดระนองที่เป็นการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพและสปา ส่วนการผลิตภาคการเกษตรมีจังหวัดกระบี่เป็นแหล่งปลูกปาล์มน้ำมันและอุตสาหกรรมน้ำมันปาล์ม ดังนั้น การพัฒนากลุ่มจังหวัดภาคใต้ฝั่งอันดามันต้องเชื่อมโยงภาคเกษตรและภาคบริการให้เป็นภาพกลุ่มจังหวัดอันดามันและทุกจังหวัดได้ประโยชน์ โดยมุ่งเป้าสู่การเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางทะเลระดับนานาชาติ

2.7) แนวคิดในการพัฒนาการท่องเที่ยวร่วมกัน คือ ร่วมกัน เกื้อหนุน และ เชื่อมโยง “หัวใจการเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางทะเลระดับโลก World Class Beach Destination” คือ

1. การพัฒนาสิ่งดึงดูดใจและผลิตภัณฑการท่องเที่ยวอันดามันให้เชื่อมโยงและเกื้อหนุนซึ่งกันและกัน (Product/Supply)
2. การพัฒนาการตลาดการท่องเที่ยวเชิงบูรณาการเพื่อรักษฐานนักท่องเที่ยวเดิมและเพิ่มปริมาณนักท่องเที่ยวคุณภาพ (Marketing/Demand)
3. การพัฒนากลไกการจัดการการท่องเที่ยวกลุ่มจังหวัดภาคใต้ฝั่งอันดามันร่วมกัน (Product/Supply)

2.8) ยุทธศาสตร์การพัฒนากลุ่มจังหวัดภาคใต้ฝั่งอันดามัน

การดำเนินการแก้ไขปัญหและพัฒนาากลุ่มจังหวัดภาคใต้ฝั่งอันดามันต้องดำเนินการควบคู่ไปพร้อมกัน โดยการกำหนดกรอบของยุทธศาสตร์ในการดำเนินการ ดังนี้

1. ยุทธศาสตร์เชิงรุก (S-O Strategies) เพื่อใช้ความเข้มแข็งของพื้นที่ดึงโอกาสจากภายนอกเข้ามาส่งเสริมศักยภาพที่มีให้เต็มที่
2. ยุทธศาสตร์เชิงแก้ปัญหา (W-O Strategies) เพื่อเป็นการแก้ไขจุดอ่อนของพื้นที่ เพื่อให้สามารถใช้ประโยชน์จากโอกาสที่มีจากปัจจัยภายนอกได้
3. ยุทธศาสตร์เชิงปรับเปลี่ยน (S-T Strategies) เพื่อเป็นการใช้ความเข้มแข็งของพื้นที่เปลี่ยนวิกฤติที่เกิดจากปัจจัยภายนอกให้เป็นโอกาสหรือเป็นช่องทางที่จะพัฒนาได้

2.9) วิสัยทัศน์ กลุ่มจังหวัดภาคใต้ฝั่งอันดามัน (ระนอง กระบี่ พังงา ตรัง และภูเก็ต)

“ศูนย์กลางการท่องเที่ยวทางทะเลระดับโลก ประตูก่อเชื่อมโยงเศรษฐกิจสู่นานาชาติ”

2.10) ประเด็นยุทธศาสตร์การพัฒนากลุ่มจังหวัดภาคใต้ฝั่งอันดามัน

ยุทธศาสตร์การวิจัยที่ 1 : การพัฒนาสิ่งดึงดูดใจและผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวอันดามันให้เชื่อมโยงและเกื้อหนุนซึ่งกันและกัน (Product/Supply)

ยุทธศาสตร์การวิจัยที่ 2 : การพัฒนาการตลาดการท่องเที่ยวเชิงบูรณาการเพื่อรักษฐานนักท่องเที่ยวเดิมและเพิ่มปริมาณนักท่องเที่ยวคุณภาพ (Marketing/Demand)

ยุทธศาสตร์การวิจัยที่ 3 : การพัฒนากลไกการจัดการการท่องเที่ยวกลุ่มจังหวัดภาคใต้ฝั่งอันดามันร่วมกัน (Product/Supply)

2.11) เป้าประสงค์

1. การบรรลุตำแหน่งทางยุทธศาสตร์ตามที่กำหนดไว้
2. การเพิ่มขึ้นของจำนวนนักท่องเที่ยวและรายได้จากการท่องเที่ยว
3. การเพิ่มคุณภาพด้านการจัดการท่องเที่ยวของกลุ่มจังหวัดภาคใต้ฝั่งอันดามัน
4. การสร้างมูลค่าเพิ่มของแหล่งท่องเที่ยวที่มีศักยภาพ

2.12) กลยุทธ์การวิจัย

กลยุทธ์การพัฒนาจำแนกตามประเด็นยุทธศาสตร์การวิจัยได้ ดังนี้

ยุทธศาสตร์การวิจัยที่ 1: การพัฒนาสิ่งดึงดูดใจและผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวอันดามันให้เชื่อมโยงและเกื้อหนุนซึ่งกันและกัน (Product/Supply)

กลยุทธ์การวิจัย

1.1 พัฒนาและจัดการกลุ่มจังหวัดภาคใต้ฝั่งอันดามันให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ได้มาตรฐานระดับสากล

- 1) พัฒนาแหล่งท่องเที่ยวที่เชื่อมโยงด้านวัฒนธรรม ธรรมชาติ และเกษตร
- 2) พัฒนามาตรฐานด้านความปลอดภัย
- 3) สร้างมาตรฐานด้านการท่องเที่ยวอันดามัน
- 4) พัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวอันดามัน
- 5) พัฒนาสุนทรียศาสตร์และความรู้สึกแตกต่างของการท่องเที่ยวอันดามันกับแหล่งท่องเที่ยวอื่นๆ เช่น การสร้างเสน่ห์ของอันดามัน

6) เร่งสร้างมาตรการการควบคุมจำนวนนักท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวให้ได้มาตรฐาน ตามความสามารถทางการรองรับของแหล่งท่องเที่ยว เช่น การจัดการด้านสิ่งแวดล้อม

7) พัฒนากลุ่มจังหวัดภาคใต้ฝั่งอันดามันให้เป็นเมืองท่องเที่ยวที่มีความสะดวกด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (ICT)

8) พัฒนาแหล่งท่องเที่ยวและผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวใหม่ๆ ตามความต้องการของนักท่องเที่ยว เช่น แหล่งท่องเที่ยวแบบสปา การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ การจัดประชุมและแสดงสินค้า น้ำพุร้อน กีฬา และมารีน่า

9) พัฒนาสินค้าของที่ระลึกที่สะท้อนความเป็นอันดามันให้ตรงกับความต้องการของนักท่องเที่ยว

10) สนับสนุนการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษด้านการท่องเที่ยวของกลุ่มจังหวัดภาคใต้ฝั่งอันดามัน

11) เร่งสร้างปัจจัยพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกที่เชื่อมโยงกับการท่องเที่ยวในกลุ่มประเทศเพื่อนบ้าน

12) สนับสนุนการพัฒนากลุ่มจังหวัดภาคใต้ฝั่งอันดามันให้มีปัจจัยพื้นฐานและสังคมที่สงบสุข

1.2 การสร้างการเชื่อมโยงการท่องเที่ยวกลุ่มจังหวัดภาคใต้ฝั่งอันดามัน (Tourism Cluster Linkage)

1) เร่งพัฒนาความเชื่อมโยงด้านระบบการคมนาคมขนส่งสำหรับการท่องเที่ยว

2) เร่งสร้างความเชื่อมโยงของแหล่งท่องเที่ยวภายในกลุ่มจังหวัดภาคใต้ฝั่งอันดามัน

3) เร่งสร้างความเชื่อมโยงของโปรแกรมการท่องเที่ยวกลุ่มจังหวัดภาคใต้ฝั่งอันดามัน

1.3 การสนับสนุนฐานการผลิตสำหรับภาคการท่องเที่ยวของกลุ่มจังหวัดภาคใต้ฝั่งอันดามัน (Supporting Base for Tourism Cluster)

1) สนับสนุนมาตรฐานคุณภาพอาหาร เพื่อตอบสนองต่ออุตสาหกรรมการท่องเที่ยวอันดามัน

2) เร่งพัฒนาคุณภาพสินค้าเกษตรและสมุนไพร เพื่อตอบสนองอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว

3) สนับสนุนการพัฒนามาตรฐานสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ให้เชื่อมโยงกับอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว โดยใช้อุตสาหกรรมท่องเที่ยวเป็นตลาดสินค้าหลัก

**ยุทธศาสตร์การวิจัยที่ 2: การพัฒนาการตลาดท่องเที่ยวเชิงบูรณาการ
เพื่อรักษานักท่องเที่ยวเดิมและเพิ่ม
ปริมาณนักท่องเที่ยวคุณภาพ (Marketing/
Demand)**

กลยุทธ์การวิจัย

- 2.1 เร่งสร้างจุดยืนผลิตภัณฑ์ทางการท่องเที่ยวของกลุ่มจังหวัดภาคใต้ฝั่งอันดามันร่วมกัน (Product Positioning)
- 2.2 เร่งสร้างภาพลักษณ์เชิงบวกทางการท่องเที่ยวต่อประชาคมโลก (Re-Branding)
- 2.3 สนับสนุนการสร้างกลยุทธ์ทางการตลาดเพื่อรักษานักท่องเที่ยวเดิม
- 2.4 พัฒนากลยุทธ์ทางการตลาดที่สามารถเจาะกลุ่มนักท่องเที่ยวคุณภาพ
- 2.5 สนับสนุนการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวของกลุ่มจังหวัดภาคใต้ฝั่งอันดามันโดยการจัด Road Show และเทศกาลส่งเสริมการท่องเที่ยวให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น
- 2.6 สนับสนุนการดำเนินการตลาดการท่องเที่ยวแบบพันธมิตรกับกลุ่มประเทศเพื่อนบ้าน

**ยุทธศาสตร์การวิจัยที่ 3: การพัฒนากลไกการจัดการการท่องเที่ยวกลุ่ม
จังหวัดภาคใต้ฝั่งอันดามันร่วมกัน (Product /
Supply)**

กลยุทธ์การวิจัย

- 3.1 เร่งพัฒนาคุณภาพบุคลากรให้มีมาตรฐาน เพื่อตอบสนองต่อการเจริญเติบโตของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวในกลุ่มจังหวัดภาคใต้ฝั่งอันดามัน
- 3.2 เร่งพัฒนาศักยภาพองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้สามารถวางแผนการจัดการอุตสาหกรรมท่องเที่ยวที่วางอยู่บนฐานทรัพยากรและภูมิปัญญาอันดามัน
- 3.3 พัฒนาชุมชนอันดามันสู่การเป็นเจ้าบ้านที่ดี
- 3.4 สนับสนุนการสร้างศูนย์พัฒนา จัดการ และตรวจสอบการพัฒนาการท่องเที่ยวของกลุ่มจังหวัดภาคใต้ฝั่งอันดามัน
- 3.5 ส่งเสริมการสร้างเครือข่ายการท่องเที่ยวอันดามัน เพื่อสร้างความรู้สึกร่วมกันเป็นเจ้าของร่วมกัน
- 3.6 สร้างเครือข่ายการจัดการความรู้ทางการท่องเที่ยวกับกลุ่มประเทศเพื่อนบ้านและประเทศคู่ค้าสำคัญ
- 3.7 เร่งพัฒนาฐานเศรษฐกิจหลักของกลุ่มจังหวัดภาคใต้ฝั่งอันดามันเพื่อสนับสนุนให้มีภาวะเศรษฐกิจที่เอื้อต่อการพัฒนาด้านการท่องเที่ยว

3) กลุ่มจังหวัดภาคใต้ชายแดน (สงขลา สตูล ปัตตานี ยะลา นราธิวาส)

วิสัยทัศน์กลุ่มจังหวัดภาคใต้ชายแดน

**“ศูนย์การผลิตและส่งออก ยางพารา อาหารฮาลาล การศึกษา การค้าชายแดน
การท่องเที่ยวของภาคใต้ ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีและอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข”**

พันธกิจ

1. พัฒนาและส่งเสริมผลิตภัณฑ์ยางพารา ไม้ยางพารา แรงงาน และการวิจัย (R&D)
2. ส่งเสริมและพัฒนามาตรฐานการผลิตและการวิจัยผลิตภัณฑ์ฮาลาล
3. ส่งเสริมและพัฒนา ปรับปรุงหลักสูตรการเรียนการสอนโดยไม่แบ่งแยก
4. สร้างความเข้มแข็งด้านการบริหารจัดการด้านการค้าชายแดน
5. พัฒนาแหล่งท่องเที่ยวและบุคลากรด้านการท่องเที่ยว
6. ส่งเสริมคุณภาพชีวิต
7. สร้างความปลอดภัยเป็นดินแดนแห่งโอกาสและคุณธรรม

เป้าประสงค์รวม

- (1) กลุ่มคนยากจน กลุ่มผู้มีรายได้น้อย และกลุ่มผู้ได้รับผลกระทบจากเหตุการณ์ความไม่สงบ ได้รับการช่วยเหลือและพัฒนาให้สามารถพึ่งตนเองได้
- (2) กลุ่มคนที่มีความเสี่ยงต่อการถูกชักจูงให้เข้าไปเกี่ยวข้องกับปัญหาความไม่สงบได้รับการดูแลป้องกันและมีกระบวนการพัฒนาให้ปลอดภัยจากภาวะเสี่ยงได้อย่างถาวร
- (3) คนในพื้นที่ได้รับการพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพทั้งทางร่างกาย จิตใจ ความรู้ ทักษะการประกอบอาชีพ และมีความมั่นคงในการดำรงชีวิตที่จะนำไปสู่ความเข้มแข็งของครอบครัว ชุมชน และเกิดความสมานฉันท์ของสังคม
- (4) พัฒนาเศรษฐกิจให้มีฐานที่เข้มแข็ง มีความสมดุล เป็นธรรม สามารถเติบโตอย่างมั่นคงในระดับที่เหมาะสม เพื่อเพิ่มโอกาสการพัฒนาอาชีพ การมีงานทำ และรายได้ สร้างความหวังแก่ประชาชน ให้มีความมั่นใจที่จะอยู่ในพื้นที่ ที่จะนำไปสู่สันติสุขของสังคมได้อีกทางหนึ่งด้วย

ประเด็นยุทธศาสตร์

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 1 : การคุ้มครองความปลอดภัย การอำนวยความสะดวกและเป็นธรรมเพื่อเสริมสร้างความเชื่อมั่นในอำนาจรัฐ และสร้างภูมิคุ้มกันแก่คนกลุ่มเสี่ยงมีแนวทางหลักดังนี้

(1) บูรณาการแผนการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมกับแผนการรักษาความปลอดภัยให้สนับสนุนกันและกัน เพื่อสร้างความมั่นใจในการดำเนินชีวิตและการประกอบอาชีพของประชาชนและการสร้างความมั่นใจแก่เจ้าหน้าที่รัฐในการขับเคลื่อนโครงการพัฒนาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

(2) ส่งเสริมและพัฒนาประสิทธิภาพงานยุติธรรมให้เป็นไปตามหลักนิติธรรม รวมทั้งสร้างความรู้ความเข้าใจและการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการยุติธรรม โดยผ่านเครือข่ายยุติธรรมชุมชน ศูนย์ดำรงธรรมจังหวัด อำเภอ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

(3) ช่วยเหลือเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบจากเหตุการณ์ไม่สงบอย่างเป็นธรรมและทั่วถึง การจ่ายเงินชดเชยแก่ผู้เสียชีวิตและความเสียหายของทรัพย์สิน การรักษาพยาบาลผู้บาดเจ็บและการฟื้นฟูด้านจิตใจ การช่วยเหลือเด็กกำพร้า การช่วยเหลือด้านทุนการศึกษา และเงินยืมชีพแก่เด็กก่อนวัยเรียน นักเรียน นักศึกษาที่กำลังศึกษา เป็นต้น

(4) ปรับความคิด ความเชื่อกลุ่มเป้าหมายที่เกี่ยวข้องกับขบวนการก่อความไม่สงบ โดยการเพิ่มประสิทธิภาพงานด้านสังคมจิตวิทยา งานมวลชนสัมพันธ์ และงานการประชาสัมพันธ์เชิงรุก และการจัดการศึกษาเพื่อสนับสนุนการแก้ไขปัญหาความมั่นคง โดยให้ความสำคัญในการตรวจสอบกำกับดูแลช่วยเหลือ ควบคุม และจัดระบบนิเทศจัดการเรียนการสอนของศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด(ตาดีกา)สถาบันปอเนาะและโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม โดยจัดระบบการเรียนรู้อาษาไทยที่เข้มแข็งและจัดการศึกษาที่มุ่งปลูกฝังการดำเนินชีวิตตามแนวทางสมานฉันท์และสันติวิธี

(5) ส่งเสริมกระบวนการมีส่วนร่วมโดยการ “เปิดพื้นที่” ให้แก่ภาคีต่าง ๆ ได้มีโอกาสและช่องทางในการดำเนินกิจกรรมเชิงสร้างสรรค์และ/หรือนำเสนอความคิดเห็นอย่างเป็นระบบเพื่อให้ผู้มีความเห็นที่แตกต่างเข้ามาร่วมสร้างสันติสุขในสังคม เช่น การสนับสนุนให้มีเวทีแสดงความคิดเห็นและความต้องการของกลุ่มเยาวชน สตรี ฯลฯ และการรวมกลุ่มเพื่อดำเนินกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อการแก้ไขปัญหาของพื้นที่ อาทิ กิจกรรมต่อต้านยาเสพติด เป็นต้น รวมทั้งการสนับสนุนให้ภาคประชาชนมีโอกาสเข้าร่วมทำงานกับภาครัฐมากขึ้น

(6) ป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดอย่างจริงจัง ครบวงจร และต่อเนื่อง โดยระดมพลังการมีส่วนร่วมจากทุกฝ่ายและเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนและสถานศึกษาในการป้องกันและแก้ไขปัญหา ทั้งด้านการป้องกันและสร้างภูมิคุ้มกันกลุ่มเสี่ยง การปราบปรามทำลายโครงสร้างเครือข่ายการผลิตและการค้ายาเสพติดและอิทธิพลผลประโยชน์ที่เกี่ยวข้อง และพัฒนาระบบการข่าวให้มีประสิทธิภาพทันสถานการณ์ การบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดอย่างครบขั้นตอน ควบคู่กับการเสริมสร้างสภาพแวดล้อมและความ

มั่นคงทางอาชีพและการมีงานทำ ให้ผู้รับการบำบัดสามารถคืนสู่สังคมและดำรงชีวิตได้อย่างปกติสุข

เป้าประสงค์

1. กลุ่มผู้ได้รับผลกระทบจากเหตุการณ์ความสงบได้รับการช่วยเหลือและพัฒนาให้สามารถพึ่งตนเองได้
2. กลุ่มคนที่มีความเสี่ยงต่อการชักจูงให้เข้าไปเกี่ยวข้องกับปัญหาความไม่สงบได้รับการดูแลป้องกันและมีกระบวนการพัฒนาให้ปลอดภัยจากภาวะเสี่ยงได้อย่างถาวร

ตัวชี้วัด/ค่าเป้าหมาย :

1. ผู้ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์ความไม่สงบ ได้รับการเยียวยาตามเกณฑ์ที่กำหนดอย่างครบถ้วน 100 %
2. กลุ่มเสี่ยงในระดับหมู่บ้าน/ตำบลได้รับการดูแลและมีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนาให้ปลอดภัยจากความเสี่ยงไม่น้อยกว่าร้อยละ 50

กลยุทธ์การวิจัย

1. เพิ่มความเชื่อมั่นในความปลอดภัยให้คนในพื้นที่ โดยการมีส่วนร่วมของประชาชน
2. ปลุกฝังคุณธรรมจริยธรรม ปรับทัศนคติ พื้นฟูและพัฒนาความสัมพันธ์ของคนในพื้นที่
3. แก้ไขปัญหายาเสพติดและผู้มีอิทธิพลที่มีผลกระทบกับความมั่นคง
4. ส่งเสริมคุณภาพชีวิตที่ดีของประชาชนในพื้นที่

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 2 : การเสริมสร้างความมั่นคงทางอาชีพและรายได้แก่ผู้มีรายได้น้อยให้พึ่งตนเองได้ มีแนวทางหลักดังนี้

(1) พัฒนาความมั่นคงด้านอาชีพและรายได้ และความมั่นคงในการดำรงชีวิตของกลุ่มเป้าหมาย โดยมีแนวทาง คือ

1. แก้ไขปัญหาความยากจนตามสภาพปัญหาและความต้องการของผู้จดทะเบียนคนจน ได้แก่ ผู้มีปัญหาที่ดินทำกิน 2.4 แสนคน ปัญหาหนี้สิน 1.6 แสนคนและปัญหาที่อยู่อาศัย 1.25 แสนคน และผู้ได้รับผลกระทบจากเหตุการณ์ความไม่สงบ
2. บูรณาการทุกภาคส่วนในการแก้ปัญหาความยากจนในการจัดทำแผนงานโครงการสนับสนุนการเพิ่มรายได้ และลดรายจ่ายของกลุ่มเกษตรกรรายจน โดยเฉพาะกลุ่มประมงพื้นบ้าน กลุ่มชาวนา กลุ่มชาวสวนผลไม้ โดยการพัฒนากิจกรรม การพัฒนาการประกอบอาชีพอย่างครบวงจร เหมาะสม สอดคล้องกับวิถีชีวิตและชุมชน และฐานทรัพยากรในพื้นที่ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

3. ส่งเสริมการประกอบการวิสาหกิจชุมชนที่ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น และ วัตถุุดิบในพื้นที่ เช่น การผลิตเครื่องแต่งกายมุสลิม เป็นต้น โดยการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐาน สินค้าและการบรรจุภัณฑ์ ให้สอดคล้องกับความต้องการตลาด

(2) สนับสนุนกระบวนการชุมชนเข้มแข็ง เพื่อสร้างกระบวนการเรียนรู้ และการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนผ่านการจัดทำแผนชุมชนที่มีคุณภาพเพื่อเป็นเครื่องมือการ แก้ไขปัญหาความยากจนแบบเบ็ดเสร็จให้ครบทุกชุมชน

(3) ฟื้นฟูและบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้เอื้อ ต่อการพัฒนาอาชีพและการอยู่ร่วมกันระหว่างคนและทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน โดยเฉพาะทรัพยากรประมงชายฝั่งในจังหวัด ปัตตานี นราธิวาส สงขลา และสตูล ทรัพยากรดิน ได้แก่ ดินพรุ ดินเปรี้ยว ดินเค็ม ในจังหวัดนราธิวาส ปัตตานี และ สงขลา ตลอดจนการจัดการ แก้ไขปัญหาที่ดินทำกินของเกษตรกรในเขตป่าบริเวณอุทยานแห่งชาติเทือกเขาบูโด - สุไหงปาดี

เป้าประสงค์

คนในพื้นที่ได้รับการพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพทั้งทางร่างกาย จิตใจ ความรู้ ทักษะการประกอบอาชีพ และมีความมั่นคงในการดำรงชีวิตที่จะนำไปสู่ความเข้มแข็งของ ครอบครัว ชุมชน และเกิดความสมานฉันท์ของสังคม

ตัวชี้วัด/ค่าเป้าหมาย :

1. ร้อยละอัตราการมีงานทำเพิ่มขึ้น ร้อยละ 5 ต่อปี
2. ร้อยละจำนวนครัวเรือนที่มีรายได้เฉลี่ยต่ำกว่าเกณฑ์ความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ.) ลดลง ร้อยละ 25 ต่อปี

กลยุทธ์การวิจัย

1. ส่งเสริมการผลิตแบบครบวงจรเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจ
2. ขยายช่องทางการจัดจำหน่ายไปยังตลาดใหม่ ๆ ทั้งภายใน และ ต่างประเทศ
3. ส่งเสริมเกษตรกร และผู้ผลิต ในการผลิตวัตถุดิบ และแปรรูปอาหารฮาลาล ตามมาตรฐานสากลให้เป็นที่ยอมรับในกลุ่มผู้บริโภคทั่วโลก
4. สร้างความเข้มแข็งให้กับบุคลากรภาครัฐ และผู้ประกอบการภาคเอกชนใน การลงทุนและพัฒนาการแปรรูปอาหารฮาลาลในพื้นที่

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 3 : การพัฒนาคุณภาพคนเพื่อสร้างโอกาสและยกระดับคุณภาพชีวิต เพื่อความมั่นคงและมั่งคั่ง มีแนวทางหลักดังนี้

(1) ขับเคลื่อนการปฏิรูปการศึกษาทั้งระบบทุกระดับอย่างจริงจัง เพื่อฟื้นฟูและพัฒนาจังหวัดภาคใต้ชายแดน โดย

1. จัดการศึกษาเชิงบูรณาการกับวิถีชีวิตอัตลักษณ์ความหลากหลายทางวัฒนธรรม ความต้องการของท้องถิ่นและประชาชนในพื้นที่ เพื่อพัฒนาการศึกษาและการเรียนรู้ทั้งในและนอกระบบด้วยการพัฒนาหลักสูตร การปรับกระบวนการเรียนรู้ รวมทั้งการศึกษาเพื่อสร้างอาชีพ โดยให้ความสำคัญกับการเสริมสร้างเครือข่ายความร่วมมือในการจัดการศึกษาทุกรูปแบบ

2. ขยายโอกาสการศึกษาโดยการสนับสนุนทุนการศึกษาและโควตาเข้าเรียนแก่เยาวชนใน 3 จังหวัดภาคใต้ชายแดนในทุกๆระดับ

3. ส่งเสริมการจัดการศึกษาในหลักสูตรนานาชาติทั้งหลักสูตรทั่วไปของสถาบันการศึกษาในจังหวัดสงขลา ซึ่งเป็นศูนย์กลางการศึกษาของภาคใต้ และหลักสูตรอิสลามศึกษาใน 3 จังหวัดภาคใต้ชายแดน เพื่อขยายโอกาสการศึกษาในพื้นที่และรองรับนักศึกษาจากภายนอกทั้งในและต่างประเทศ

(2) พัฒนาระบบบริการสาธารณสุขให้เพียงพอมีคุณภาพได้มาตรฐาน และประชาชนเข้าถึงบริการอย่างทั่วถึง

1. เพิ่มบุคลากรทางการแพทย์และปรับปรุงสถานพยาบาลทั้งโรงพยาบาลศูนย์ โรงพยาบาลจังหวัด โรงพยาบาลอำเภอ และสถานอนามัยให้มีอุปกรณ์ทางการแพทย์ที่ทันสมัย รวมทั้งการก่อสร้างสถานพยาบาลเพิ่มเติมในพื้นที่ขาดแคลน เช่น โรงพยาบาลอำเภอกรงปินัง จังหวัดยะลา เป็นต้น

2. พัฒนางานด้านสาธารณสุขและคุณภาพชีวิตของประชาชนที่สอดคล้องกับวิถีชุมชน โดยการมีส่วนร่วมของประชาชน

(3) พัฒนาความเข้มแข็งของสถาบันครอบครัวและเสริมสร้างศักยภาพกลุ่มคนโดยเฉพาะสตรี และเยาวชนให้มีบทบาทการมีส่วนร่วมในการพัฒนาให้มากขึ้น โดยเฉพาะใน 3 จังหวัดภาคใต้ชายแดน

(4) ส่งเสริมการใช้ทุนสังคมโดยเฉพาะทุนวัฒนธรรมของท้องถิ่น เช่น การนำหลักศาสนาบัญญัติ ความเชื่อ ประเพณีท้องถิ่นเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตและการอยู่ร่วมกันอย่างสมานฉันท์ เป็นต้น

(5) พัฒนาทักษะฝีมือแรงงานให้มีคุณภาพได้มาตรฐานตามความต้องการของตลาดแรงงาน ทั้งในและต่างประเทศ โดยรัฐสนับสนุนในการจัดหาตลาดแรงงานรองรับที่เพียงพอ

เป้าประสงค์

1. สถาบันครอบครัวและชุมชน มีความเข้มแข็ง
2. ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดี
3. การเป็นศูนย์กลางการศึกษาของภาคใต้

ตัวชี้วัด/ค่าเป้าหมาย

1. ร้อยละของประชากรที่ได้รับการศึกษาทั้งในและนอกระบบการศึกษา เพิ่มขึ้นร้อยละ 5 ต่อปี
2. ได้โรงเรียนตาดีกาแกนนำ 5 จังหวัดเพิ่มขึ้นร้อยละ 2 ต่อปี
3. ครุเวรณมีคุณภาพชีวิตตามเกณฑ์ความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ.) ไม่น้อยกว่าร้อยละ 90

กลยุทธ์การวิจัย

1. สร้างเครือข่ายการพัฒนาคุณภาพการศึกษาในด้านวิชาการและการบริหารสถานศึกษา
2. ส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพชีวิต ความสมานฉันท์ และการบริหารราชการตามหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี
3. เพิ่มโอกาสทางการศึกษาในทุกระดับ
4. สนับสนุนบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาให้มีความรู้ไปปรับใช้เพื่อพัฒนาท้องถิ่น
5. ส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพเหมาะสมตามศักยภาพต่อเนื่อง

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 4 : เสริมสร้างความเข้มแข็งฐานเศรษฐกิจของพื้นที่และการพัฒนาความร่วมมือกับต่างประเทศ มีแนวทางหลัก ดังนี้

(1) ขยายฐานการผลิตด้านการเกษตรให้หลากหลายเชื่อมโยงกับอุตสาหกรรมแปรรูปและตลาด โดยการปรับปรุงผลิตภาพการผลิต (Productivity) การพัฒนาระบบตลาด และการเชื่อมโยงกับอุตสาหกรรมแปรรูป ดังนี้

1. **พัฒนาการผลิตผลไม้โดยเฉพาะทุเรียน ลองกอง** ให้มีคุณภาพที่สอดคล้องกับความต้องการตลาด การศึกษาวิจัยในการจัดการผลผลิตหลังการเก็บเกี่ยว การแปรรูปเพื่อเพิ่มมูลค่า และการพัฒนาให้จังหวัดยะลาเป็นศูนย์กลางการรวบรวมและกระจายผลผลิตของ 3 จังหวัดภาคใต้ชายแดนเชื่อมโยงกับตลาดค้าส่งที่จังหวัดสงขลาและจังหวัดอื่น ๆ

2. **พัฒนา “ยางพาราแบบครบวงจร”** ทั้งด้านการเพิ่มผลิตภาพการผลิต โดยการวิจัยปรับปรุงพันธุ์ บำรุงต้น และการส่งเสริมอุตสาหกรรมแปรรูปทั้งน้ำยาง ยางแท่ง ยางแผ่น ถูมือยาง เฟอร์นิเจอร์ไม้ยาง และพัฒนาให้ “จังหวัดสงขลาเป็นศูนย์กลางยางพาราโลก”

ทั้งด้านการแปรรูป การตลาด การวิจัยและพัฒนา และส่งเสริมนิคมอุตสาหกรรมจลุม เป็นพื้นที่พัฒนา Cluster ยางพารา

3. พัฒนา “ปัตตานีเป็นฐานการผลิตอุตสาหกรรมอาหารฮาลาล” ที่เชื่อมโยงกับการพัฒนาวัตถุดิบทั้งผลิตผลการประมง ปศุสัตว์ และพืชผลการเกษตรในพื้นที่ โดยการเร่งพัฒนานิคมอุตสาหกรรมเพื่อรองรับการลงทุนโรงงานการผลิตอาหารฮาลาล การพัฒนา ศูนย์วิทยาศาสตร์อาหารฮาลาลที่มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์วิทยาเขต ปัตตานี

4. พัฒนา “แหล่งผลิตพลังงานทดแทน” โดยนราธิวาสเป็นแหล่งผลิตไบโอดีเซลจากปาล์มน้ำมัน” ที่เชื่อมโยงกับการส่งเสริมการปลูกปาล์มน้ำมันเป็นพืชเศรษฐกิจใหม่ในจังหวัดภาคใต้ชายแดน รวมทั้งการต่อยอดอุตสาหกรรมต่อเนื่องอื่น ๆ เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม และ “พัฒนาปัตตานีเป็นแหล่งผลิตพลังงานธรรมชาติจากลม (Wind Farm)” ตามแผนพัฒนาพลังงานทดแทนของกรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน กระทรวงพลังงาน

5. พัฒนาการประมงเพื่อเพิ่มผลผลิตสัตว์น้ำให้เพียงพอป้อนโรงงาน อุตสาหกรรมในพื้นที่ โดยฟื้นฟูทรัพยากรประมงชายฝั่งทะเลบริเวณจังหวัดสงขลา ปัตตานี นราธิวาส โดยการสร้างแหล่งอาศัยสัตว์น้ำการฟื้นฟูอ่าวปัตตานีและทะเลสาบสงขลา กำหนดเขตประมงชายฝั่งให้ชัดเจนและบังคับใช้กฎหมายเพื่อป้องกันการบุกรุก ทำลายอย่างเคร่งครัดควบคู่ไปกับการส่งเสริมการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่งและ การสนับสนุนให้ผู้ประกอบการประมงพาณิชย์ไทยไปทำประมงนอกน่านน้ำมากขึ้น

6. พัฒนาการเลี้ยงปศุสัตว์โดยเฉพาะโคและแพะ อย่างเป็นระบบที่เชื่อมโยงกับ ความต้องการบริโภคในพื้นที่และเป็นวัตถุดิบของอุตสาหกรรมอาหารฮาลาล ด้วยการพัฒนาพันธุ์ ระบบการเลี้ยง การวิจัยเพื่อผลิตพืชอาหารสัตว์ที่เหมาะสมกับพื้นที่และต้นทุน

(2) พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเพื่อสนับสนุนการพัฒนาด้านการเกษตร อุตสาหกรรม การค้าและการบริการ

1. พัฒนาระบบการขนส่งผู้โดยสาร สินค้าและบริการในลักษณะการขนส่งต่อเนื่องหลายรูปแบบ ทั้งการขนส่งทางบก ทางอากาศ และทางน้ำให้สามารถเชื่อมโยงการขนส่งภายในประเทศ และเป็นประตูการขนส่งระหว่างประเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยพิจารณาความเหมาะสมในการพัฒนาและเพิ่มขีดความสามารถของโครงสร้างพื้นฐานที่สำคัญ เช่น ท่าอากาศยาน โครงข่ายถนนเชื่อมโยงชายแดนไทย – มาเลเซีย เป็นต้น

2. พัฒนาโครงข่ายถนนเชื่อมโยงเข้าสู่พื้นที่แหล่งวัตถุดิบ แหล่งผลิตสินค้าเกษตรและชุมชน เพื่อสนับสนุนการนำผลิตผลการเกษตรออกสู่ตลาดและการสัญจรของประชาชนเป็นไปอย่างสะดวก ปลอดภัย

3. พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อการเข้าถึงและเชื่อมโยงวงจรการท่องเที่ยว ภายในพื้นที่ที่มีศักยภาพ เช่น วงจรแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมและประเพณี ศาลเจ้าแม่ลิ้มกอเหนี่ยว มัสยิดกรือเซะ วัดช้างให้ วงจรแหล่งท่องเที่ยว

ทางธรรมชาติเชื่อมบางกลาง ป่ามาลาฮาลา บ่อน้ำพุร้อนเบตง โดยการปรับปรุงสิ่งอำนวยความสะดวก แหล่งท่องเที่ยวและเส้นทางเข้าสู่แหล่งท่องเที่ยวให้สะดวกและได้มาตรฐาน เช่น การพัฒนาถนนสายยะลา - เบตง (ทางหลวงหมายเลข 410) เป็น Scenic Road เป็นต้น

4. ดำเนินมาตรการเพื่อรักษาฐานการลงทุนเดิมและส่งเสริมการลงทุนใหม่ ทั้งมาตรการจูงใจด้านสิทธิประโยชน์ และการเพิ่มประสิทธิภาพการใช้ประโยชน์โครงสร้างพื้นฐานที่มีอยู่ในพื้นที่ อาทิ นิคมอุตสาหกรรมภาคใต้ (สงขลา) เพื่อรองรับการลงทุนอุตสาหกรรมที่เพิ่มขึ้น โดยเฉพาะอุตสาหกรรมที่มีลักษณะเป็น Cluster เช่น อุตสาหกรรมยางพาราครบวงจร เป็นต้น

5. ศึกษาเพื่อพัฒนาพื้นที่รองรับการลงทุนอุตสาหกรรมใหม่ๆ ที่มีศักยภาพ ในบริเวณพื้นที่รอยต่อระหว่างจังหวัดสงขลาและปัตตานีที่มีความพร้อมด้านโครงสร้างพื้นฐาน การคมนาคมขนส่งและแหล่งน้ำ

(3) พัฒนาความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้านภายใต้โครงการ IMT-GT โดยการพัฒนาแนวพื้นที่เศรษฐกิจสงขลา – ปีนัง – เมดาน (Economic Corridor) เพื่อเชื่อมโยงเศรษฐกิจประเทศเพื่อนบ้านมากระตุ้นการพัฒนา พื้นที่จังหวัดภาคใต้ชายแดน ทั้งด้านการค้า การลงทุน และการท่องเที่ยว ดังนี้

1. เร่งพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดนสะเดา – ปาดังเบซาร์ ให้เป็นเขตเศรษฐกิจชายแดนทั้งด้านการค้า การคมนาคมขนส่ง และเขตประกอบอุตสาหกรรมที่ไม่มีมลพิษ (Clean Industries) โดยให้สิทธิประโยชน์จูงใจภายใต้กฎหมายที่มีอยู่ ได้แก่ กฎหมายศุลกากร (เขตปลอดอากร) พรบ. การนิคมอุตสาหกรรม (เขตประกอบการค้า) พรบ. กรมโรงงานอุตสาหกรรม พรบ. ส่งเสริมการลงทุนและ พรบ. การผังเมือง และประสิทธิภาพมาตรการทางกฎหมายที่เกี่ยวข้อง เช่น พรบ. สิ่งแวดล้อม พรบ. ควบคุมมลพิษกับมาเลเซียเพื่อควบคุมผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมอย่างเคร่งครัด เป็นต้น

2. พัฒนาเมืองชายแดนและตลาดชายแดน สะเดา ปาดังเบซาร์ วังประจัน เบตง สุไหงโก-ลก และตากใบ ให้เป็นเมืองการค้าชายแดนที่ทันสมัย มีการจัดระเบียบตลาดคลังสินค้าระบบการขนส่งและระบบพิธีการผ่านแดนที่ทัดเทียมกับประเทศเพื่อนบ้าน รวมทั้งส่งเสริมการสร้างฐานการผลิตสินค้าตามความต้องการของเพื่อนบ้านขึ้นในพื้นที่จังหวัดภาคใต้ชายแดน เช่น สินค้า OTOP วิสาหกิจชุมชน และธุรกิจ SMEs เพื่อเพิ่มรายได้และการจ้างงานขึ้นในพื้นที่ เป็นต้น

3. เร่งพัฒนาด่านชายแดนที่เปิดใหม่ บ้านประกอบ และบูเก๊ะตา โดยการพัฒนาระบบอำนวยความสะดวกด้านการผ่านแดนทั้งศุลกากร ตรวจคนเข้าเมือง ด้านแรงงาน ด้านกักพืช และด้านกักสัตว์เพื่อสนับสนุนให้เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและการสร้างงานสร้างรายได้แก่ชุมชนในพื้นที่โดยเร็ว

4. พัฒนาความร่วมมือด้านการท่องเที่ยวกับประเทศเพื่อนบ้านเพื่อเชื่อมโยงวงจรการท่องเที่ยวของพื้นที่ความร่วมมือ IMT-GT ให้เป็นจุดหมายร่วมที่สามารถดึงดูดความสนใจนักท่องเที่ยวให้ดีขึ้น โดยพัฒนาหมู่เกาะตะรุเตา – อาดัง – ราวี ให้เป็นแหล่ง

ท่องเที่ยวคุณภาพเชิงนิเวศระดับโลก รองรับกระแสการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ โดยเชื่อมโยงกับแหล่งท่องเที่ยวชายฝั่งสตูล และแหล่งท่องเที่ยวเกาะลังกาวิ ของมาเลเซียและสุมาตราของอินโดนีเซียให้เป็นวงจรการท่องเที่ยวที่หลากหลาย โดยการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกให้ได้มาตรฐานสากล เช่น การปรับปรุงท่าเทียบเรือท่องเที่ยวที่ปากบารา (สตูล) การจัดการเชิงพื้นที่และเชื่อมโยงเศรษฐกิจชุมชนกับธุรกิจการท่องเที่ยว

5. พัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเมืองชายแดนโดยเฉพาะเมืองหาดใหญ่ – สงขลาให้เป็นเสมือนบ้านที่สองของนักท่องเที่ยวจากประเทศเพื่อนบ้านโดยเฉพาะที่เข้ามาท่องเที่ยวแบบครอบครัว เพื่อการรับประทานอาหาร การช้อปปิ้ง และการพักผ่อนหย่อนใจ เพื่อสร้างตลาดนักท่องเที่ยวกลุ่มใหม่ๆ มากขึ้น

(4) สร้างโอกาสใหม่ในการพัฒนาเศรษฐกิจของพื้นที่ด้วยการเปิดประตูทางทะเลสู่นานาชาติ เพื่อเหนี่ยวนำการลงทุนใหม่ๆ สู่พื้นที่ โดย

1. พัฒนาสะพานเศรษฐกิจสตูล – สงขลา: เชื่อมโยงทะเลอ่าวไทยและทะเลอันดามัน โดยการพัฒนาท่าเรือน้ำลึกทั้งฝั่งอันดามันและฝั่งอ่าวไทย รวมทั้งโครงสร้างพื้นฐานด้านการคมนาคมขนส่งและระบบโลจิสติกส์สนับสนุนบริเวณประตูการขนส่งระหว่างประเทศ

2. พัฒนาชุมชนเมืองศูนย์กลาง ณ จุดที่เป็น Gateway ทั้งสองฝั่งทะเลเพื่อรองรับกิจกรรมการพัฒนาโดยเน้นการวางระบบการพัฒนา สาธารณูปโภค สาธารณูปการ การจัดระเบียบการใช้ที่ดินและการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติเพื่อรักษาสมดุลของพื้นที่

เป้าประสงค์

1. พัฒนาเศรษฐกิจให้มีฐานที่เข้มแข็ง มีความสมดุลเป็นธรรม สามารถเติบโตอย่างมั่นคงในระดับที่เหมาะสม เพื่อเพิ่มโอกาสการพัฒนาอาชีพ การมีงานทำ และรายได้สร้างความหวังแก่ประชาชนให้มีความมั่นใจที่จะอยู่ในพื้นที่ ที่จะนำไปสู่สันติสุขของสังคม

2. การเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมภาคเกษตรและอุตสาหกรรม
3. ภาคธุรกิจ การค้า การท่องเที่ยว และการบริการ มีการขยายตัวเพิ่มขึ้น
4. เพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์ฮาลาล

ตัวชี้วัด/ค่าเป้าหมาย :

1. ร้อยละที่เพิ่มขึ้นของมูลค่าทางพาราที่ผลิตได้เทียบกับราคาคงที่ ร้อยละ 3
2. ร้อยละที่เพิ่มขึ้นของผลิตภัณฑ์มวลรวมภาคเกษตร ร้อยละ 2
3. จำนวนนักท่องเที่ยวเพิ่มขึ้น ร้อยละ 2
4. มูลค่าการค้าระหว่างประเทศเพิ่มขึ้น ร้อยละ 2
5. ร้อยละที่เพิ่มขึ้นของมูลค่าสินค้าอาหารฮาลาล ร้อยละ 3
6. ร้อยละที่เพิ่มขึ้นของผลิตภัณฑ์ฮาลาล ร้อยละ 5

กลยุทธ์การวิจัย

1. ส่งเสริมกิจกรรม และอำนวยความสะดวก ในการขยายโอกาสทางการตลาดใน
ทุก ๆ ด้าน
2. ส่งเสริมการผลิตแบบครบวงจรเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจ
3. ส่งเสริมเกษตรกรและผู้ผลิตในการผลิตตามมาตรฐานและกระบวนการการผลิตอาหารฮาลาลให้เป็นที่ยอมรับในกลุ่มผู้บริโภคมุสลิมทั่วโลก
4. สร้างความเข้มแข็งให้กับบุคลากรภาครัฐและผู้ประกอบการภาคเอกชนใน
การลงทุนและพัฒนาการแปรรูปอาหารฮาลาลในพื้นที่
5. สนับสนุนโครงสร้างพื้นฐานในการรองรับการขยายตัวทางการท่องเที่ยวใน
กลุ่มจังหวัด

(ข้อมูลจาก <http://www.osmsouth.moi.go.th/osmsouth/>)

บทที่ 3

บริบทและศักยภาพการวิจัยของภาคใต้

3.1 ศักยภาพของสถาบันอุดมศึกษาภาคใต้

กลุ่มจังหวัดภาคใต้มีเครือข่ายการวิจัยของสถาบันอุดมศึกษา 2 เครือข่ายหลัก คือ

1) เครือข่ายการวิจัยและถ่ายทอดเทคโนโลยีสู่ชุมชนภาคใต้ตอนบน กับเครือข่ายการวิจัยภาครัฐร่วมเอกชนภาคใต้ตอนบน (สกอ.) ประกอบด้วย มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ เขตการศึกษาสุราษฎร์ธานี มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี วิทยาลัยตาปี วิทยาลัยชุมชนระนอง มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย (นครศรีธรรมราช) วิทยาลัยศรีโสภณ มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต และมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์เขตการศึกษาภูเก็ต

2) เครือข่ายการวิจัยและถ่ายทอดเทคโนโลยีสู่ชุมชนภาคใต้ตอนล่าง กับเครือข่ายการวิจัยภาครัฐร่วมเอกชนภาคใต้ตอนล่าง (สกอ.) ประกอบด้วย มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่ และวิทยาเขตปัตตานี มหาวิทยาลัยทักษิณ มหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย วิทยาลัยอิสลามยะลา มหาวิทยาลัยหาดใหญ่ และมหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา

นอกจากนี้ยังมีเครือข่ายการวิจัยของกลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏเขตภาคใต้ ได้แก่ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา และยังมีสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง วิทยาเขตชุมพร และมหาวิทยาลัยแม่โจ้ วิทยาเขตชุมพร รวมทั้งวิทยาลัยพยาบาลพระบรมราชชนนีอีกหลายแหล่งด้วยกัน

3.2 ศักยภาพของหน่วยงานภาครัฐ สามารถแยกตามกลุ่มจังหวัดได้ดังนี้

3.2.1 กลุ่มจังหวัดภาคใต้ฝั่งอ่าวไทย (ชุมพร สุราษฎร์ธานี นครศรีธรรมราช พัทลุง)

มีศูนย์วิจัยปาล์มน้ำมัน สุราษฎร์ธานี ศูนย์วิจัยพืชสวนชุมพร ศูนย์วิจัยและทดสอบพันธุ์สัตว์น้ำจังหวัดชุมพร สถานีวิจัยทรัพยากรชายฝั่งทะเล ศูนย์วิจัยและพัฒนาประมงทะเลอ่าวไทยตอนกลาง ศูนย์วิจัยและพัฒนาประมงชายฝั่งสุราษฎร์ธานี ศูนย์วิจัยและพัฒนาประมงน้ำจืด ศูนย์วิจัยและบำรุงพันธุ์สัตว์สุราษฎร์ธานี ศูนย์วิจัยการผสมเทียมและเทคโนโลยีชีวภาพ ศูนย์วิจัยและพัฒนาประมงชายฝั่งนครศรีธรรมราช สถานีประมงน้ำจืดจังหวัดนครศรีธรรมราช ศูนย์วิจัยและพัฒนาสัตว์แพทย์ภาคใต้ ศูนย์พัฒนาประมงพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนัง ศูนย์วิจัยและถ่ายทอดเทคโนโลยีนครศรีธรรมราช สถานีวิจัยและทดสอบพันธุ์สัตว์น้ำนครศรีธรรมราช ศูนย์วิจัยและพัฒนาประมงน้ำจืดตรัง สถานีพัฒนาอาหารสัตว์จังหวัดพัทลุงศูนย์วิจัยข้าวพัทลุง ศูนย์ประสานเครือข่าย

การวิจัยฯ สกอ. / วช. / นวัตกรรมการวิจัย (มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์) อุทยานวิทยาศาสตร์ภาคใต้ มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์

3.2.2 กลุ่มจังหวัดภาคใต้ฝั่งอันดามัน (ภูเก็ต พังงา กระบี่ ระนอง ตรัง)

ศูนย์วิจัยและพัฒนาประมงชายฝั่งภูเก็ต ศูนย์วิจัยและพัฒนาประมงทะเลอันดามัน (ภูเก็ต) สถาบันวิจัยและพัฒนาทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง (ภูเก็ต) สถานีทดลองยางภูเก็ต ศูนย์วิจัยและพัฒนาประมงชายฝั่งกระบี่ สถานีวิจัยทดสอบพันธุ์สัตว์กระบี่ ศูนย์วิจัยและพัฒนาประมงชายฝั่งพังงา ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเพาะเลี้ยงกุ้งทะเล จ.ตรัง สถานีพัฒนาอาหารสัตว์ตรัง สถานีวิจัยทดสอบพันธุ์สัตว์ตรัง สถานีบำรุงพันธุ์สัตว์ตรัง ศูนย์วิจัยพืชสวนตรัง สถานีเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง จ.ระนอง อุทยานซอฟต์แวร์ จ.ภูเก็ต

3.2.3 กลุ่มจังหวัดภาคใต้ชายแดน (สงขลา สตูล ปัตตานี ยะลา นราธิวาส)

ศูนย์วิจัยและพัฒนาอาหารสัตว์นราธิวาส สถานีวิจัยทดสอบพันธุ์สัตว์ปัตตานี ศูนย์วิจัยและบำรุงพันธุ์สัตว์ยะลา ศูนย์วิจัยยางสงขลา ศูนย์วิจัยและพัฒนาประมงทะเลอ่าวไทยตอนล่าง ศูนย์วิจัยการผสมเทียมและเทคโนโลยีชีวภาพสงขลา สถาบันวิจัยการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง สถาบันวิจัยสุขภาพสัตว์น้ำชายฝั่งสงขลา สำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตรเขตที่ 8 ศูนย์วิจัยและตรวจสอบคุณภาพสัตว์น้ำและผลิตภัณฑ์สัตว์น้ำสงขลา ศูนย์วิจัยและพัฒนาประมงน้ำจืดสงขลา ศูนย์วิจัยพืชไร่สงขลา สถานีวิจัยทดสอบพันธุ์สัตว์เทพา ศูนย์วิจัยและพัฒนาประมงชายฝั่งสงขลา ศูนย์วิจัยทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งอ่าวไทยตอนล่าง สถานีอาหารสัตว์สตูล ศูนย์สัตว์น้ำชายฝั่งสตูล ศูนย์ประสานเครือข่ายอุทยานวิทยาศาสตร์ภาคใต้ (มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์)

นอกจากนี้ยังมีหน่วยงานวิจัยในอื่นๆ ได้แก่ สถาบันวิจัยระบบสุขภาพภาคใต้ (สวส.ภาคใต้) ศูนย์ระบาดวิทยาภาคใต้สงขลา ศูนย์วิทยาศาสตร์การแพทย์สงขลา ศูนย์วิศวกรรม การแพทย์ที่ 7 สงขลา กลุ่มโรคติดต่อหน้าโดยแมลง สำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 12 สงขลา สำนักงานพลังงานภูมิภาคในพื้นที่ภาคใต้ สำนักงานพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงานในพื้นที่ภาคใต้ สำนักงานประสานงานชุดโครงการวิจัยการพัฒนากุศลอุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์ยางพารา (สกว.) สำนักงานชุดโครงการวิจัยและพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนัง (มวล.) สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สถานีพัฒนาและส่งเสริมการอนุรักษ์สัตว์ป่าเขาช่อง สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในแต่ละจังหวัด สถานีพัฒนาทรัพยากรป่าชายเลนที่ 38 สำนักบริหารจัดการในพื้นที่ป่าอนุรักษ์ 20 สำนักงานทรัพยากรน้ำภาค 8

3.3 ปัญหาที่สำคัญของกลุ่มจังหวัดภาคใต้

3.3.1 ปัญหาที่สำคัญด้านการพัฒนา

1) ฐานการผลิตแคบ พึ่งพาภาคเกษตรที่ขึ้นอยู่กับการผลิตสินค้าเพียงไม่กี่ชนิด ได้แก่ ยางพารา ปาล์มน้ำมัน ไม้ผลและประมง ซึ่งรูปแบบการผลิตยังคงเป็นแบบดั้งเดิม ใช้เทคโนโลยีต่ำ จึงมีผลิตภาพการผลิตต่ำ และขาดการพัฒนาการแปรรูปเพื่อเพิ่มมูลค่า ส่วนใหญ่จึงเป็นการจำหน่ายเป็นสินค้าขั้นปฐมและสินค้าแปรรูปขั้นต้น จึงมีมูลค่าต่ำ

2) ภาพลักษณ์ความไม่ปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งกระทบต่อการท่องเที่ยว การค้า และการลงทุน การประกอบอาชีพในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้และพื้นที่ใกล้เคียง นอกจากนี้ยังกระทบต่อสุขภาพจิตและการดำรงชีวิตประจำวันของประชาชนที่จะกลายเป็นปัญหาด้านคุณภาพชีวิตในระยะยาว

3) ภาพลักษณ์ความเป็นพื้นที่เสี่ยงจากภัยธรรมชาติ แผ่นดินไหว คลื่นสึนามิ และพายุ ดีเปรสชัน เนื่องจากมีพื้นที่ติดกับทะเลทั้งสองด้าน นอกจากนี้แหล่งท่องเที่ยวหลักของภาคใต้ คือ ภูเก็ต เกาะพีพี เขาหลัก (พังงา) ได้รับผลกระทบจากคลื่นยักษ์สึนามิ ทำความเสียหายต่อชีวิตคน และทรัพย์สินจำนวนมาก เมื่อวันที่ 26 ธันวาคม 2547

4) บางพื้นที่ประสบปัญหาความแห้งแล้งอย่างต่อเนื่อง เนื่องจากขาดแหล่งน้ำธรรมชาติ 1.5 ทรัพยากรเสื่อมโทรม โดยเฉพาะทรัพยากรที่ดิน เนื่องจากมีพื้นที่ดินเปรี้ยว ดินเค็ม ดินตื้น และที่ดินเหมืองแร่ทิ้งร้างรวมกันกว่า 4 ล้านไร่ นอกจากนี้ยังเกิดการเปลี่ยนแปลงการใช้พื้นที่ทำนาไปเพาะเลี้ยงกุ้งกุลาดำเมื่อประสบปัญหาการเลี้ยงกุ้ง ก็ไม่สามารถใช้พื้นที่เดิมทำนาได้อีก

6) ข้อตกลงความร่วมมือระหว่างประเทศด้านการค้าเสรี (FTA) และการลดภาษีศุลกากรภายใต้กรอบ AFTA ส่งผลเสียต่อสินค้าเกษตรบางรายการที่ยังผลิตได้ในต้นทุนสูงกว่าประเทศอื่น เช่น ปาล์มน้ำมัน

7) มาตรการกีดกันทางการค้าที่มีใช้ภาษี เช่น ทางด้านสิ่งแวดล้อม สุขภาพอนามัย ส่งผลกระทบต่อสินค้าส่งออกของภาค เช่น กุ้งกุลาดำ

8) กฎระเบียบของประเทศมาเลเซีย ที่กำหนดให้เรือประมงที่จับปลาหรือเดินเรือประมงผ่านน่านน้ำมาเลเซีย ต้องนำสัตว์น้ำขึ้นเทียบท่ามาเลเซีย ได้กระทบต่อการค้าสัตว์น้ำและอุตสาหกรรมแปรรูปผลิตผลประมงของภาคใต้ ซึ่งต้องพึ่งพาวัตถุดิบสัตว์น้ำที่จับจากน่านน้ำอินโดนีเซีย และต้องเดินทางผ่านน่านน้ำของประเทศมาเลเซีย

3.3.2 ปัญหาที่สำคัญด้านการวิจัย

1) หน่วยงานที่มีศักยภาพด้านการวิจัยยังกระจุกตัวอยู่เฉพาะในบางพื้นที่นั้น บางจังหวัดยังขาดแคลนหน่วยงานและบุคลากรด้านการวิจัย เช่น จังหวัดระนอง กระบี่ และพังงา

2) ขาดการพัฒนาด้านการวิจัยและการพัฒนาองค์ความรู้ และนวัตกรรม เพื่อการพัฒนาตามยุทธศาสตร์การพัฒนาเชิงพื้นที่เป้าหมาย

3) ขาดการวิจัยและพัฒนาเพื่อสร้างความรู้และความเข้าใจในการตัดสินใจเพื่อการพัฒนาและการอนุรักษ์พื้นที่ให้แก่ชุมชนอย่างเป็นระบบ

4) ขาดการพัฒนางานวิจัยเพื่อสร้างองค์ความรู้และพัฒนาเทคโนโลยีการผลิต รวมทั้งการแปรรูปเพื่อเพิ่มมูลค่าให้กับสินค้าเกษตรหลักของภาคให้มีขีดความสามารถในการแข่งขันมากขึ้น

5) ขาดการวิจัยและพัฒนาองค์ความรู้ที่เชื่อมโยงกับปัญหาวิจัยจากภาคธุรกิจเอกชนในพื้นที่เพื่อการแก้ปัญหา การสร้างมูลค่าเพิ่มและธุรกิจใหม่แก่ผู้ประกอบการในการแข่งขัน

6) ต้องเร่งการวิจัยเพื่อสร้างองค์ความรู้ในการตัดสินใจในการแก้ไขปัญหาความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้เพื่อให้มีบรรยากาศที่เอื้อต่อการพัฒนาด้านต่างๆ ควบคู่ไปด้วย

7) ขาดการจัดการความรู้อย่างเป็นระบบในการนำความรู้จากผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์ที่สอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัด/กลุ่มจังหวัดในแต่ละพื้นที่

บทที่ 4

หลักการ แนวคิด และกระบวนการพัฒนายุทธศาสตร์การวิจัยของภาคใต้

4.1 หลักการและแนวคิดของการจัดทำยุทธศาสตร์การวิจัย (พ.ศ. 2555-2559) ของภาคใต้

การจัดทำยุทธศาสตร์การวิจัย (พ.ศ. 2555-2559) ของภาคใต้ มีกรอบแนวคิดบนพื้นฐานของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องและมุ่งให้บรรลุเป้าหมายตามยุทธศาสตร์การพัฒนากลุ่มจังหวัดภาคใต้รวมทั้งมีความเชื่อมโยงและสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555-2559) นโยบายและยุทธศาสตร์การวิจัยของชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2555-2559) รวมทั้งนโยบายและแนวทางการวิจัยของชาติระยะยาว (พ.ศ. 2553-2572) ซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนางานวิจัยที่มีคุณภาพ เพื่อการพัฒนาที่สมดุลและยั่งยืนของประเทศ สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติในฐานะหน่วยงานหลัก จึงได้ริเริ่มดำเนินการจัดทำยุทธศาสตร์การวิจัยทั้ง 4 ภูมิภาคของประเทศ คือ 1) ภาคเหนือ (17 จังหวัด) 2) ภาคกลางรวมกรุงเทพมหานคร (26 จังหวัด) 3) ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (19 จังหวัด) และ 4) ภาคใต้ (14 จังหวัด) ในส่วนของภาคใต้นั้น การจัดทำยุทธศาสตร์การวิจัยภาคใต้ พ.ศ. 2555-2559 ได้ดำเนินการจัดประชุมระดมความคิดเห็นมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนทั้งภาครัฐ สถาบันการศึกษา เอกชน ชุมชนและผู้สนใจทั่วไป เพื่อให้ได้ยุทธศาสตร์การวิจัย กลยุทธ์การวิจัย แผนงานวิจัยและประเด็นการวิจัย ที่มีความสอดคล้องกับความต้องการของพื้นที่ในแต่ละท้องถิ่นแบบมีส่วนร่วมทุกภาคส่วน ที่จะส่งผลให้การดำเนินงานยุทธศาสตร์การวิจัยในระดับหน่วยงานและระดับภูมิภาคเกิดประสิทธิภาพในการบริหารจัดการงบประมาณการวิจัยที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์การพัฒนากลุ่มจังหวัดภาคใต้อย่างชัดเจน

ภาพที่ 1 ความเชื่อมโยงของการพัฒนานโยบายและยุทธศาสตร์การวิจัยของชาติ

4.2 กระบวนการพัฒนายุทธศาสตร์การวิจัย (พ.ศ. 2555-2559) ของภาคใต้

ในการพัฒนายุทธศาสตร์การวิจัยของชาติแบบมีส่วนร่วมทุกภาคส่วนในระดับภูมิภาคทั้ง 4 ภูมิภาคนั้น สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ ได้ริเริ่มดำเนินการมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2548 จนกระทั่งได้นโยบายและยุทธศาสตร์การวิจัยของชาติ (ฉบับที่ 7) พ.ศ. 2551-2554 โดยมุ่งให้ยุทธศาสตร์การวิจัยมีความสอดคล้องกับนโยบายและยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศและตรงกับความต้องการของการพัฒนาพื้นที่ในแต่ละภูมิภาค และยังมุ่งให้เกิดการมีส่วนร่วมทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยในพื้นที่ ซึ่งจะส่งผลให้การดำเนินการตามยุทธศาสตร์การวิจัยในระดับหน่วยงานและภูมิภาคเกิดประสิทธิภาพในการบริหารจัดการงานวิจัยและการบริหารงบประมาณ เพื่อการพัฒนาภูมิภาคต่างๆ อันจะทำให้เกิดประสิทธิผลต่อการพัฒนาประเทศโดยรวม

4.2.1 การพัฒนายุทธศาสตร์การวิจัยในภาคใต้

ในการพัฒนายุทธศาสตร์การวิจัย (พ.ศ. 2555-2559) ของภาคใต้ ได้จัดทำตามยุทธศาสตร์การพัฒนากลุ่มจังหวัดภาคใต้ โดยอาศัยแนวทางของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (ก.พ.ร.) ประกอบด้วย 3 กลุ่มจังหวัดคือ 1) กลุ่มจังหวัดฝั่งอ่าวไทย (จังหวัดชุมพร สุราษฎร์ธานี นครศรีธรรมราช พัทลุง) 2) กลุ่มจังหวัดฝั่งอันดามัน (จังหวัดระนอง กระบี่ พังงา ตรัง ภูเก็ต) และ 3) กลุ่มจังหวัดชายแดน (จังหวัดสงขลา สตูล ปัตตานี ยะลา นราธิวาส) จากแนวทางจัดกลุ่มจังหวัดดังกล่าว ได้มีการกำหนดพื้นที่ดำเนินการเพื่อพัฒนายุทธศาสตร์การวิจัยของภาคใต้ เพื่อนำไปสู่การพัฒนานโยบายและยุทธศาสตร์การวิจัยของชาติในภาพรวม

การจัดทำยุทธศาสตร์การวิจัย (พ.ศ. 2555-2559) ของภาคใต้ ได้ดำเนินการจัดประชุมระดมความคิดแบบมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนทั้งภาครัฐ สถาบันการศึกษา เอกชน ชุมชน และผู้ที่สนใจทั่วไป คณะทำงานได้เริ่มจัดทำร่างเอกสารเชิงสังเคราะห์ข้อมูลเพื่อใช้ในการจัดทำยุทธศาสตร์การวิจัย (พ.ศ. 2555-2559) ของภาคใต้ ขึ้น โดยศึกษาข้อมูลเอกสารเบื้องต้นและจากการประชุมและสัมมนาในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับภาคใต้ มาอย่างต่อเนื่องในระยะ 1 ปีที่ผ่านมา คือ 1) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 และ 11 2) นโยบายของรัฐบาลปัจจุบัน นโยบายและยุทธศาสตร์การวิจัย (พ.ศ. 2551-2554) ของภาคใต้ 3) ยุทธศาสตร์การพัฒนากลุ่มจังหวัดภาคใต้ 3 กลุ่มจังหวัด (14 จังหวัด) 4) รายงานการประชุมเครือข่ายการวิจัยภาคใต้ เช่น (i) เครือข่ายการวิจัยภาครัฐร่วมเอกชนภาคใต้ตอนบน (ii) เครือข่ายการวิจัยและนวัตกรรม การถ่ายทอดเทคโนโลยีสู่ชุมชน (iii) เครือข่ายการวิจัยนวัตกรรมแห่งชาติ สาขาภาคใต้ (iv) รายงานการประชุมเชิงปฏิบัติการความต้องการวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีกลุ่มจังหวัดฝั่งอ่าวไทย (v) การประชุมระดมความคิดประเด็นปัญหาของผู้ประกอบการขนาดย่อมระหว่างผู้ทรงคุณวุฒิด้านอุตสาหกรรมและผู้ประกอบการภาคใต้กับนักวิจัย 5) การประชุมระดมความคิด ครั้งที่ 1 : วันที่ 25 กุมภาพันธ์ 2553 ณ มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ ครั้งที่ 2 : วันที่ 5 มีนาคม 2553 ณ โรงแรมทวินโลตัส จังหวัดนครศรีธรรมราช 6) การประชุมระดมความคิดร่วมกับภาคเอกชนจำนวน 2 ครั้ง เมื่อวันที่ 23 มิถุนายน 2553 และวันที่ 29 มิถุนายน 2553 ณ จังหวัดสุราษฎร์ธานีและจังหวัดสงขลาตามลำดับ 7) การประชุมการวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูล และ

8) เอกสารประกอบการสัมมนาที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ จึงได้ยกร่างเอกสารเพื่อนำเสนอในที่ประชุมให้ผู้มีส่วนร่วมทุกฝ่ายทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน สถาบันการศึกษา ผู้นำชุมชนในพื้นที่และชุมชนที่สนใจ ได้ระดมความเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ในการจัดทำยุทธศาสตร์การวิจัย (พ.ศ. 2555-2559) ของภาคใต้

4.2.2 ขั้นตอนการดำเนินงานเพื่อพัฒนายุทธศาสตร์การวิจัยของภาคใต้

การพัฒนายุทธศาสตร์การวิจัยในภาคใต้ ดำเนินการตามขั้นตอนต่างๆของการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ด้านการวิจัย 5 ขั้นตอน ดังต่อไปนี้

ขั้นตอนที่ 1 : การเตรียมการ เป็นการประสานการดำเนินงานและเตรียมการในด้านต่าง ๆ ซึ่งครอบคลุมถึงการกำหนดผู้มีส่วนร่วมในการจัดทำยุทธศาสตร์การวิจัยในภาคใต้

ขั้นตอนที่ 2 : การวิเคราะห์ศักยภาพ (SWOT Analysis) เป็นการศึกษาวิเคราะห์จุดแข็ง (Strength) จุดอ่อน (Weakness) โอกาส (Opportunity) และภัยคุกคาม (Threat) ของแต่ละจังหวัดและกลุ่มจังหวัดภาคใต้

ขั้นตอนที่ 3 : การจัดทำวิสัยทัศน์การวิจัย พันธกิจการวิจัย ยุทธศาสตร์การวิจัยและเป้าประสงค์การวิจัย เป็นการดำเนินการโดยให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วม

ขั้นตอนที่ 4 : การกำหนดกลยุทธ์การวิจัย เป็นการกำหนดแนวคิดหรือวิธีการอันพึงบอกถึงลักษณะการเคลื่อนตัวของกลุ่มจังหวัดภาคใต้ที่จะก้าวไปสู่เป้าหมายการวิจัยที่ต้องการในอนาคตได้อย่างไร ทั้งนี้โดยคำนึงถึงความเชื่อมโยงและความสอดคล้องของนโยบายของรัฐบาล ตลอดจนศักยภาพของภูมิภาคใต้

ขั้นตอนที่ 5 : การกำหนดแผนงานวิจัย เป็นการนำยุทธศาสตร์การวิจัยไปสู่การปฏิบัติในรูปของแผนงานวิจัย ซึ่งเป็นแผนที่มีความสัมพันธ์หรือสนับสนุนซึ่งกันและกัน ทำให้เกิดองค์รวมเป็นการวิจัยที่ครอบคลุมการวิจัยพื้นฐาน (Basic Research) การวิจัยประยุกต์ (Applied Research) การวิจัยข้ามศาสตร์ที่มีความเป็นสหสาขาวิชาการ (Multidiscipline) บูรณาการ (Integrated) และครบวงจร (Complete Set) โดยมีเป้าหมายสุดท้ายที่จะนำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์ได้อย่างชัดเจน ทั้งนี้แผนงานวิจัยดังกล่าวจะสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555-2559) ยุทธศาสตร์การพัฒนากลุ่มจังหวัดภาคใต้และความต้องการของพื้นที่ที่สามารถเชื่อมโยงตั้งแต่ระดับท้องถิ่น ระดับชาติและ/หรือระดับนานาชาติ โดยคำนึงถึงการมีส่วนร่วมทั้งของภาครัฐ ภาคเอกชนและภาคประชาชน

บทที่ 5

ยุทธศาสตร์การวิจัย (พ.ศ. 2555-2559) ของภาคใต้

5.1 วิสัยทัศน์การวิจัยภาคใต้

“ภายในปี พ.ศ.2559 มี่งานวิจัยเป็นฐานความรู้ที่ขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การพัฒนาภาคใต้ให้สมดุลและยั่งยืน สอดคล้องกับศักยภาพของพื้นที่และความต้องการของผู้มีส่วนได้รับผลประโยชน์ทุกฝ่าย”

5.2 พันธกิจการวิจัยภาคใต้

1. วิจัยเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจเชื่อมโยงทั้งภายในและภายนอกประเทศ
2. เสริมสร้างฐานความรู้ทางด้านการท่องเที่ยวให้เข้มแข็งและยั่งยืน
3. การวิจัยเพื่อเพิ่มมูลค่า (Valued-added Product) และนวัตกรรม (Innovation)

การเกษตร และอุตสาหกรรมการเกษตร

4. การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้ยั่งยืน
5. การพัฒนาศักยภาพคน
6. การวิจัยที่สนองต่อการเสริมสร้างความสมานฉันท์และความมั่นคงในพื้นที่

โดยเฉพาะใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้

5.3 เป้าประสงค์การวิจัยภาคใต้

1. เพื่อให้เกิดการบูรณาการแนวคิดในการดำเนินงานวิจัยเพื่อตอบสนองนโยบายของรัฐบาล (AGENDA) แผนบริหารราชการแผ่นดิน แผนปฏิบัติราชการของกระทรวงและจังหวัด รวมทั้งหน้าที่ของหน่วยงาน (FUNCTION) และความต้องการของพื้นที่

2. เพื่อให้ทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย ในพื้นที่กลุ่มจังหวัดในภาคใต้ได้ร่วมกันกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ ประเด็นยุทธศาสตร์ ตลอดจนการกำหนดแผนงานวิจัยร่วมกัน

3. เพื่อกระตุ้นให้เกิดความร่วมมือระหว่างหน่วยงานวิจัยในพื้นที่กลุ่มจังหวัดในภาคใต้ เพื่อสร้างเครือข่ายการวิจัยและพัฒนา และการพัฒนาบุคลากรการวิจัยร่วมกัน

ยุทธศาสตร์การวิจัย (พ.ศ. 2555 – 2559) ของภาคใต้

ผลจากกระบวนการพัฒนายุทธศาสตร์การวิจัย (พ.ศ. 2555-2559) ของภาคใต้ และเพื่อให้การจัดสรรงบประมาณด้านการวิจัยของประเทศ มีทิศทางวิจัยที่มีความชัดเจน จึงได้กำหนดประเด็นยุทธศาสตร์การวิจัย (พ.ศ. 2555-2559) ของภาคใต้ เป็น **5 ยุทธศาสตร์การวิจัย 15 กลยุทธ์การวิจัย และ 50 แผนงานวิจัย** ทั้งนี้ ในแต่ละยุทธศาสตร์การวิจัยได้มีการกำหนดกลยุทธ์การวิจัย แผนงานวิจัยที่เป็นประเด็นความต้องการในการวิจัยในช่วง 5 ปี คือ

ยุทธศาสตร์การวิจัยที่ 1 การสร้างศักยภาพและความสามารถในการพัฒนาทางสังคม

ภาคใต้ มีความหลากหลายทางวัฒนธรรม เชื้อชาติและศาสนาสูง ในหลายจังหวัดของภาคใต้ยังมีจำนวนแรงงานต่างถิ่นและต่างด้าวเป็นจำนวนมาก ก่อรูปกับสถานการณ์ความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ยังเกิดความรุนแรงอย่างต่อเนื่องและมีความเสี่ยงต่อความมั่นคงของประเทศ ได้ส่งผลกระทบต่อการดำเนินชีวิตประจำวันของประชาชนในพื้นที่ และเป็นเหตุกระตุ้นการพัฒนาในแทบทุกด้าน รวมทั้งการเกิดเป็นภาพลักษณ์ความไม่ปลอดภัยที่ส่งผลกระทบต่อการลงทุนและการท่องเที่ยวในพื้นที่อีกด้วย นอกจากนี้ ประเทศไทยกำลังก้าวเข้าสู่การเป็นส่วนหนึ่งของประชาคมอาเซียน ดังนั้นการเสริมสร้างความสมานฉันท์และความมั่นคงในพื้นที่จึงเป็นพื้นฐานที่จำเป็นอย่างยิ่งในการรองรับการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นในอนาคต จึงต้องมุ่งเน้นการวิจัยในด้านการปฏิรูปศึกษา การเสริมสร้างความมั่นคงของประเทศแบบมีส่วนร่วมของชุมชนในแต่ละพื้นที่อย่างแท้จริง โดยเฉพาะการวิจัยความเข้าใจของ “คุณลักษณะเฉพาะของพื้นที่ : มิติทางสังคม ศาสนาและวัฒนธรรม แบบมีส่วนร่วมของชุมชนในพื้นที่” และมุ่งเน้นการวิจัยในการเสริมสร้างธรรมาภิบาลและความมั่นคงของประเทศแบบมีส่วนร่วมของชุมชนในแต่ละพื้นที่ การวิจัยในการสร้างกฎหมายที่เป็นธรรม การวิจัยเพื่อการรองรับในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน (ASEAN COMMUNITY) ประกอบด้วย 5 กลยุทธ์การวิจัย 18 แผนงานวิจัย คือ

กลยุทธ์การวิจัย	แผนงานวิจัย
กลยุทธ์การวิจัยที่ 1.1 การปฏิรูปการศึกษา ทั้งในและนอกกระบบ ที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตในแต่ละท้องถิ่น	1.1.1 แผนงานวิจัยเกี่ยวกับการปฏิรูปการศึกษา ตั้งแต่ระดับปฐมวัยจนถึงระดับอุดมศึกษา ตัวอย่างประเด็นวิจัย เช่น - การวิจัยและพัฒนาวัตกรรมการจัดการศึกษาระดับอนุบาลเพื่อสังคมใหม่ในอนาคต - กระบวนการพัฒนาคุณภาพและศักยภาพบุคลากรทางการศึกษา และการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน
	1.1.2 แผนงานวิจัยเกี่ยวกับการจัดการระบบและการพัฒนาหลักสูตรการศึกษาที่สอดคล้องกับอัตลักษณ์ในแต่ละท้องถิ่น ตัวอย่างประเด็นวิจัย เช่น - การวิจัยเพื่อปรับกระบวนการทัศน์และรูปแบบการศึกษาที่เชื่อมโยงกับภูมิปัญญาท้องถิ่นและวิถีสังคมและ เศรษฐกิจในพื้นที่
	1.1.3 แผนงานวิจัยเกี่ยวกับการผลิตกำลังคนให้สอดคล้องกับภาคการผลิต ตัวอย่างประเด็นวิจัย เช่น - การวิจัยเพื่อปรับปรุงหลักสูตรทางการศึกษาแบบมีส่วนร่วมกับภาคอุตสาหกรรม การวิจัยความต้องการกำลังคนของภาคอุตสาหกรรม

กลยุทธ์การวิจัย	แผนงานวิจัย
<p>กลยุทธ์การวิจัยที่ 1.2 วิจัยเพื่อการเสริมสร้าง ความสมานฉันท์ และ บูรณาการการแก้ไข ปัญหาแบบมีส่วนร่วม ในพื้นที่</p>	<p>1.2.1 แผนงานวิจัยเกี่ยวกับการสร้างความเข้าใจ/ความเป็น ธรรมกับชุมชนในการพัฒนาแบบมีส่วนร่วม ตัวอย่างประเด็น วิจัย เช่น</p> <ul style="list-style-type: none"> - การศึกษาประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมท้องถิ่นเพื่อการอยู่ร่วมกัน อย่างสันติสุข - การวิจัยเพื่อสร้างความเข้าใจและความเป็นธรรมในการพัฒนาทาง เศรษฐกิจในพื้นที่แบบมีส่วนร่วมทุกภาคส่วนและเป็นมิตรกับชุมชน - การวิจัยเพื่อสร้างความเข้าใจและเป็นธรรมในการพัฒนาพื้นที่ที่มี ความสมดุลระหว่างการพัฒนากับการอนุรักษ์แบบมีส่วนร่วม
	<p>1.2.2 แผนงานวิจัยเกี่ยวกับการบริหารจัดการแรงงานต่างถิ่น และแรงงานต่างด้าว ตัวอย่างประเด็นวิจัย เช่น</p> <ul style="list-style-type: none"> - การวิจัยที่เกี่ยวกับระบบการบริหารจัดการแรงงานต่างด้าวและ แรงงานต่างถิ่นที่มีประสิทธิภาพ - การศึกษาผลกระทบแรงงานต่างด้าวและแรงงานต่างถิ่น ต่อการ พัฒนาพื้นที่และความมั่นคงของรัฐในแต่ละพื้นที่ - การศึกษาผลกระทบจากการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนต่อแรงงานใน ภาคใต้ - การศึกษาปัญหาการเคลื่อนย้าย(mobility) ศักยภาพแรงงานต่าง ๆ ในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน
	<p>1.2.3. แผนงานวิจัยเกี่ยวกับกฎหมายและกติกาต่าง ๆ เพื่อ ความเป็นธรรมมาภิบาล ตัวอย่างประเด็นวิจัย เช่น</p> <ul style="list-style-type: none"> - การวิจัยและพัฒนากฎ ระเบียบและกฎหมายทางราชการที่ เหมาะสมกับการปฏิบัติต่อแรงงานต่างด้าวอย่างเป็นระบบครบวงจร - การวิจัยและพัฒนาในการปรับปรุงกฎ ระเบียบและกฎหมายเพื่อ การเข้าสู่ประชาคมอาเซียน
<p>กลยุทธ์การวิจัยที่ 1.3 การวิจัยเพื่อเสริมสร้าง ความมั่นคง และการ แก้ไขปัญหาสถานการณ์ ความไม่สงบใน 3 จังหวัดชายแดนใต้</p>	<p>1.3.1 แผนงานวิจัยเกี่ยวกับการสร้างความสมานฉันท์ในพื้นที่ และสร้างความเข้าใจ/ความเป็นธรรมในการพัฒนาพื้นที่แบบมี ส่วนร่วม ตัวอย่างประเด็นวิจัย เช่น</p> <ul style="list-style-type: none"> - การวิจัยเพื่อหาแนวทางการสร้างสันติสุขในจังหวัดชายแดนใต้ - การวิจัยเพื่อการอยู่ร่วมกันของพี่น้องชายแดนใต้ - การวิจัยรูปแบบชุมชนไทยพุทธ-มุสลิม ที่อยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข - การวิจัยปัญหาสุขภาพจิตของประชาชน ข้าราชการ เยาวชนและ เด็กในชายแดนใต้

กลยุทธ์การวิจัย	แผนงานวิจัย
	<ul style="list-style-type: none"> - การวิจัยและการพัฒนาคุณภาพชีวิตของเยาวชนในชายแดนใต้ - การวิจัยและการพัฒนาความสามารถการใช้ภาษาในการสื่อสารร่วมกันในชายแดนใต้ - การศึกษาผลกระทบของนโยบายภาครัฐในการแก้ปัญหาชายแดนภาคใต้ - การศึกษาฐานเศรษฐกิจและทุนทางวัฒนธรรมของชาวบ้านในจังหวัดชายแดนภาคใต้ - การวิจัยที่เกี่ยวกับการสร้างความเชื่อมั่นในความปลอดภัยในพื้นที่แก่ประชาชน เพื่อความมั่นคงในการประกอบอาชีพที่เหมาะสมในพื้นที่
	<p>1.3.2 แผนงานวิจัยเกี่ยวกับการปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับปัญหาสถานการณ์ความไม่สงบใน 3 จังหวัดชายแดนใต้</p> <p>ตัวอย่างประเด็นวิจัย เช่น</p> <ul style="list-style-type: none"> - การวิจัยและพัฒนาปรับปรุงกฎ ระเบียบและกฎหมาย เพื่อความเป็นธรรมแบบมีส่วนร่วม
	<p>1.3.3. แผนงานวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาอาชีพทางเลือกของผู้ได้รับผลกระทบจากปัญหาสถานการณ์ความไม่สงบใน 3 จังหวัดชายแดนใต้ ตัวอย่างประเด็นวิจัย เช่น</p> <ul style="list-style-type: none"> - การวิจัยที่เกี่ยวกับการพัฒนาอาชีพทางเลือกที่เหมาะสมแก่กลุ่มผู้ได้รับผลกระทบใน 3 จังหวัดชายแดนใต้ เช่น ผู้พิการ หญิงหม้าย และผู้ด้อยโอกาส - การวิจัยและพัฒนาคุณภาพชีวิตและอาชีพที่เหมาะสมของหญิงหม้ายมุสลิมใน 3 จังหวัดชายแดนใต้
	<p>1.3.4 แผนงานวิจัยเกี่ยวกับการสร้างจิตสำนึกและความรู้ในกลุ่มเด็กและเยาวชน 3 จังหวัดชายแดนใต้ ตัวอย่างประเด็นวิจัย เช่น</p> <ul style="list-style-type: none"> - การวิจัยในการปลูกจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองที่มีความปรองดอง - การวิจัยเพื่อสร้างโอกาสให้เด็กและเยาวชนมีการศึกษาประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมที่หลากหลายในท้องถิ่น - การจัดการศึกษาที่เหมาะสมให้แก่เด็กและเยาวชน

กลยุทธ์การวิจัย	แผนงานวิจัย
กลยุทธ์การวิจัยที่ 1.4 วิจัยเพื่อส่งเสริมความ เข้มแข็งและการ เสริมสร้างภูมิคุ้มกัน ของท้องถิ่นและสังคม	1.4.1 แผนงานวิจัยเกี่ยวกับการแก้ปัญหายาเสพติด ตัวอย่างประเด็นวิจัย เช่น <ul style="list-style-type: none"> - การวิจัยที่เกี่ยวกับแนวทางการลดปัญหาจากการติดยาเสพติด - การแก้ปัญหาสังคมเสื่อมโทรม อันเนื่องมาจากปัญหาเสพติด - การป้องกันและปราบปรามผู้มีอิทธิพล - บทบาทของชุมชนในการมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาเสพติดในกลุ่มเยาวชน
	1.4.2 แผนงานวิจัยเกี่ยวกับระบบบริหารจัดการด้านความปลอดภัยของนักท่องเที่ยว ตัวอย่างประเด็นวิจัย เช่น <ul style="list-style-type: none"> - การวิจัยในการสร้างระบบความปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยว - การวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการเตือนภัยที่เหมาะสม - การพัฒนาระบบเตือนภัยและความปลอดภัยให้กับนักท่องเที่ยว
	1.4.3 แผนงานวิจัยเกี่ยวกับศูนย์การเรียนรู้เกษตรพอเพียง ตัวอย่างประเด็นวิจัย เช่น <ul style="list-style-type: none"> - การวิจัยรูปแบบเศรษฐกิจพอเพียงที่หลากหลายในแต่ละพื้นที่ - การวิจัยเพื่อจัดทำสื่อการเรียนรู้ต้นแบบวิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง - การวิจัยเพื่อสร้างองค์ความรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่นโดยปราชญ์ชาวบ้านด้วยหลักทางวิทยาศาสตร์ - การวิจัยคุณภาพและมาตรฐานปฏินิเทศที่ที่หลากหลายในแต่ละพื้นที่
	1.4.4 แผนงานวิจัยเกี่ยวกับศาสนาและวัฒนธรรม ตัวอย่างประเด็นวิจัย เช่น <ul style="list-style-type: none"> - การวิจัยที่เกี่ยวกับด้านประวัติศาสตร์ชุมชนและท้องถิ่น - การวิจัยเพื่อสร้างความภาคภูมิใจและสำนึกรักบ้านเกิด - การวิจัยที่เกี่ยวกับการสร้างเครือข่ายชุมชนที่หลากหลายทางศาสนาและวัฒนธรรม เพื่ออยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข - การวิจัยเพื่ออนุรักษ์และฟื้นฟูวัฒนธรรมที่ดั้งเดิมและหลากหลายและเสริมสร้างความสัมพันธ์ของชุมชนให้อยู่ร่วมกันฉันท์มิตร
	1.4.5 แผนงานวิจัยเกี่ยวกับการสร้างความพร้อมในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน (ASEAN Community) ตัวอย่างประเด็นวิจัย เช่น <ul style="list-style-type: none"> - การวิจัยการสร้างความพร้อมในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน (ASEAN Community) ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม การศึกษา

กลยุทธ์การวิจัย	แผนงานวิจัย
กลยุทธ์การวิจัยที่ 1.5 วิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพ ชีวิต และความมั่นคง ของมนุษย์	1.5.1 แผนงานวิจัยเกี่ยวกับสุขภาพ ตัวอย่างประเด็นวิจัย เช่น <ul style="list-style-type: none"> - การวิจัยในการป้องกันการคุกคามโรคติดต่อตามแนวชายแดน - การวิจัยในการแก้ปัญหาภาวะคุกคามโรคติดเชื้อและโรคติดเชื้อที่ซับซ้อน - การวิจัยปัญหาสุขภาพในภาคการเกษตรเพื่อการเสริมสร้างสุขภาพในกลุ่มเกษตรกร - การเสริมสร้างสุขภาพโดยชุมชนมีส่วนร่วม บนพื้นฐานภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย การแพทย์พื้นบ้านและการแพทย์ทางเลือก - การพัฒนาอาหารสุขภาพและยารักษาโรคจากผลิตภัณฑ์ธรรมชาติและสมุนไพรในท้องถิ่น
	1.5.2 แผนงานวิจัยเกี่ยวกับผู้สูงอายุ ตัวอย่างประเด็นวิจัย เช่น <ul style="list-style-type: none"> - การวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาศักยภาพผู้สูงอายุและฟื้นฟูสุขภาพผู้สูงอายุที่ด้อยโอกาส - การวิจัยระบบและมาตรการ การส่งเสริม การจัดการ สวัสดิภาพ และสวัสดิการผู้สูงอายุในอนาคตให้มีความมั่นคงทางเศรษฐกิจ และสังคม - การวิจัยการส่งเสริมบทบาทของผู้สูงอายุในสถาบันสังคมและชุมชน รวมทั้งการนำศักยภาพของผู้สูงอายุมาใช้ในการพัฒนาประเทศและการถ่ายทอดภูมิปัญญาสู่สังคม - การวิจัยการแพทย์และสุขภาพ และ Long Stay Tourisms สำหรับรองรับการเข้าสู่ประชาคมผู้สูงอายุในอาเซียน - การวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ
	1.5.3 แผนงานวิจัยเกี่ยวกับผู้พิการและผู้ด้อยโอกาส ตัวอย่างประเด็นวิจัย เช่น <ul style="list-style-type: none"> - การวิจัยและการพัฒนาคุณภาพชีวิตของหญิงหม้ายในจังหวัดชายแดนภาคใต้ - การวิจัยและการพัฒนาคุณภาพชีวิตของเด็กเยาวชนกำพร้าในจังหวัดชายแดนภาคใต้ และจังหวัดที่ประสบภัยสึนามิ - แนวทางการพัฒนาศักยภาพเยาวชน ผู้ด้อยโอกาส ผู้พิการและผู้สูงอายุเพื่อสร้างความภาคภูมิใจให้แก่ตนเอง

ยุทธศาสตร์การวิจัยที่ 2 การสร้างศักยภาพและความสามารถในการพัฒนาทางเศรษฐกิจ

ภาคใต้มีศักยภาพการผลิตหลักที่หลากหลายชนิด ได้แก่ ยางพารา ปาล์มน้ำมัน ประมง การเพาะเลี้ยงชายฝั่ง ข้าวพื้นเมือง สัตว์เศรษฐกิจและไม้ผลเขตร้อนเช่น ลองกอง เงาะ มังคุด ส้มโอทุเรียน เป็นพื้นที่ที่มีศักยภาพในการผลิตและเป็นแหล่งผลิตที่สำคัญของประเทศ อย่างไรก็ตามผลผลิตส่วนใหญ่ยังจำหน่ายในรูปแบบสินค้าปฐมภูมิที่มีมูลค่าต่ำ ฐานการผลิตแคบ ขาดประสิทธิภาพในการผลิต การแปรรูปและการบริหารจัดการ ดังนั้นจึงมุ่งเน้นการวิจัยเพื่อพัฒนาประสิทธิภาพการผลิตทางการเกษตร ซึ่งครอบคลุมการสร้างมูลค่าผลผลิตทางเกษตรและการประมง รวมทั้งการพัฒนาองค์ความรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อเป็นฐานในการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน และเนื่องจากสภาพพื้นที่ทางภูมิศาสตร์ของภาคใต้มีความหลากหลายทางชีวภาพสูง ทั้งที่เป็น ภูเขา ทะเล แม่น้ำ ลุ่มน้ำต่าง ๆ ตลอดจนความหลากหลายทางวัฒนธรรมและศาสนา ทำให้ยุทธศาสตร์การพัฒนากลุ่มจังหวัดในด้านการท่องเที่ยวในแต่ละพื้นที่ทั้ง 14 จังหวัดจึงมีความหลากหลายมาก อีกประการหนึ่ง ภาคใต้มีที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ที่สามารถเชื่อมโยงสองฝั่งทะเล (ฝั่งอ่าวไทยและฝั่งอันดามัน) และเป็นเขตความร่วมมือทางเศรษฐกิจแบบ IMT-GT แต่มีประเด็นปัญหาและอุปสรรคที่สำคัญ คือ พื้นที่มีลักษณะแคบและยาว ทำให้มีค่าใช้จ่ายในการขนส่งสูง ขาดการเชื่อมโยงโครงข่ายคมนาคมระหว่างฝั่งอ่าวไทยและฝั่งอันดามันรวมถึงประเทศเพื่อนบ้านและภูมิภาคเอเชีย จึงมีเป้าประสงค์การวิจัยคือ เพื่อพัฒนานวัตกรรมและองค์ความรู้ใหม่ทางวิทยาศาสตร์ เพื่อเป็นพื้นฐานสู่การสร้างศักยภาพและความสามารถในการพัฒนาเศรษฐกิจในการแข่งขันบนพื้นฐานปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มุ่งเน้นการวิจัยเพื่อพัฒนาประสิทธิภาพการขนส่งสินค้าทั้งด้านการเกษตรและการท่องเที่ยว โดยคำนึงถึงบทบาทการแข่งขันของประเทศภายใต้การเปลี่ยนแปลงทั้งในระดับประเทศและระดับนานาชาติ ปัจจัยเหล่านี้ เมื่อนำมาพิจารณากำหนดเป็นกลยุทธ์การวิจัยและแผนงานวิจัยแล้ว จะประกอบด้วย 4 กลยุทธ์การวิจัย 15 แผนงานวิจัยและตัวอย่างประเด็นการวิจัยดังนี้

กลยุทธ์การวิจัย	แผนงานวิจัย
กลยุทธ์การวิจัยที่ 2.1 วิจัยเพื่อสร้างมูลค่า ผลผลิตทางการเกษตร ปศุสัตว์และประมงและ การพัฒนาศักยภาพใน การแข่งขัน	2.1.1 แผนงานวิจัยเกี่ยวกับยางพารา ตัวอย่างประเด็นวิจัย เช่น <ul style="list-style-type: none"> - การวิจัยหาสารทดแทนบอแรกซ์ (Borax) ที่ใช้ในการป้องกันมอดในไม้ยางพารา - การวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีในการสร้างมูลค่าเพิ่มให้ไม้ยางพารา - การวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีในการสร้างมูลค่าเพิ่มให้น้ำยางพารา - การวิจัยความเป็นไปได้ในการจัดตั้งเป็นศูนย์ยางพาราโลกในภาคใต้ - การวิจัยและพัฒนาพันธุ์ยางพารา - การวิจัยและพัฒนาการป้องกันโรคราขาวในรากของต้นยางพารา

กลยุทธ์การวิจัย	แผนงานวิจัย
	<ul style="list-style-type: none"> - การวิจัยและพัฒนาผลิตภัณฑ์ยางและไม้ยางพารา - การวิจัยการแปรรูปและนวัตกรรมผลิตภัณฑ์ยางและไม้ยางพารา - การพัฒนานวัตกรรมเทคโนโลยีการกรีดยาง
	<p>2.1.2 แผนงานวิจัยเกี่ยวกับปาล์มน้ำมัน ตัวอย่างประเด็นวิจัย เช่น</p> <ul style="list-style-type: none"> - การวิจัยความเป็นไปได้ในการจัดตั้งสถาบันปาล์มน้ำมันแห่งประเทศไทย - การวิจัยและพัฒนาพันธุ์ปาล์มน้ำมัน - การวิจัยและพัฒนาการจัดการสวนปาล์มน้ำมันและการใช้ปุ๋ยที่เหมาะสม - การวิจัยและพัฒนาการสร้างมูลค่าเพิ่มจากวัสดุเศษเหลือจากโรงงานปาล์มน้ำมัน - การวิจัยและพัฒนาการใช้ประโยชน์ต้นปาล์มน้ำมันที่หมดอายุแล้วเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม - การวิจัยและพัฒนาเพื่อนวัตกรรมการแปรรูปปาล์มน้ำมันในการสร้างธุรกิจใหม่ให้แก่ผู้ประกอบการ
	<p>2.1.3 แผนงานวิจัยเกี่ยวกับอาหารฮาลาล ตัวอย่างประเด็นวิจัย เช่น</p> <ul style="list-style-type: none"> - การศึกษารูปแบบที่เหมาะสมในการจัดตั้งศูนย์กลางอาหารฮาลาล - การวิจัยและพัฒนาอุตสาหกรรมการผลิตอาหารฮาลาลจากอาหารทะเล เนื้อโค แพะ แกะ - การวิจัยเพื่อสร้างกลยุทธ์ทางการตลาดให้กับอุตสาหกรรมอาหารฮาลาลในตลาดโลก - การวิจัยและพัฒนาโรงงานต้นแบบและสร้างมาตรฐานในการผลิตอาหารฮาลาล - การวิจัยเพื่อจัดทำระบบสารสนเทศ และฐานข้อมูลของการผลิตอาหารฮาลาล - การวิจัยเพื่อสร้างกลยุทธ์ทางการตลาดให้กับอุตสาหกรรมอาหารฮาลาลในตลาดโลก - การวิจัยเพื่อแสวงหาความร่วมมือในการผลิตอาหารฮาลาลระหว่างผู้ประกอบการกับเครือข่ายชุมชนมุสลิม - การศึกษาความหลากหลายทางชีวภาพอันนำไปสู่การสร้างฐานความได้เปรียบในการผลิตอาหารฮาลาล - การวิจัยเพื่อเพิ่มผลผลิตและลดต้นทุนการผลิตอาหารฮาลาล

กลยุทธ์การวิจัย	แผนงานวิจัย
	<ul style="list-style-type: none"> - การวิจัยและถ่ายทอดเทคโนโลยีอาหารสัตว์สู่ชุมชนเพื่อนำไปสู่การเป็นฐานในการผลิตอาหารฮาลาล
	<p>2.1.4 แผนงานวิจัยเกี่ยวกับไม้ผลในภาคใต้ ตัวอย่างประเด็นวิจัย เช่น</p> <ul style="list-style-type: none"> - การวิจัยและพัฒนามาตรฐานตลาดกลางพืชผลทางการเกษตรของภาคใต้ - การวิจัยและพัฒนาระบบกลไกและสารสนเทศการตลาดไม้ผล - การวิจัยเทคโนโลยีในการตรวจสอบคุณภาพมังคุดหลังเก็บเกี่ยว - การวิจัยเพื่อการพัฒนาคุณภาพลองกอง เงาะ มังคุด ส้มโอ ส้มโชกุน และทุเรียน - การวิจัยเพื่อการพัฒนาปลูกไม้ผลนอกฤดูกลาง - การวิจัยและพัฒนาเครื่องต้นแบบเพื่อการผลิตและการแปรรูปผลไม้ - การวิจัยเพื่อพัฒนามูลค่าเพิ่มของผลไม้ทางด้านโภชนาการอย่างครบวงจร - การวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีการหมักผลไม้เพื่อการแข่งขัน - การวิจัยและพัฒนากระบวนการผลิตไม้ผลเพื่อเพิ่มคุณภาพก่อนการเก็บเกี่ยว - การวิจัยและพัฒนาศักยภาพในการจัดการหลังการเก็บเกี่ยวผลไม้เพื่อการส่งออก - การวิจัยโดยใช้เชื้อจุลินทรีย์แทนสารเคมีเพื่อป้องกันและกำจัดโรคและแมลง
	<p>2.1.5 แผนงานวิจัยเกี่ยวกับการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำและประมง ตัวอย่างประเด็นวิจัย เช่น</p> <ul style="list-style-type: none"> - การวิจัยแนวทางการทำประมงในทะเลและชายฝั่งอย่างยั่งยืน - การพัฒนาระบบการตัดสินใจในการผลิตสัตว์น้ำเศรษฐกิจแต่ละชนิด - การวิจัยและพัฒนาการเพาะเลี้ยงปูทะเล - การวิจัยเพื่อหาสัตว์น้ำมูลค่าเพิ่มเพื่อการเพาะเลี้ยง - การวิจัยการเพาะเลี้ยงหอยแมลงภู่มิให้มีคุณภาพอย่างสม่ำเสมอ - การวิจัยสายพันธุ์หอยนางรม - การศึกษาวิจัยการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำที่มีศักยภาพในการทดแทนการเพาะเลี้ยงกุ้งกุลาดำ - การวิจัยการเลี้ยงสัตว์น้ำในนากุ้งร้าง

กลยุทธ์การวิจัย	แผนงานวิจัย
	<ul style="list-style-type: none"> - การศึกษาวิจัยเพื่อลดสารตกค้างในกุ้งกุลาดำ - การวิจัยการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ (น้ำจืด) ที่ผสมผสานในนาข้าวอินทรีย์ และสัตว์น้ำ (น้ำกร่อย) ที่ผสมผสานในป่าจาก - การวิจัยในการเพาะเลี้ยงฟอ-แม่พันธุ์กุ้งที่ปลอดโรค
	<p>2.1.6 แผนงานวิจัยเกี่ยวกับนวัตกรรมการแปรรูปทางการเกษตรเพื่อเพิ่มมูลค่า ตัวอย่างประเด็นวิจัย เช่น</p> <ul style="list-style-type: none"> - การวิจัยการเกษตรและเกษตรแปรรูป แปรรูปอาหารจากผักผลไม้ อาหารทะเล - การวิจัยการแปรรูปมังคุดเพื่อส่งออก เช่น น้ำมังคุดบรรจุกระป๋อง มังคุดอบแห้ง - การวิจัยการใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมผลิตมะพร้าวครบวงจร - การวิจัยการแปรรูปหอยนางรมโดยใช้วัสดุแทนเปลือกหอยจริงเพื่อการส่งออก - การวิจัยการแปรรูปผลผลิตจากน้ำตาลจากและลูกจาก - การวิจัยนวัตกรรมและเทคโนโลยีสมัยใหม่ในการแปรรูปการเกษตรเพื่อการแข่งขัน - การวิจัยเทคโนโลยีการแปรรูปผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม (Green and Clean Technology)
	<p>2.1.7 แผนงานวิจัยเกี่ยวกับข้าวพื้นเมือง ตัวอย่างประเด็นวิจัย เช่น</p> <ul style="list-style-type: none"> - การวิจัยและพัฒนาพันธุ์ข้าวพื้นเมือง - การวิจัยและพัฒนาพันธุ์ข้าวสังข์หยดครบวงจร - การวิจัยการแปรรูปข้าวพันธุ์พื้นเมืองที่มีคุณค่าทางโภชนาการและการเพิ่มมูลค่าผลผลิต - การวิจัยและพัฒนาการปลูกข้าวสังข์หยดให้ได้มากกว่า 1 ครั้งต่อปี - การวิจัยและพัฒนาในการปลูกข้าวพื้นเมืองเป็นพืชพลังงาน
	<p>2.1.8 แผนงานวิจัยเกี่ยวกับสัตว์เศรษฐกิจ ตัวอย่างประเด็นวิจัย เช่น</p> <ul style="list-style-type: none"> - การวิจัยและพัฒนาพันธุ์แพะ แกะ และโคพื้นเมือง - การวิจัยคุณค่าและประโยชน์จากผลิตภัณฑ์แพะด้านอุปโภคและบริโภค

กลยุทธ์การวิจัย	แผนงานวิจัย
	<ul style="list-style-type: none"> - การวิจัยด้านเทคโนโลยีอาหารสัตว์ด้านพันธุ์พืชและวิธีการปลูกพืชเพื่อใช้เป็นอาหารแพะ - การวิจัยความหลากหลายของพืชสมุนไพรและคุณค่าทางอาหารของพืชเพื่อใช้เป็นอาหารของสัตว์เศรษฐกิจ - การวิจัยการใช้วัสดุเศษเหลือจากพืชมาใช้เป็นอาหารสัตว์เศรษฐกิจ - การศึกษาและวิจัยด้านการแปรรูปเนื้อแพะ นมแพะ และผลิตภัณฑ์จากผลพลอยได้ - การวิจัยภูมิปัญญาท้องถิ่นเกี่ยวกับการเลี้ยงสัตว์เศรษฐกิจ - การวิจัยการจัดการฟาร์มแพะและแกะในระดับธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม - การศึกษาและวิจัยการบริหารจัดการฟาร์มแพะและแกะที่หลากหลาย - การวิจัยและพัฒนาพันธุ์สัตว์เศรษฐกิจ เช่น โคพื้นเมือง นกกรงหัวจุก ฯลฯ
กลยุทธ์การวิจัยที่ 2.2 วิจัยเพื่อพัฒนาภูมิ ปัญญาทางการแพทย์	2.2.1 แผนงานวิจัยเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์จากผลิตภัณฑ์ธรรมชาติ เพื่อเป็นอาหารเสริมสุขภาพ และการแพทย์ทางเลือก ตัวอย่างประเด็นวิจัย เช่น <ul style="list-style-type: none"> - การส่งเสริมการปลูกพืชสมุนไพรเพื่อเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจ - การวิจัยและพัฒนาอาหารสุขภาพจากวัตถุดิบท้องถิ่นและสมุนไพร - การวิจัยเพื่อตรวจสอบสารปนเปื้อนใน ผลผลิตทางการเกษตรในท้องถิ่น - การวิจัยตรวจสอบอาหารในท้องถิ่น เพื่อคุ้มครองสุขภาพผู้บริโภค - การศึกษาปัญหาสุขภาพในภาคการเกษตรเพื่อการสร้างเสริมสุขภาพในกลุ่มเกษตรกร - การศึกษาพันธุ์กรรมพืชที่หายากและพืชใกล้สูญพันธุ์ เช่น ไม้ขาวดำ ชันทสกร สมุนไพร และไม้ลายดอก - แนวทางการพัฒนาการแพทย์แผนไทยที่สอดคล้องกับศาสนาอิสลาม เช่น Spa – Halal เป็นต้น - การพัฒนาระบบส่งเสริมสุขภาพของประชาชนโดยชุมชนมีส่วนร่วม - ฐานภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านการแพทย์แผนไทย การแพทย์พื้นบ้าน และการแพทย์ทางเลือก - การอนุรักษ์และส่งเสริมการปลูกพืชสมุนไพรในท้องถิ่น - การพัฒนาสมุนไพรในรูปแบบผลิตภัณฑ์ เช่น อาหารเพื่อสุขภาพ ยา และสปา

กลยุทธ์การวิจัย	แผนงานวิจัย
	<p>2.2.2 แผนงานวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาผลิตภัณฑ์ธรรมชาติสู่การเป็นยารักษาโรค ตัวอย่างประเด็นวิจัย เช่น</p> <ul style="list-style-type: none"> - การวิจัยหาสารออกฤทธิ์ทางชีวภาพเพื่อรักษาโรคต่างๆ จากพืชสมุนไพรและผลิตภัณฑ์ธรรมชาติในภาคใต้ - การวิจัยและพัฒนาต่อยอดนำสารชีวภาพ (Bioactive Substances) จากธรรมชาติไปใช้ประโยชน์เป็นยา (Drug) รักษาโรค
<p>กลยุทธ์การวิจัยที่ 2.3 วิจัยเพื่อพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยว</p>	<p>2.3.1. แผนงานวิจัยเกี่ยวกับการท่องเที่ยวตามอัตลักษณ์ของท้องถิ่น ตัวอย่างประเด็นวิจัย เช่น</p> <ul style="list-style-type: none"> - การท่องเที่ยวทางทะเล /สุขภาพ /วัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ / Medical Tourism - การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพของประเทศไทยในตลาดกลุ่มโลกมุสลิม - เครือข่ายการท่องเที่ยวในแต่ละจังหวัด - พฤติกรรมและทัศนคตินักท่องเที่ยว/คนในจังหวัด - MICE Tourism (Meeting Intensive Convention Exhibition Tourism) - การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพในตลาดโลกอิสลาม: สปาฮาลาล - การจัดการความรู้ในการให้บริการสุขภาพจากบ่อน้ำร้อน / น้ำแร่
	<p>2.3.2. แผนงานวิจัยเกี่ยวกับการส่งเสริมอาชีพท้องถิ่นเพื่อสนับสนุนการท่องเที่ยว ตัวอย่างประเด็นวิจัย เช่น</p> <ul style="list-style-type: none"> - การพัฒนาศักยภาพเครือข่ายและรูปแบบความร่วมมือในการบริหารจัดการท่องเที่ยว - การพัฒนารูปแบบความหลากหลายร้านน้ำชาในพื้นที่ต่างๆ เช่น อ.เมือง จ.หวัดนครศรีธรรมราช เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว - การพัฒนาวัฒนธรรมด้านอาหารพื้นบ้าน เช่น อาหารเช้าในแต่ละพื้นที่ เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว - การวิจัยศักยภาพบ่อน้ำร้อน น้ำแร่ในพื้นที่ต่างๆของภาคใต้เพื่อการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ
	<p>2.3.3.แผนงานวิจัยเกี่ยวกับการตลาดของการท่องเที่ยว ตัวอย่างประเด็นวิจัย เช่น</p> <ul style="list-style-type: none"> - การวิจัยรูปแบบการประชาสัมพันธ์ด้วยระบบ IT - การวิจัยการสร้างเชื่อมั่นให้กับนักท่องเที่ยว

กลยุทธ์การวิจัย	แผนงานวิจัย
<p>กลยุทธ์การวิจัยที่ 2.4 วิจัยเพื่อยกระดับ ประสิทธิภาพและ มาตรฐานการให้บริการ ด้านโลจิสติกส์</p>	<p>2.4.1 แผนงานวิจัยเกี่ยวกับการค้าและการขนส่ง ตัวอย่าง ประเด็นวิจัย เช่น</p> <ul style="list-style-type: none"> - การวิจัยเพื่อพัฒนาศักยภาพการขนส่งและระบบโทรคมนาคม - สนับสนุนการค้า การบริการ และการท่องเที่ยว - การศึกษาความเป็นไปได้ในการระดมการลงทุนสร้างการเชื่อมโยง - โครงข่ายการขนส่งในพื้นที่กับประเทศเพื่อนบ้าน - การวิจัยเพื่อปรับปรุงโครงข่ายการคมนาคมระหว่างภาคใต้กับ - ภูมิภาคต่างๆ - การวิจัยเพื่อเตรียมความพร้อมของภาครัฐและเอกชนเพื่อรองรับ - เครื่องมือที่เชื่อมโยงการคมนาคมในเชิงพาณิชย์การท่องเที่ยว การ - บริการและการศึกษา - การวิจัยเพื่อศึกษาแนวทางการลดต้นทุนการขนส่ง - การวิจัยระบบการขนส่งที่มีต้นทุนต่ำและถึงตรงเวลา เช่น การ - ขนส่งทางน้ำ รถไฟรางคู่ และรถไฟความเร็วสูง ฯลฯ - การวิจัยเพื่อพัฒนาศักยภาพทางการตลาดให้แก่สินค้าเกษตร - การวิจัยหาแนวทางแลกเปลี่ยนสินค้าทางการเกษตรเพื่อ - ประสิทธิภาพด้านการตลาด - การวิจัยกลไกการตลาดการค้าข้าวภายในและนอกประเทศเพื่อการ - ผลิตข้าวอย่างเหมาะสม - การวิจัยเพื่อนำเสนอแนวทางการเพิ่มมูลค่าเพื่อสร้างความ - ได้เปรียบในการค้าชายแดนระหว่างกลุ่มพื้นที่ จังหวัดชายแดน - ภาคใต้ กับประเทศเพื่อนบ้าน - การวิจัย วิเคราะห์สภาพพื้นที่ตั้งด่านชายแดนที่มีความเหมาะสม - ตามลักษณะภูมิศาสตร์และเศรษฐกิจ - การวิจัยสถานการณ์การค้าชายแดนไทย-มาเลเซียทั้งในและนอก - ระบบ - การศึกษาความเป็นไปได้ในการปรับใช้กฎหมายและกฎระเบียบ - ของทางภาครัฐเพื่อพัฒนาศักยภาพในการทำธุรกิจ - การวิจัยเพื่อศึกษาผลกระทบและแนวทางแก้ไขผลกระทบจากการ - เปิดการค้าเสรี
	<p>2.4.2 แผนงานวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาศูนย์กลางโลจิสติกส์สู่ ประชาคมอาเซียน ตัวอย่างประเด็นวิจัย เช่น</p> <ul style="list-style-type: none"> - การวิจัยศึกษาความเป็นไปได้ของการเป็นศูนย์กลางการค้า และ

กลยุทธ์การวิจัย	แผนงานวิจัย
	การบริการ - การวิจัยเพื่อสร้างช่องทางการจำหน่ายสินค้าและการขนส่งที่เชื่อมโยงกับภูมิภาคและประชาคมอาเซียน - การวิจัยเพื่อลดต้นทุนการขนส่งการจัดการสินค้าคงคลังและการกระจายสินค้า

ยุทธศาสตร์การวิจัยที่ 3 การอนุรักษ์ เสริมสร้าง และพัฒนาทุนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

สภาพพื้นที่ทางภูมิศาสตร์ของภาคใต้มีความหลากหลายสูง ทั้งที่เป็น ภูเขา ทะเลทั้งฝั่งอ่าวไทยและฝั่งอันดามัน ป่าต้นน้ำ ทะเลสาบ พื้นที่น้ำจืด น้ำเค็ม น้ำกร่อย ดินเปรี้ยว ป่าพรุ แม่น้ำ และลุ่มน้ำสายต่างๆ ดังนั้นจึงมีเป้าประสงค์การวิจัยคือ การพัฒนาองค์ความรู้และฐานข้อมูลความรู้อย่างบูรณาการ เพื่อการบริหารและการตัดสินใจทั้งในการพัฒนาและการแก้ปัญหาทุนทางทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่มีประสิทธิ ภาพอย่างเป็นระบบ โดยท้องถิ่นและชุมชนมีส่วนร่วม มุ่งเน้นการวิจัยเกี่ยวกับการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ความหลากหลายทางชีวภาพ การฟื้นฟู การอนุรักษ์และการใช้ประโยชน์ทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน โดยการมีส่วนร่วมของประชาชนและสังคม รวมทั้งการสร้างองค์ความรู้เกี่ยวกับทรัพยากร ดิน ทรัพยากรน้ำ ลม แสงอาทิตย์ ภัยธรรมชาติทั้งทางบกและทะเล ประกอบด้วย 3 กลยุทธ์การวิจัย 8 แผนงานวิจัย คือ

กลยุทธ์การวิจัย	แผนงานวิจัย
กลยุทธ์การวิจัยที่ 3.1 วิจัยเพื่อการสร้างองค์ความรู้เกี่ยวกับภัยพิบัติธรรมชาติและ การป้องกัน	3.1.1 แผนงานวิจัยเกี่ยวกับการกัดเซาะชายฝั่ง ตัวอย่างประเด็นวิจัย เช่น - การวิจัยเพื่อติดตามความเปลี่ยนแปลงของระบบนิเวศทางทะเลและชายฝั่ง - การศึกษาการเปลี่ยนแปลง การชะล้างพังทลายของชายฝั่งและแนวทางการแก้ไข
	3.1.2 แผนงานวิจัยเกี่ยวกับอุบัติภัยธรรมชาติ ตัวอย่างประเด็นวิจัย เช่น - การพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนธรณีพิบัติภัย - การวิจัยเพื่อสร้างกลไกการป้องกันภัยพิบัติอย่างมีประสิทธิภาพ - การวิจัยเพื่อถอดบทเรียนกรณีธรณีพิบัติ

กลยุทธ์การวิจัย	แผนงานวิจัย
<p>กลยุทธ์การวิจัยที่ 3.2 วิจัยเพื่อพัฒนาระบบการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำแบบบูรณาการ</p>	<p>3.2.1 แผนงานวิจัยเกี่ยวกับการจัดการทรัพยากรน้ำและการใช้น้ำ ตัวอย่างประเด็นวิจัย เช่น</p> <ul style="list-style-type: none"> - การวิจัยเพื่อการบริหารการใช้ประโยชน์ทรัพยากรน้ำแบบมีส่วนร่วมวิจัยทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง - การวิจัยเพื่อสร้างองค์ความรู้ทุกมิติทั้งด้านวิทยาศาสตร์และสังคมเพื่อการตัดสินใจในการบริหารจัดการแบบสมดุลแบบมีส่วนร่วมทุกภาคส่วน - การวิจัยแหล่งน้ำ เช่น น้ำผิวดิน น้ำใต้ดินและปริมาณน้ำต้นทุน เป็นต้น - วิจัยการศึกษาผลกระทบจากการจัดการทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตรและอุตสาหกรรม - วิจัยแก้ปัญหาการขาดแคลนน้ำจืดบนเกาะต่างๆ ที่เป็นแหล่งท่องเที่ยว
<p>กลยุทธ์การวิจัยที่ 3.3 การวิจัยเพื่ออนุรักษ์ฟื้นฟูและสร้างฐานความมั่นคงของฐานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม</p>	<p>3.3.1 แผนงานวิจัยเกี่ยวกับการอนุรักษ์และฟื้นฟูป่าไม้ ตัวอย่างประเด็นวิจัย เช่น</p> <ul style="list-style-type: none"> - การศึกษาการจัดทำแนวเขตพื้นที่อนุรักษ์ - การศึกษารูปแบบการมีส่วนร่วมในการจัดการทรัพยากรป่าไม้ - การวิจัยและพัฒนาเครือข่ายในการจัดการทรัพยากร เช่น เครือข่ายป่าชุมชน เครือข่ายการจัดการลุ่มแม่น้ำ ฯลฯ - การศึกษาแนวทางในการจัดทำแนวเขตอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากร - การศึกษาพันธุ์ไม้ป่าเพื่อนำไปปลูกผสมผสานในพื้นที่เกษตรบริเวณต้นน้ำลำธาร - การศึกษาภูมิปัญญาท้องถิ่นในการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากร - การศึกษาความรู้ ทัศนคติ และบทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่อการจัดการทรัพยากร - การศึกษาแนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการจัดการทรัพยากร - การวิจัยและพัฒนาเพื่อสร้างเครือข่ายการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการอนุรักษ์ทรัพยากร - การศึกษารูปแบบการฟื้นฟูระบบนิเวศและการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้มีประสิทธิภาพ

กลยุทธ์การวิจัย	แผนงานวิจัย
	<ul style="list-style-type: none"> - การวิจัยเพื่อจัดทำระบบสารสนเทศและฐานข้อมูลเกี่ยวกับทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม - การศึกษาเพื่อสร้างวัฒนธรรมริมแม่น้ำในพื้นที่ของจังหวัดภาคใต้ - การวิจัยเพื่อสร้างจิตสำนึกรักแม่น้ำแก่เยาวชนในพื้นที่ - การวิจัยและพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม - การวิจัยและพัฒนาเพื่อสร้างศูนย์การเรียนรู้เพื่อการอนุรักษ์ทรัพยากร - การวิจัยด้านผลิตสื่อเพื่อประชาชนในพื้นที่ที่มีความตระหนักในการอนุรักษ์และให้ความสำคัญในการดูแลทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
	<p>3.3.2 แผนงานวิจัยเกี่ยวกับการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อม ตัวอย่างประเด็นวิจัย เช่น</p> <ul style="list-style-type: none"> - การวิจัยและพัฒนาเพื่อแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมของกลุ่มน้ำ เช่น ทะเลสาบสงขลา กลุ่มน้ำปากพนัง กลุ่มน้ำสายบุรี และกลุ่มน้ำย่อยอื่น ๆ เป็นต้น
	<p>3.3.3 แผนงานวิจัยเกี่ยวกับการบริหารจัดการขยะและการใช้ประโยชน์ ตัวอย่างประเด็นวิจัย เช่น</p> <ul style="list-style-type: none"> - การวิจัยเพื่อพัฒนาระบบการกำจัดขยะของเสียและสิ่งปฏิกูลของเทศบาลตำบล / อบต. ของเสียและสิ่งปฏิกูลเพื่อพลังงาน - การวิจัยเพื่อแก้ปัญหาน้ำเสียและขยะในพื้นที่ที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญของภาคใต้
	<p>3.3.4 แผนงานวิจัยเกี่ยวกับภาวะโลกร้อน ตัวอย่างประเด็นวิจัย เช่น</p> <ul style="list-style-type: none"> - การวิจัยเพื่อการสร้างจิตสำนึกให้แก่คนทุกระดับ เกี่ยวกับปัญหาภาวะโลกร้อน - การวิจัยการวิจัยการปรับตัวของอุตสาหกรรมต่างๆ ในการพัฒนาเทคโนโลยีแบบ Green and Clean Technology

กลยุทธ์การวิจัย	แผนงานวิจัย
	3.3.5 แผนงานวิจัยเกี่ยวกับความหลากหลายทางชีวภาพและการใช้ประโยชน์ ตัวอย่างประเด็นวิจัย เช่น <ul style="list-style-type: none"> - การวิจัยเพื่อฟื้นฟูและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติที่หลากหลายทุกชนิด - การวิจัยการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติอย่างสมดุล

ยุทธศาสตร์การวิจัยที่ 4 การสร้างศักยภาพและความสามารถในการพัฒนานวัตกรรมและบุคลากรทางการวิจัย

ยุทธศาสตร์การวิจัยนี้มุ่งเน้นการวิจัยเพื่อสร้างองค์ความรู้ นวัตกรรม สิ่งประดิษฐ์และต่อยอดภูมิปัญญาของท้องถิ่นและต่อยอดองค์ความรู้พื้นฐานตลอดจนเสริมสร้างศักยภาพการวิจัยและพัฒนาขีดความสามารถนักวิจัยของประเทศในระดับภูมิภาคและท้องถิ่น นอกจากนี้ยังมุ่งเน้นการวิจัยในการสร้างองค์ความรู้ใหม่ทั้งด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสังคมเพื่อการรองรับในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ประกอบด้วย 2 กลยุทธ์การวิจัย 6 แผนงานวิจัย คือ

กลยุทธ์การวิจัย	แผนงานวิจัย
กลยุทธ์การวิจัยที่ 4.1 สร้างศักยภาพและความสามารถของทรัพยากรบุคคลทางการวิจัย	4.1.1 แผนงานวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาศักยภาพและความสามารถของนักวิจัยที่สอดคล้องกับศักยภาพของท้องถิ่น ตัวอย่างประเด็นวิจัย เช่น <ul style="list-style-type: none"> - ความก้าวหน้าในอาชีพ (Career Path) ของนักวิจัยเชิงพื้นที่ที่สมดุลกับมาตรฐานของงานวิจัยพื้นฐาน - การสร้างมาตรฐานตัวชี้วัดคุณภาพของงานวิจัยเชิงพื้นที่
	4.1.2 แผนงานวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนานักวิจัยท้องถิ่นอิสระ ตัวอย่างประเด็นวิจัย เช่น <ul style="list-style-type: none"> - การสร้างฐานข้อมูลนักวิจัยท้องถิ่น นักวิชาการอิสระ และนักพัฒนาอิสระ (NGO) - การกำหนดบทบาทและหน้าที่นักวิจัยท้องถิ่นและนักวิจัยอิสระในสถาบันอุดมศึกษา - การสร้างขวัญและกำลังใจแก่นักวิจัยท้องถิ่นและนักวิจัยอิสระ

กลยุทธ์การวิจัย	แผนงานวิจัย
กลยุทธ์ที่ 4.2 วิจัยเพื่อสร้างองค์ความรู้ นวัตกรรมและสิ่งประดิษฐ์	<p>4.2.1 แผนงานวิจัยเกี่ยวกับการสร้างองค์ความรู้พื้นฐาน นวัตกรรมและสิ่งประดิษฐ์เพื่อการแข่งขัน ตัวอย่างประเด็นวิจัย เช่น</p> <ul style="list-style-type: none"> - การวิจัยเพื่อสร้างองค์ความรู้ นวัตกรรมและสิ่งประดิษฐ์ใหม่เพื่อการแข่งขันในอนาคต
	<p>4.2.2 แผนงานวิจัยเกี่ยวกับการต่อยอดภูมิปัญญาท้องถิ่น ตัวอย่างประเด็นวิจัย เช่น</p> <ul style="list-style-type: none"> - การวิจัยในการสร้างองค์ความรู้ต่อยอดจากภูมิปัญญาท้องถิ่น - การวิจัยในการสร้างมาตรฐานปฏิกิริยาจากภูมิปัญญาท้องถิ่น - การวิจัยเพื่อสร้างต้นแบบที่ประกอบอาชีพแบบเศรษฐกิจพอเพียงที่หลากหลาย
	<p>4.2.3 แผนงานวิจัยเกี่ยวกับการวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีสะอาด (Green and Clean Technology) ตัวอย่างประเด็นวิจัย เช่น</p> <ul style="list-style-type: none"> - การวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีเพื่ออุตสาหกรรมที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม (Green and Clean Industry) - การวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีการแปรรูปที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม
	<p>4.2.4 แผนงานวิจัยเกี่ยวกับการวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีด้านพลังงานทดแทน (Renewable Energy) ตัวอย่างประเด็นวิจัย เช่น</p> <ul style="list-style-type: none"> - การวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีที่เหมาะสมเพื่อสร้างพลังงานไฟฟ้าจากทรัพยากรที่มีอยู่ในท้องถิ่น เช่น พลังงานชีวภาพจากขยะและวัสดุเศษเหลือ (Biomass) พลังงานจากธรรมชาติ เช่น น้ำ ลม (Wind Energy) แสงอาทิตย์ คลื่นทะเล (Ocean Wave Energy)

ยุทธศาสตร์การวิจัยที่ 5 การบริหารจัดการความรู้ ผลงานวิจัย นวัตกรรม สิ่งประดิษฐ์ ทรัพยากร และภูมิปัญญาของประเทศ สู่การใช้ประโยชน์เชิงพาณิชย์และสาธารณะด้วยยุทธวิธีที่เหมาะสมที่เข้าถึงประชาชน และประชาสังคมอย่างแพร่หลาย

เป็นยุทธศาสตร์การวิจัยที่มีเป้าประสงค์คือ การพัฒนาโครงสร้าง เครือข่ายการวิจัย ระบบและกลไกการบริหารจัดการความรู้ผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาพื้นที่ ท้องถิ่นและประเทศอย่างมีประสิทธิภาพ ประกอบด้วย 1 กลยุทธ์การวิจัย กับ 3 แผนงานวิจัย คือ

กลยุทธ์การวิจัย	แผนงานวิจัย
กลยุทธ์การวิจัยที่ 5.1 วิจัยเพื่อพัฒนาระบบการบริหารงานวิจัยเพื่อนำไปใช้ประโยชน์อย่างมีประสิทธิภาพ	5.1.1 แผนงานวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาระบบเครือข่ายในการบริหารการวิจัย ตัวอย่างประเด็นวิจัย เช่น <ul style="list-style-type: none"> - การวิจัยเพื่อสร้างระบบ โครงสร้างและเครือข่ายการบริหารงานวิจัยในระดับภูมิภาคอย่างมีประสิทธิภาพ
	5.1.2 แผนงานวิจัยเกี่ยวกับระบบการนำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์ ตัวอย่างประเด็นวิจัย เช่น <ul style="list-style-type: none"> - การวิจัยการจัดการองค์ความรู้สู่การสื่อสารระดับชุมชนฐานราก - การวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาฐานข้อมูลเพื่อการบริหารงานวิจัยในระดับภูมิภาค - การวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการเข้าถึงองค์ความรู้ของชุมชนท้องถิ่น - การวิจัยและพัฒนาระบบเครือข่าย และ “Missing Links” การนำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์เชิงพาณิชย์
	5.1.3 แผนงานวิจัยเกี่ยวกับการประเมินผลเพื่อพัฒนาศักยภาพและความสามารถในการวิจัย ตัวอย่างประเด็นวิจัย เช่น <ul style="list-style-type: none"> - ระบบการวิเคราะห์และประเมินผลเพื่อการพัฒนาศักยภาพและความสามารถในการวิจัยในระดับภูมิภาค - การวิจัยความเชื่อมโยงผลงานวิจัยที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์การพัฒนากลุ่มจังหวัดในพื้นที่ - การวิจัยงบประมาณค่าใช้จ่ายในการใช้องค์ความรู้จากผลการวิจัยไปใช้ในการตัดสินใจเพื่อการพัฒนาพื้นที่

บทที่ 6

กลุ่มเรื่องวิจัยที่ควรมุ่งเน้น (พ.ศ. 2555-2559) ของภาคใต้

จาก 5 ยุทธศาสตร์การวิจัย (พ.ศ. 2555-2559) ของภาคใต้ เมื่อนำมาพิจารณาจัดความสำคัญ เป็นกลุ่มเรื่องวิจัยที่ควรมุ่งเน้น โดยคำนึงถึงวิกฤตการณ์ที่เกิดขึ้น ความต้องการผลงานวิจัยและความรู้เพื่อเร่งแก้ไขปัญหาและนำไปสู่การเสริมสร้างและพัฒนาภาคใต้โดยเร็ว ทำให้สามารถกำหนดเป็นกลุ่มเรื่องวิจัยที่ควรมุ่งเน้นรวม 12 กลุ่มเรื่อง (Priority-based Research Areas) โดยเน้นประเด็นทางด้านเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการเกษตรและการเพิ่มมูลค่า การท่องเที่ยว สุขภาพ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ผู้สูงอายุ โลจิสติกส์ เทคโนโลยีและนวัตกรรมที่สำคัญเพื่ออุตสาหกรรม ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินและความมั่นคงของรัฐ โดยเฉพาะใน 3 จังหวัดชายแดนใต้ โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1. การประยุกต์ใช้เศรษฐกิจพอเพียง

มุ่งเน้น : การประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงควบคู่กับภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อสร้างความมั่นคงในการดำรงชีวิต จัดความยากจนและพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนอย่างยั่งยืน เช่น

- 1) การต่อยอดองค์ความรู้จากภูมิปัญญาท้องถิ่น เช่น จากปราชญ์เกษตร เป็นต้น
- 2) การสร้างจิตสำนึกชุมชน (คน) เพื่อวิถีเศรษฐกิจพอเพียง
- 3) การพัฒนาเกษตรอินทรีย์เพื่อการผลิตต่อไร่ให้สูงขึ้น
- 4) การสร้างความเข้าใจและแนวทางแก่ชาวชนบทในพื้นที่ในการเผชิญหน้ากับเศรษฐกิจที่เปลี่ยนแปลง
- 5) การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้านการเกษตรพอเพียงระหว่างชุมชน เป็นต้น

2. ความมั่นคงของรัฐและการเสริมสร้างธรรมาภิบาล

มุ่งเน้น : การวิจัยเกี่ยวกับความมั่นคงของรัฐ คุณธรรม จริยธรรม การมีส่วนร่วมของชุมชนในพื้นที่เพื่อสร้างความเข้าใจในการพัฒนาตามเศรษฐกิจที่เปลี่ยนแปลง เพื่อสร้างธรรมาภิบาล ความมั่นคงทั้งในประเทศและกับประเทศเพื่อนบ้าน ปัญหาสถานการณ์ชายแดนใต้และการพัฒนาขีดความสามารถในการจัดการความรู้เพื่อความมั่นคงของรัฐ เช่น

- 1) ปัญหาของเด็กและเยาวชน (ขาดการศึกษา ติดยาเสพติด) ใน 3 จังหวัดชายแดนใต้ที่กระทบถึงความมั่นคง จากแนวคิดที่รุนแรงและการก่อความไม่สงบในพื้นที่
- 2) ผลกระทบความไม่สงบของจังหวัดชายแดนภาคใต้ต่อพุทธศาสนาและการย้ายถิ่นของคนไทยพุทธ
- 3) ปัญหา (เพศ, พฤติกรรม, ค่านิยม, ยาเสพติด) กระทบถึงความมั่นคงในพื้นที่ของจังหวัดต่าง ๆ

4) วิจัยสร้างความรู้ ความเข้าใจและความเป็นธรรมในการพัฒนาพื้นที่ทางเศรษฐกิจแบบมีส่วนร่วมในพื้นที่เป้าหมายต่างๆ ตามนโยบายของรัฐบาล

5) ปัญหาแรงงานต่างด้าวบริเวณชายแดน เช่นที่จังหวัดระนอง และจังหวัดอื่นๆ

6) การศึกษาแบบมีส่วนร่วมกับชุมชนเพื่อการตัดสินใจและพัฒนาเศรษฐกิจในพื้นที่ที่มีความสมดุลระหว่างการพัฒนากับการอนุรักษ์/มิตรกับสิ่งแวดล้อม/มิตรกับชุมชนในพื้นที่

7) การศึกษาความสมดุลการพัฒนาอุตสาหกรรมกับชุมชนในแต่ละพื้นที่

8) การศึกษาการปรับตัวอาชีพทางเลือกของชุมชนต่อการพัฒนาอุตสาหกรรมในพื้นที่

9) การสร้างความเข้าใจและแนวทางแก่ชาวชนบทในพื้นที่ในการเผชิญหน้ากับเศรษฐกิจที่เปลี่ยนแปลง

10) การศึกษาแนวนโยบายของรัฐและการนำนโยบายของรัฐสู่การปฏิบัติ กับการแก้ปัญหาความขัดแย้งในจังหวัดชายแดนใต้อย่างยั่งยืน

11) การสร้างนโยบายของชาติโดยเน้น “คุณลักษณะเฉพาะ” ของพื้นที่ : มิติทางสังคม ศาสนาและวัฒนธรรม แบบมีส่วนร่วมของชุมชนในพื้นที่

12) การวิจัยเพื่อการพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนในพื้นที่ในการบริหารและการจัดการปัญหาข้อขัดแย้งในลุ่มน้ำต่างๆ

13) การวิจัยเพื่อปรับปรุงกฎหมายต่างๆที่ไม่เหมาะสมเพื่อสร้างกฎหมายใหม่เพื่อความเป็นธรรมและสอดคล้องกับสภาวะปัจจุบัน

3. การปฏิรูปการศึกษาและสร้างสรรค์การเรียนรู้

มุ่งเน้น : การจัดการศึกษาและรูปแบบการศึกษาที่เชื่อมโยงกับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน (ASEAN) ตลอดจนการเชื่อมโยงกับภูมิปัญญาและวัฒนธรรมท้องถิ่นในพื้นที่ เช่น

1) การจัดระบบการศึกษาที่เหมาะสม โดยเฉพาะในกรณี 3 จังหวัดชายแดน

2) ด้านการใช้ภาษาท้องถิ่นกับภาษาทางการ

3) การศึกษาเพื่อปลูกฝังจิตสำนึกพลเมือง

4) ปัญหาความไม่สงบที่ส่งผลกระทบต่อการบริหารจัดการศึกษาในภาคใต้

5) แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการครูในภาวะความไม่สงบใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้

6) รูปแบบการจัดการศึกษาภายใต้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

7) รูปแบบการจัดการศึกษาเพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

4. การจัดการทรัพยากรน้ำ

มุ่งเน้น : การวิจัยและพัฒนาเพื่อสร้างองค์ความรู้ในการตัดสินใจ เกี่ยวกับการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำและระบบชลประทานในแต่ละพื้นที่แบบมีส่วนร่วมของผู้ได้รับผลกระทบในพื้นที่ให้มีประสิทธิภาพและมีความสมดุลอย่างยั่งยืน และการวิจัยปริมาณน้ำต้นทุน เช่น

1) การวิจัยเพื่อการแก้ปัญหาและพัฒนาลุ่มน้ำแบบมีส่วนร่วมของประชาชนในการตัดสินใจในการพัฒนาพื้นที่ในการบริหารและการจัดการลุ่มน้ำต่าง ๆ เช่น พื้นที่บริเวณลุ่มน้ำปากพนัง ลุ่มน้ำตาปี - พุมดวง ทะเลสาบสงขลา ทะเลน้อย ลุ่มน้ำสายบุรี ฯลฯ

2) การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำแบบมีส่วนร่วม เช่น กรณี 3 น้ำ : น้ำจืด น้ำเค็ม และน้ำกร่อยที่มีผลกระทบต่อการประกอบอาชีพทางเลือกของชุมชนในแต่ละพื้นที่

3) การสร้างองค์ความรู้เพื่อสร้างระบบตัดสินใจในการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนัง ลุ่มน้ำตาปี ทะเลสาบสงขลา ทะเลน้อย ลุ่มน้ำสายบุรี และลุ่มน้ำย่อยต่าง ๆ ที่มีผลกระทบต่อการประกอบอาชีพทางเลือกของชุมชนในแต่ละพื้นที่

4) การวิจัยในการแก้ปัญหาการขาดแคลนน้ำจืดในพื้นที่ที่เป็นเกาะ และเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญของประเทศ เช่น เกาะสมุย เกาะพัง เกาะเต่า ฯลฯ

5) การวิจัยในการแก้ปัญหาการขาดแคลนน้ำเพื่อการเกษตรในฤดูแล้ง

6) การวิจัยปริมาณน้ำต้นทุนเพื่อการบริโภคและการเกษตร

5. การพัฒนาพลังงานทดแทนและภาวะโลกร้อน

มุ่งเน้น : การวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาพลังงานจากฐานชีวภาพและพลังงานทางเลือกอื่นตามศักยภาพในแต่ละพื้นที่ เช่น ในด้านความคุ้มค่า ประสิทธิภาพการประหยัดและผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม เช่น

1) พลังงานฐานชีวภาพและพืชพลังงาน : ไบโอดีเซล / เอทานอล

2) การใช้ประโยชน์จากพลังงานลม / พลังงานน้ำ / พลังงานแสงอาทิตย์เพื่อผลิตพลังงานไฟฟ้า

3) การวิจัยความเป็นไปได้ในการนำแก๊สชีวภาพจากน้ำเสียโรงงานสกัดน้ำมันปาล์มมาใช้ประโยชน์ในยานพาหนะ

4) การวิจัยพลังงานไฟฟ้าขนาดเล็กเพื่อชุมชนจากพลังน้ำในพื้นที่ที่มีศักยภาพ

5) การวิจัยพลังงานลม เช่น ตามแนวชายฝั่งอ่าวไทยและอันดามันที่มีศักยภาพสูง

6) การวิจัยพลังงานไฟฟ้าจากคลื่นทะเล (Ocean Wave Energy)

7) การวิจัยพลังงานจากชีวมวล (Biomass) เช่น วัสดุเศษเหลือจากการเกษตรและขยะ

เป็นต้น

6. การเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตรเพื่อการส่งออกและลดการนำเข้า

มุ่งเน้น : การวิจัยเกี่ยวกับการเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตรและการเพิ่มผลผลิตภาพการผลิต เพื่อพัฒนาศักยภาพการส่งออกในกลุ่มสินค้าที่สร้างรายได้หลักจากการส่งออก และสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับชุมชน รวมทั้งการพัฒนานวัตกรรมกระบวนการผลิต เทคโนโลยีใหม่และการพัฒนาคุณภาพสินค้ามาตรฐานสินค้า ตลอดจนความปลอดภัยของอาหาร (Food safety) เช่น

- 1) การประมง
- 2) การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง
- 3) การแปรรูปอาหารทะเล
- 4) การผลิตผลไม้นอกฤดู การยืดอายุผลไม้และการแปรรูปผลไม้ต่างๆ
- 5) การผลิตทางด้านการปศุสัตว์
- 6) ระบบการขนส่งสินค้า (Logistics)
- 7) อาหารฮาลาล
- 8) ปาล์มน้ำมันครบวงจร
- 9) ยางพาราครบวงจร

7. การป้องกันโรคและการเสริมสร้างสุขภาพ

มุ่งเน้น : การวิจัยเกี่ยวกับการเสริมสร้างสุขภาพ ประสิทธิภาพการให้บริการทางการแพทย์ การติดเชื้อ วิทยาการใหม่ ๆ การแพทย์พื้นบ้าน การแพทย์แผนไทย การแพทย์ทางเลือก สมุนไพร สป่าและอาหารเสริม เช่น

- 1) ภูมิปัญญาแพทย์แผนไทย
- 2) การผลิตอาหารและสารเสริมสุขภาพจากสมุนไพรพื้นบ้าน
- 3) การวิจัยเพื่อค้นหาสารออกฤทธิ์ทางชีวภาพจากสมุนไพรเพื่อนำไปใช้ประโยชน์ด้านการเสริมสร้างสุขภาพ อาหารและยาเพื่อเพิ่มมูลค่าผลผลิต (Valued-added Product) และนวัตกรรมใหม่ (Innovation)
- 4) การผลิตผลิตภัณฑ์จากพืชสมุนไพรไทยเพื่อขอรับมาตรฐานฮาลาล
- 5) โรคติดต่อที่สำคัญบริเวณชายแดน
- 6) แนวทางการให้บริการแพทย์แผนไทยตามหลักศาสนาอิสลาม เช่น สป่าฮาลาล ฯลฯ
- 7) การใช้ประโยชน์จาก “บ่อน้ำร้อน” / “น้ำแร่” เพื่อสุขภาพที่หลากหลายในแต่ละ

จังหวัด

8. การบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมและการพัฒนาคุณค่าความหลากหลายทางชีวภาพ

มุ่งเน้น : การวิจัยเกี่ยวกับการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ เช่น การอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เช่น

- 1) การกักเซาะชายฝั่ง / การงอกของพื้นที่ชายฝั่ง/ปัญหาระบบนิเวศน์ที่เปลี่ยนแปลงไปจากเดิม ตัวอย่างเช่นที่หาดสระบัว จ. นครศรีธรรมราช / การปรับตัวอาชีพทางเลือกของชุมชน / การบุกรุกพื้นที่ดินที่งอกเพิ่มขึ้น
- 2) ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในลุ่มน้ำต่างๆ เช่น ทะเลสาบสงขลา ลุ่มน้ำสายบุรี ทะเลน้อย ลุ่มน้ำตาปี – พุมดวง ลุ่มน้ำปากพนัง ฯลฯ
- 3) การอนุรักษ์และฟื้นฟูป่าต้นน้ำ ป่าพรุ ป่าชายเลน
- 4) การเชื่อมต่อภูมิปัญญาท้องถิ่นกับความรู้ใหม่ในการแก้ปัญหาต่างๆ แบบมีส่วนร่วม
- 5) การใช้ประโยชน์จากความหลากหลายทางชีวภาพเพื่อเศรษฐกิจในด้านต่าง ๆ
- 6) ปัญหาการกักเซาะชายฝั่งทั้งด้านฝั่งอ่าวไทยและฝั่งอันดามัน
- 7) การอนุรักษ์และฟื้นฟูป่าต้นน้ำ / ป่าชายเลน
- 8) การอนุรักษ์และฟื้นฟูป่าพรุควนเคร็ง จังหวัดนครศรีธรรมราช
- 9) การจัดการสิ่งแวดล้อมและการพัฒนาคุณค่าความหลากหลายทางชีวภาพ และการนำไปใช้ประโยชน์
- 10) การจัดการน้ำเสียและขยะในพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญและการจัดการปัญหาขยะในพื้นที่บนเกาะที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ

9. เทคโนโลยีใหม่และเทคโนโลยีที่สำคัญเพื่ออุตสาหกรรม

มุ่งเน้น : การวิจัยและพัฒนาเพื่อเสริมสร้างเทคโนโลยีใหม่ นวัตกรรม กระบวนการผลิตเพื่อลดต้นทุนและสร้างมูลค่าเพิ่ม และเทคโนโลยีที่สำคัญที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม (Green Technology) ส่งเสริมพัฒนาอุตสาหกรรมทั้งอุตสาหกรรมขนาดเล็ก ขนาดกลางและขนาดใหญ่ที่เกี่ยวกับ ปาล์มน้ำมัน ยางพารา ไม้ผล การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง อาหารทะเล เช่น

- 1) เทคโนโลยีความรู้ในชุมชน / พื้นที่กลุ่มจังหวัด
- 2) เทคโนโลยีอุตสาหกรรมปาล์มน้ำมัน
- 3) เทคโนโลยีอุตสาหกรรมยางพาราและการแปรรูปไม้ยางพารา
- 4) ไม้ผลนอกฤดู / เทคโนโลยีหลังเก็บเกี่ยว
- 5) เทคโนโลยีอุตสาหกรรมระดับชุมชน
- 6) เทคโนโลยีการแปรรูปอาหารทะเล

10. การบริหารจัดการท่องเที่ยว

มุ่งเน้น : การวิจัยเพื่อการบริหารจัดการด้านการท่องเที่ยว นวัตกรรม กระบวนการบริการ การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว การมีส่วนร่วมของชุมชนกับการพัฒนาการท่องเที่ยว การท่องเที่ยวทางเลือกตามศักยภาพในแต่ละพื้นที่ เช่น

- 1) การท่องเที่ยวทางทะเล / สุขภาพ / วัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ / Medical Tourism
- 2) การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพของประเทศไทยในตลาดกลุ่มโลกมุสลิม
- 3) เครือข่ายการท่องเที่ยวในแต่ละจังหวัด
- 4) ระบบ Logistics ทั้งทางบก ทะเลและอากาศ
- 5) พฤติกรรมและทัศนคตินักท่องเที่ยว/คนในจังหวัด
- 6) MICE Tourism (Meeting Intensive Convention Exhibition Tourism)
- 7) การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพในตลาดโลกอิสลาม: สปาฮาลาล
- 8) การจัดการความรู้ในการให้บริการสุขภาพจากบ่อน้ำร้อน / น้ำแร่
- 9) การวิจัยระบบและเครือข่ายการท่องเที่ยวเพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

11. สังคมผู้สูงอายุ

สังคมไทยกำลังย่างเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ การศึกษาเพื่อเตรียมความพร้อมสู่การเปลี่ยนแปลงอัตราส่วนของวัยแรงงาน และแนวทางในการดูแลผู้สูงอายุจึงเป็นสิ่งที่จำเป็นมาก

มุ่งเน้น : การวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาศักยภาพผู้สูงอายุ ระบบและมาตรการส่งเสริม ดูแล การจัดการสวัสดิภาพและสวัสดิการผู้สูงอายุให้มีความมั่นคงทางเศรษฐกิจและสังคม การส่งเสริมบทบาทผู้สูงอายุในสถาบันสังคมและชุมชน รวมทั้งการนำศักยภาพของผู้สูงอายุมาใช้ในการพัฒนาประเทศและการถ่ายทอดภูมิปัญญาสู่สังคม เช่น

- 1) การวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาศักยภาพชีวิตผู้สูงอายุตามวัฒนธรรมไทย
- 2) การวิจัยระบบและมาตรการการส่งเสริม การจัดการ สวัสดิภาพและสวัสดิการผู้สูงอายุในอนาคตให้มีความมั่นคงทางเศรษฐกิจ และสังคม
- 3) การส่งเสริมบทบาทของผู้สูงอายุในสถาบันสังคมและชุมชน รวมทั้งการนำศักยภาพของผู้สูงอายุมาใช้ในการพัฒนาประเทศและการถ่ายทอดภูมิปัญญาสู่สังคม
- 4) การแพทย์และสุขภาพ และ Long Stay Tourism
- 5) เทคโนโลยีต่าง ๆ ที่เหมาะสมสำหรับผู้สูงอายุ
- 6) การวิจัยผลกระทบสังคมผู้สูงอายุต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

12. ระบบโลจิสติกส์ (Logistics) และการส่งเสริมการค้าชายแดน

ภาคใต้มีที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ที่สามารถเชื่อมโยงสองฝั่งทะเล (ฝั่งอ่าวไทยและฝั่งอันดามัน) และเป็นเขตความร่วมมือทางเศรษฐกิจแบบ IMT-GT แต่มีประเด็นปัญหาและอุปสรรคที่สำคัญ คือ พื้นที่มีลักษณะแคบและยาว ทำให้มีค่าใช้จ่ายในการขนส่งสูง ต้นทุนสินค้าการเกษตรสูง ขาดประสิทธิภาพในการขนส่งที่หลากหลายทั้งระบบ ขาดการเชื่อมโยงโครงข่ายคมนาคมระหว่างฝั่งอ่าวไทยและฝั่งอันดามันรวมถึงประเทศเพื่อนบ้านและภูมิภาคเอเชีย

มุ่งเน้น : การวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาระบบการคมนาคมขนส่งและโลจิสติกส์อย่างบูรณาการ ทั้งในด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน การพัฒนาประสิทธิภาพและมาตรฐานการให้บริการ ระบบบริหารจัดการขนส่งที่เหมาะสม รวมทั้งการเชื่อมโยงระบบขนส่งและโลจิสติกส์ในภูมิภาคและเครือข่ายคมนาคมกับประเทศเพื่อนบ้าน เพื่อส่งเสริมและสนับสนุน การค้า การลงทุน การท่องเที่ยว ความมั่นคง ตลอดจนส่งเสริมความสามารถในการแข่งขันของประเทศ เช่น

- 1) การส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศผ่านการค้าชายแดนมากขึ้น
- 2) ศูนย์กลางการเชื่อมโยงระบบโลจิสติกส์ที่สมบูรณ์ และรองรับการเชื่อมโยงในภูมิภาคประชาคมอาเซียน
- 3) การวิจัยเพื่อสร้างช่องทางการจำหน่ายสินค้าและการขนส่งที่เชื่อมโยงกับภูมิภาคและประเทศเพื่อนบ้าน
- 4) ปรับลดต้นทุนการขนส่งการจัดการสินค้าคงคลังและการกระจายสินค้า
- 5) เปลี่ยนการขนส่งทางถนนไปสู่ทางรางและทางน้ำมากขึ้น โดยเฉพาะรถไฟรางคู่เพื่อการขนส่งสินค้า และรถไฟความเร็วสูงขนส่งคนเพื่อการท่องเที่ยว

บทที่ 7

การบริหารและขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การวิจัย (พ.ศ. 2555-2559) ของภาคใต้

7.1 การบริหารยุทธศาสตร์การวิจัยของภาคใต้สู่การปฏิบัติแบบเครือข่ายที่มีส่วนร่วม

การบริหารยุทธศาสตร์การวิจัยของภาคใต้สู่การปฏิบัติให้บรรลุเป้าหมายได้ จะต้องให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนอย่างแท้จริง ทั้งในการทบทวนประเด็นที่ควรวิจัย แผนงานวิจัย หรือโครงการวิจัยที่สามารถดำเนินการเพื่อให้ได้ผลการวิจัยที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ตามที่สังคมและท้องถิ่นคาดหวัง พร้อมทั้งมีส่วนร่วมในการดำเนินการวิจัย โดยมุ่งเน้นดำเนินการตามลำดับความสำคัญของแต่ละยุทธศาสตร์การวิจัยของภูมิภาค และของแต่ละกลุ่มเรื่องวิจัยที่ควรมุ่งเน้น ซึ่งเป็นเรื่องที่จะดำเนินการภายใน 5 ปี โดยมีสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติเป็นผู้ประสานงานและผลักดันให้นโยบายและยุทธศาสตร์การวิจัยของภูมิภาค ดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพบรรลุเป้าหมายตามที่กำหนด เพื่อการพัฒนาประเทศที่สมดุลและยั่งยืน การบริหารและขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การวิจัยของภูมิภาค จะก่อให้เกิดการแลกเปลี่ยน เชื่อมโยง ร่วมมือและประสานงานระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ซึ่งจะนำไปสู่การเกิดรูปแบบการทำงานร่วมกันอย่างเป็นเครือข่ายภาคีวิจัย และมีการนำนโยบายและยุทธศาสตร์การวิจัยของภูมิภาคไปปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรมต่อไป

ดังนั้น บทบาทของ วช. ในการผลักดันให้เกิดการนำนโยบายและยุทธศาสตร์การวิจัยของชาติ ทั้งในระยะสั้น ระยะปานกลาง และระยะยาว และการปฏิรูประบบวิจัยของประเทศไปสู่การปฏิบัติให้บรรลุผลสัมฤทธิ์อย่างเป็นรูปธรรม โดยการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย ทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค จึงมีความสำคัญอย่างยิ่งที่จะต้องปรับรูปแบบการประสานการบริหารจัดการ การติดตามประเมินผลการวิจัย เพื่อให้การวิจัยของประเทศเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ลดการซ้ำซ้อนของแผนงานวิจัย/โครงการวิจัยและงบประมาณวิจัย อีกทั้งจะก่อให้เกิดการบริหารยุทธศาสตร์การวิจัยและการบริหารจัดการแบบบูรณาการในระดับภูมิภาค ร่วมกับหน่วยงานวิจัยในภูมิภาคและท้องถิ่น เพื่อการมีส่วนร่วมในการวิจัย การใช้ทรัพยากรร่วมในการวิจัย การเชื่อมโยงฐานข้อมูล การแลกเปลี่ยนผลงานวิจัยและการใช้ประโยชน์ผลงานวิจัยในเชิงพาณิชย์และสาธารณะ เพื่อประโยชน์สูงสุดต่อประชาชนและต่อการพัฒนาประเทศ จึงกำหนดให้มี “ระบบการบริหารการวิจัยภาคีเครือข่ายในระดับภูมิภาค” (เครือข่ายวิจัยภูมิภาค) ขึ้น เพื่อทำหน้าที่ประสานงาน และบริหารจัดการนโยบายและยุทธศาสตร์การวิจัยของชาติที่เชื่อมโยงระหว่างภูมิภาคและส่วนกลางให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้ กำหนดให้มีการติดตาม ตรวจสอบและประเมินผลการดำเนินการกิจตามยุทธศาสตร์การวิจัยของภาคใต้ให้บรรลุผลสำเร็จ

ภาคใต้ ซึ่งเป็นภูมิภาคที่ประกอบด้วย 14 จังหวัด มีศูนย์กลางของการศึกษาและการวิจัยในทุกระดับ ทั้งเชิงนโยบายและเชิงปฏิบัติการ นอกจากนี้ ยังมีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยกระจายอยู่เป็นจำนวนมาก เช่น โครงการอุทยานวิทยาศาสตร์ภาคใต้ หน่วยบ่มเพาะวิสาหกิจ

เครือข่ายการวิจัยต่างๆ ฯลฯ และมีผลงานวิจัยที่เกิดขึ้นอยู่มากพอสมควร ดังนั้น การประสานงานและบริหารจัดการนโยบายและยุทธศาสตร์การวิจัยของชาติที่เชื่อมโยงระหว่างหน่วยงานและองค์กรต่างๆ ในภาคใต้ ทั้งภาครัฐและภาคเอกชน กับส่วนกลางของ วช. ที่เชื่อมโยงภารกิจต่างๆ ของ วช. ในภาคใต้ให้เป็นที่ยอมรับ เชื่อถือ และเป็นที่ยึดเหนี่ยวในการเป็นหน่วยงานกลางของชาติ ในการกำหนดนโยบายและยุทธศาสตร์การวิจัยที่เกี่ยวกับการวิจัยซึ่งทุกฝ่ายมีส่วนร่วม โดยเครือข่ายวิจัยภูมิภาค : ภาคใต้ จะนำไปสู่การพัฒนาระบบการวิจัยของประเทศ ให้เป็นไปในเชิงรุก เกิดการกระตุ้นให้เกิดวัฒนธรรมการวิจัยและสร้างความเข้มแข็งด้านการวิจัยในท้องถิ่นอย่างบูรณาการ อันจะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อประชาชนและสังคม อีกทั้งยังก่อให้เกิดการพัฒนาสังคมแห่งการเรียนรู้และมีเหตุผล โดยใช้องค์ความรู้และนวัตกรรมจากการวิจัยเป็นพื้นฐานในการพัฒนาท้องถิ่น ภูมิภาค และประเทศอีกด้วย

ภาพที่ 2 การเชื่อมโยงการบริหารและขับเคลื่อนนโยบายและยุทธศาสตร์การวิจัยของชาติระหว่างส่วนกลางและภูมิภาคร่วมกับหน่วยงานและเครือข่ายการวิจัยต่าง ๆ

7.2. การติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการบริหารยุทธศาสตร์การวิจัยของภูมิภาค

ในการดำเนินการกิจตามยุทธศาสตร์ด้านการวิจัยของภาคใต้ให้บรรลุผลสำเร็จได้กำหนดแนวทางการติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผล ดังนี้

7.2.1 การวัดผลการดำเนินงานตามแผนงานวิจัยของหน่วยงานต่างๆ

ในการวัดผลการดำเนินงานตามแผนงานวิจัยของหน่วยงานต่าง ๆ ควรดำเนินการให้ครอบคลุมในมิติต่างๆ ได้แก่ ด้านประสิทธิผลหรือผลสัมฤทธิ์ตามแผนงานวิจัย ด้านคุณภาพ ด้านประสิทธิภาพ และด้านการพัฒนาองค์กร

7.2.2 การติดตามและประเมินผลของยุทธศาสตร์การวิจัย

7.2.2.1 การติดตามความก้าวหน้าประจำปี (Annual Review) ดำเนินการติดตามความก้าวหน้าของการดำเนินการตามยุทธศาสตร์การวิจัย และเป็นการประเมินผลในช่วงขณะที่มีการปฏิบัติตามยุทธศาสตร์การวิจัย

7.2.2.2 การประเมินผลเมื่อสิ้นสุดแผนงานวิจัย (Summative Evaluation) ควรมีการประเมินผลสัมฤทธิ์และผลลัพธ์ที่จะเกิดขึ้น รวมถึงการนำผลงานวิจัยไปสนับสนุนการดำเนินยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัด กลุ่มจังหวัด พื้นที่ ตลอดจนสนับสนุนการพัฒนาภาคส่วนต่างๆ ทั้งภาครัฐและเอกชนให้ประสบความสำเร็จ

7.2.3 การตรวจสอบเชิงยุทธศาสตร์ (Strategic Surveillance)

การเปลี่ยนแปลงในสถานการณ์ทางด้านเศรษฐกิจและสังคม ทั้งภายในและภายนอกประเทศ ย่อมส่งผลบางประการต่อการบริหารแผนงานวิจัย จึงจำเป็นต้องมีการทบทวนตรวจสอบ วิเคราะห์ความเสี่ยง และประเมินสถานการณ์อย่างเป็นระบบ เพื่อส่งสัญญาณเตือนภัยเป็นระยะ ๆ ให้เห็นถึงผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นต่อยุทธศาสตร์การวิจัยของกลุ่มจังหวัดและการนำยุทธศาสตร์การวิจัยของกลุ่มจังหวัดไปปฏิบัติ อันจะนำไปปรับปรุงแผนงานวิจัยให้ทันต่อสถานการณ์และการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น และให้สอดคล้องกับแผนการปฏิบัติราชการของหน่วยงาน ตลอดจนแผนการดำเนินงานของภาคเอกชนและรัฐวิสาหกิจ รวมทั้งองค์กรวิจัยในภาคเครือข่ายวิจัยที่มีการทบทวนและปรับปรุง

บทที่ 8

บทสรุปยุทธศาสตร์การวิจัย (พ.ศ. 2555-2559) ของภาคใต้

ยุทธศาสตร์การวิจัย (พ.ศ. 2555-2559) ของภาคใต้ มุ่งเน้นการบูรณาการด้านการวิจัยที่สอดคล้องกับแนวนโยบายและยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศและยุทธศาสตร์การพัฒนากลุ่มจังหวัด 3 กลุ่มจังหวัดภาคใต้ (กลุ่มจังหวัดฝั่งอ่าวไทย กลุ่มจังหวัดฝั่งอันดามันและกลุ่มจังหวัดชายแดนใต้) โดยสอดคล้องกับสถานการณ์ของประเทศบนพื้นฐานปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงควบคู่กับการวิจัยเพื่อความเป็นเลิศทางวิชาการ เพื่อนำไปสู่การพัฒนาภูมิภาคภาคใต้และประเทศอย่างสมดุลและยั่งยืน ที่มีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน โดยยุทธศาสตร์การวิจัย (พ.ศ. 2555-2559) ของภาคใต้ จะมีความเชื่อมโยงกับทั้งนโยบายเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555-2559) และนโยบายและแนวทางการวิจัยของชาติในระยะยาว (พ.ศ. 2553-2572) อย่างชัดเจน เพื่อให้การจัดสรรงบประมาณด้านการวิจัยของประเทศ มีทิศทางการวิจัยที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์การพัฒนากลุ่มจังหวัดของภาคใต้มีความชัดเจน จึงได้กำหนดยุทธศาสตร์การวิจัย (พ.ศ. 2555-2559) ของภาคใต้ เป็น 5 ยุทธศาสตร์การวิจัย 15 กลยุทธ์การวิจัย 50 แผนงานวิจัย โดยในแต่ละยุทธศาสตร์ การวิจัยได้มีการกำหนดกลยุทธ์การวิจัยและแผนงานวิจัยที่เป็นประเด็นตามความต้องการในการวิจัยในภาคใต้ช่วง 5 ปี และประเด็นวิจัยที่ควรมุ่งเน้น 12 กลุ่มเรื่องภายใต้การติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์การวิจัย (พ.ศ. 2555-2559) ของภาคใต้ อย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง จะก่อให้เกิดผลงานวิจัยที่มีคุณภาพเพิ่มขึ้นและมีการนำไปใช้ประโยชน์ในเชิงเศรษฐกิจและสังคม เพื่อตอบสนองยุทธศาสตร์การพัฒนากลุ่มจังหวัด และในระดับชุมชนท้องถิ่นทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพมากขึ้น อันจะนำไปสู่การเสริมสร้างความผาสุกของประชาชนและสร้างศักยภาพในด้านต่าง ๆ รวมทั้งเสริมสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศต่อไป

ในการบริหารการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การวิจัยของภาคใต้ กำหนดให้มี “ระบบการบริหารการวิจัยภาคีเครือข่ายในระดับภูมิภาค” (เครือข่ายวิจัยภูมิภาค) ขึ้น เพื่อทำหน้าที่ประสานงานและบริหารจัดการนโยบายและยุทธศาสตร์การวิจัยของชาติที่เชื่อมโยงระหว่างภูมิภาคและส่วนกลางให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ โดยกำหนดให้มีการติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการดำเนินการกิจกรรมตามยุทธศาสตร์ด้านการวิจัยของภาคใต้ให้บรรลุผลสำเร็จ

ภาคผนวก

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร

นโยบายและยุทธศาสตร์การวิจัยของชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ.2555-2559)

สำนักงานคณะกรรมการการวิจัยแห่งชาติได้จัดทำ “นโยบายและยุทธศาสตร์การวิจัยของชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2555-2559)” เพื่อมุ่งเน้นให้เป็นแนวทางในการดำเนินการวิจัยของหน่วยงานวิจัยต่าง ๆ และใช้เป็นกรอบทิศทางในการวิเคราะห์ตรวจสอบข้อเสนอการวิจัยของหน่วยงานภาครัฐที่เสนอของบประมาณประจำปีตามมติคณะรัฐมนตรี โดยสอดคล้องกับสถานการณ์ของประเทศบนพื้นฐานปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและยุทธศาสตร์การวิจัยระดับภูมิภาค รวมทั้งความต้องการของพื้นที่ และสอดคล้องกับทิศทางของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555-2559)

นโยบายการวิจัยของชาติ (พ.ศ. 2555-2559) ซึ่งคณะรัฐมนตรีได้ให้ความเห็นชอบเมื่อวันที่ 1 มีนาคม พ.ศ.2554 นั้น เน้นการบูรณาการด้านการวิจัยที่สอดคล้องกับแนวนโยบายและยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศ ควบคู่กับการวิจัยเพื่อความเป็นเลิศทางวิชาการ เพื่อนำไปสู่การพัฒนาประเทศอย่างสมดุลและยั่งยืน โดยให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วม ทั้งนี้ กรอบการดำเนินงานวิจัยจะเน้นงานวิจัยที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์การวิจัยของชาติ (พ.ศ. 2555-2559) โดยมีการจัดลำดับความสำคัญและความจำเป็นของการวิจัยที่สอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาประเทศ บนพื้นฐานปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และมีจุดเน้นที่สอดคล้องกับบริบทการเปลี่ยนแปลงและภาวะความเสี่ยงในเชิงเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคต ในขณะที่งบประมาณการวิจัยจะกระจายไปยังหน่วยงานต่างๆ รวมทั้งในภูมิภาค และมีกลไกกระตุ้นให้เกิดความร่วมมือระหว่างหน่วยงานวิจัยในส่วนกลางและในส่วนภูมิภาค อันจะนำไปสู่การสร้างเครือข่ายการวิจัยและพัฒนา การพัฒนาศูนย์กลางการวิจัยเฉพาะทาง และการพัฒนาบุคลากรการวิจัยร่วมกัน ซึ่งการดำเนินยุทธศาสตร์การวิจัยของชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2555-2559) จะมีความเป็นเอกภาพและมีประสิทธิภาพ โดยมีการติดตามประเมินผลอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ ดังนั้น นโยบายและยุทธศาสตร์การวิจัยของชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2555-2559) จะเป็นพื้นฐานเชิงนโยบายที่เชื่อมโยงกับการปฏิรูประบบวิจัยของประเทศ และนโยบายการวิจัยของชาติระยะยาว (พ.ศ. 2553-2572)

วิสัยทัศน์การวิจัยของชาติ (พ.ศ. 2555-2559) คือ “ประเทศไทยมีและใช้งานวิจัยที่มีคุณภาพ เพื่อการพัฒนาที่สมดุลและยั่งยืน” โดยมีการกำหนดพันธกิจการวิจัยของชาติ (พ.ศ. 2555-2559) คือ “พัฒนาศักยภาพและขีดความสามารถในการวิจัยของประเทศให้สูงขึ้น และสร้าง

ฐานความรู้ที่มีคุณค่า สามารถประยุกต์และพัฒนาวิทยาการที่เหมาะสมและแพร่หลาย รวมทั้งให้เกิดการเรียนรู้และต่อยอดภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อให้เกิดประโยชน์เชิงพาณิชย์และสาธารณะ ตลอดจนเกิดการพัฒนาคุณภาพชีวิต โดยใช้ทรัพยากรและเครือข่ายวิจัยอย่างมีประสิทธิภาพที่ทุกฝ่ายมีส่วนร่วม”

ยุทธศาสตร์การวิจัยของชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2555-2559) ประกอบด้วย

ยุทธศาสตร์การวิจัยที่ 1 การสร้างศักยภาพและความสามารถในการพัฒนาทางสังคม โดยมีเป้าประสงค์การวิจัยคือ สร้างเสริมองค์ความรู้ให้เป็นพื้นฐานเพื่อความมั่นคงของประเทศโดยการสร้างความเข้มแข็งของสังคม การพัฒนาและยกระดับคุณภาพชีวิต และความผาสุกของประชาชน มุ่งเน้นการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ระบบการเรียนรู้ด้วยตนเอง วัฒนธรรม สุขภาพอนามัย คุณภาพชีวิต สวัสดิการเพื่อความมั่นคงของชีวิต ตลอดจนการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี การสร้างความเข้มแข็งและการสร้างภูมิคุ้มกันของท้องถิ่นและสังคม รวมทั้งการเสริมสร้างศักยภาพของชุมชนที่เน้นกระบวนการมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาความยากจน นอกจากนี้ ยังมุ่งเน้นการพัฒนาศักยภาพเยาวชน ผู้ด้อยโอกาส ผู้พิการ และผู้สูงอายุ และการเสริมสร้างความมั่นคงของประเทศ ซึ่งมีกลยุทธ์การวิจัย 10 กลยุทธ์ คาดว่าจะใช้งบประมาณเพื่อการวิจัย รวม 139,290 ล้านบาท (ร้อยละ 32) และในระดับภูมิภาคอาจมุ่งเน้นในประเด็นการวิจัย กลยุทธ์การวิจัย และแผนงานวิจัยที่มีความจำเป็นต้องการผลงานวิจัยในพื้นที่ด้วย

ยุทธศาสตร์การวิจัยที่ 2 การสร้างศักยภาพและความสามารถในการพัฒนาทางเศรษฐกิจ โดยมีเป้าประสงค์การวิจัย คือ สร้างเสริมองค์ความรู้เพื่อเป็นพื้นฐานสู่การสร้างศักยภาพและความสามารถในการพัฒนาทางเศรษฐกิจอย่างสมดุลและยั่งยืน โดยคำนึงถึงหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มุ่งเน้นการวิจัยเพื่อพัฒนาประสิทธิภาพการผลิตทางการเกษตร ซึ่งครอบคลุมการสร้างมูลค่าผลผลิตทางการเกษตร ป่าไม้และประมง รวมทั้งการพัฒนาและจัดการองค์ความรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อเป็นพื้นฐานในการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน และเศรษฐกิจสร้างสรรค์อย่างยั่งยืน นอกจากนี้ยังมุ่งเน้นการวิจัยเพื่อการพัฒนาประสิทธิภาพการผลิตทางอุตสาหกรรมและอุตสาหกรรมบริการ ซึ่งครอบคลุมถึงการท่องเที่ยว การพัฒนาด้านพลังงาน โลจิสติกส์ และเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร โดยคำนึงถึงบทบาทการแข่งขันของประเทศภายใต้การเปลี่ยนแปลง ทั้งในระดับประเทศและระดับนานาชาติ รวมทั้ง สัมพันธ์ภาพกับประเทศเพื่อนบ้าน และสร้างสรรค์องค์ความรู้เพื่อรองรับการก้าวสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community - AEC) โดยดำเนินการบนพื้นฐานของหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและมุ่งก่อให้เกิดประโยชน์เชิงพาณิชย์และสาธารณะ ซึ่งมี

กลยุทธ์การวิจัย 8 กลยุทธ์ คาดว่าจะใช้งบประมาณเพื่อการวิจัย รวม 152,349 ล้านบาท (ร้อยละ 35) และในระดับภูมิภาคอาจมุ่งเน้นในประเด็นการวิจัย กลยุทธ์การวิจัย และแผนงานวิจัยที่มีความจำเป็นต้องการผลงานวิจัยในพื้นที่ด้วย

ยุทธศาสตร์การวิจัยที่ 3 การอนุรักษ์ เสริมสร้าง และพัฒนาทุนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยมีเป้าประสงค์การวิจัย คือ พัฒนาศักยภาพและฐานข้อมูลเพื่อการบริหารจัดการและการพัฒนาทุนทางทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่มีประสิทธิภาพอย่างเป็นระบบ โดยท้องถิ่นและชุมชนมีส่วนร่วม **มุ่งเน้นการวิจัย**เกี่ยวกับการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ความหลากหลายทางชีวภาพ การอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน โดยการมีส่วนร่วมของประชาชนและสังคม รวมทั้งการสร้างองค์ความรู้เกี่ยวกับทรัพยากรดิน ทรัพยากรธรณี ทรัพยากรน้ำ ทรัพยากรป่าไม้ ทรัพยากรสัตว์น้ำรวมถึงการแบ่งปันการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรอย่างยั่งยืน โดยเฉพาะกระบวนการมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง (Meaningful Public Participation) และการวิจัยที่เกี่ยวกับการรองรับและฟื้นฟูหลังภัยธรรมชาติและภัยพิบัติในระดับภูมิภาคและท้องถิ่น ซึ่งมีกลยุทธ์การวิจัย 4 กลยุทธ์ คาดว่าจะใช้งบประมาณเพื่อการวิจัย รวม 34,823 ล้านบาท (ร้อยละ 8) และในระดับภูมิภาคอาจมุ่งเน้นในประเด็นการวิจัย กลยุทธ์การวิจัย และแผนงานวิจัยที่มีความจำเป็นต้องการผลงานวิจัยในพื้นที่ด้วย

ยุทธศาสตร์การวิจัยที่ 4 การสร้างศักยภาพและความสามารถในการพัฒนานวัตกรรมและบุคลากรทางการวิจัย โดยมีเป้าประสงค์การวิจัย คือ พัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศและการพึ่งพาตนเอง โดยใช้ฐานความรู้ด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และวิทยาการต่าง ๆ อย่างสมดุลและเหมาะสม **มุ่งเน้นการวิจัย**เพื่อสร้างองค์ความรู้และต่อยอดภูมิปัญญาของประเทศและสาธารณะ ตลอดจนเสริมสร้างศักยภาพการวิจัยของประเทศ ซึ่งมีกลยุทธ์การวิจัย 2 กลยุทธ์ คาดว่าจะใช้งบประมาณเพื่อการวิจัย รวม 91,409 ล้านบาท (ร้อยละ 21) และในระดับภูมิภาค อาจมุ่งเน้นในประเด็นการวิจัย กลยุทธ์การวิจัย และแผนงานวิจัยที่มีความจำเป็นต้องการผลงานวิจัยในพื้นที่ด้วย

ยุทธศาสตร์การวิจัยที่ 5 การปฏิรูประบบวิจัยของประเทศเพื่อการบริหารจัดการความรู้ ผลงานวิจัย นวัตกรรม สิ่งประดิษฐ์ ทรัพยากร และภูมิปัญญาของประเทศสู่การใช้ประโยชน์เชิงพาณิชย์และสาธารณะ ด้วยยุทธวิธีที่เหมาะสมที่เข้าถึงประชาชนและประชาสังคมอย่างแพร่หลาย โดยมีเป้าประสงค์การวิจัย คือ พัฒนาระบบและกลไกการปฏิรูประบบวิจัยของประเทศเพื่อบริหารจัดการความรู้ของประเทศ อย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิภาพ

มุ่งเน้นการวิจัยเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการบริหารจัดการด้านการวิจัยของประเทศ ซึ่งมีกลยุทธ์การวิจัย 2 กลยุทธ์ คาดว่าจะใช้งบประมาณเพื่อการวิจัย รวม 17,411 ล้านบาท (ร้อยละ 4) และในระดับภูมิภาค อาจมุ่งเน้นในประเด็นการวิจัย กลยุทธ์การวิจัย และแผนงานวิจัยที่มีความจำเป็นต้องการผลงานวิจัยในพื้นที่ด้วย

อนึ่ง สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติได้พิจารณาจากยุทธศาสตร์การวิจัยทั้ง 5 ยุทธศาสตร์ เพื่อนำมาพิจารณาจัดความสำคัญเป็นกลุ่มเรื่องวิจัยที่ควรมุ่งเน้น โดยคำนึงถึงวิกฤติการณ์ที่เกิดขึ้น ความต้องการผลงานวิจัยและความรู้เพื่อเร่งแก้ไขปัญหาและนำไปสู่การเสริมสร้างและพัฒนาประเทศโดยเร็วเพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน สามารถกำหนดกลุ่มเรื่องวิจัยที่ควรมุ่งเน้น 13 กลุ่มเรื่อง ได้แก่ (1) การประยุกต์ใช้เศรษฐกิจพอเพียง (2) ความมั่นคงของรัฐ และการเสริมสร้างธรรมาภิบาล (3) การปฏิรูปการศึกษา และสร้างสรรค์การเรียนรู้ (4) การจัดการทรัพยากรน้ำ (5) ภาวะโลกร้อนและพลังงานทางเลือก (6) การเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตรเพื่อการส่งออกและลดการนำเข้า (7) การส่งเสริมสุขภาพ การป้องกันโรค การรักษาและการฟื้นฟูสุขภาพ (8) การบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมและการพัฒนาคุณค่าของทรัพยากรธรรมชาติ (9) เทคโนโลยีใหม่และเทคโนโลยีที่สำคัญเพื่ออุตสาหกรรม (10) การบริหารจัดการการท่องเที่ยว (11) สังคมผู้สูงอายุ (12) ระบบโลจิสติกส์ และ (13) การปฏิรูประบบวิจัยของประเทศ

ดังนั้น นโยบายและยุทธศาสตร์การวิจัยของชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ.2555-2559) จะมีการดำเนินการเพื่อสนับสนุนยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศ ประกอบด้วย 5 ยุทธศาสตร์การวิจัย 26 กลยุทธ์การวิจัย โดยคาดว่าจะใช้งบประมาณเพื่อดำเนินการวิจัยตามนโยบายและยุทธศาสตร์การวิจัยของชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ.2555-2559) ระหว่างปีงบประมาณ พ.ศ. 2555-2559 รวม 435,282 ล้านบาท ซึ่งประกอบด้วย งบประมาณภาครัฐ ภาคเอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมถึงงบประมาณวิจัยจากแหล่งทุนวิจัยอื่น โดยตระหนักถึงข้อจำกัด ด้านงบประมาณภาครัฐ ความพร้อมของประเทศ โดยเน้นการใช้ทรัพยากรการวิจัยและเครือข่ายภาคีการวิจัยที่มีอยู่อย่างมีประสิทธิภาพ การลดความซ้ำซ้อนในการจัดสรรงบประมาณที่เกี่ยวกับการวิจัย การสร้างความมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนและทุกระดับ เพื่อมุ่งพัฒนาศักยภาพและขีดความสามารถในการวิจัยของประเทศ โดยเฉพาะการต่อยอดภูมิปัญญาให้เกิดประโยชน์เชิงพาณิชย์ และผลักดันให้เกิดการนำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์ต่อชุมชน ท้องถิ่น และสาธารณะ ตลอดจนมีการเชื่อมโยงในการนำผลการวิจัยไปสู่การลงทุนในเชิงพาณิชย์เพิ่มมากยิ่งขึ้น ให้มากขึ้น โดยมีระบบการติดตามและประเมินผลงานวิจัยให้เป็นไปตามระยะเวลาและเป้าหมายที่กำหนดไว้ ทั้งนี้ ดัชนีที่คาดหวังเมื่อสิ้น

ปี พ.ศ.2559 ได้แก่ ค่าใช้จ่ายด้านการวิจัยของประเทศทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และท้องถิ่น เพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่าร้อยละ 1 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมของประเทศ สัดส่วนการลงทุนด้านการวิจัยของภาคเอกชน:ภาครัฐเพิ่มขึ้นเป็น 1:1 บุคลากรทางการวิจัยของประเทศจะเพิ่มเป็นจำนวน 10 คนต่อประชากร 10,000 คน สิทธิบัตรที่จดในประเทศเพิ่มขึ้นร้อยละ 20 เมื่อเทียบกับปี พ.ศ. 2554 จำนวนผลงานวิจัยที่ตีพิมพ์ในวารสารทางวิชาการในระดับสากลเพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่าร้อยละ 30 ผลงานวิจัยต่อยอดเพื่อประโยชน์ในเชิงพาณิชย์ และการใช้ประโยชน์ผลงานวิจัยในระดับชุมชน ท้องถิ่น และสาธารณะเพิ่มขึ้นเป็น 2 เท่า เมื่อเทียบกับปี พ.ศ.2554

ในการบริหารยุทธศาสตร์การวิจัยของชาติ (พ.ศ.2555-2559) ซึ่งมีการจัดลำดับความสำคัญของกลยุทธ์การวิจัยตามแนวทางการพัฒนาประเทศในห้วงระยะเวลา 5 ปี (พ.ศ.2555-2559) รวมทั้งมีการพิจารณาจัดความสำคัญและหยิบยกกลุ่มเรื่องวิจัยที่ควรมุ่งเน้นจากกลยุทธ์การวิจัยภายใต้ 5 ยุทธศาสตร์การวิจัยดังกล่าว สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติจะเป็นหน่วยงานกลางในการประสานการดำเนินการตามนโยบายและยุทธศาสตร์การวิจัยของชาติ รวมทั้งประสานการบริหารดำเนินงานประมาณเพื่อการวิจัยตามนโยบายและยุทธศาสตร์การวิจัยของชาติ ระหว่างปีงบประมาณ พ.ศ. 2555-2559 โดยโครงการวิจัยที่สอดคล้องกับ 13 กลุ่มเรื่องวิจัยที่ควรมุ่งเน้น และการวิจัยอื่นๆ ในกลยุทธ์การวิจัยตามนโยบายและยุทธศาสตร์การวิจัยของชาติ (พ.ศ. 2555-2559) จะได้รับการพิจารณาความสำคัญตามลำดับ

ภายใต้การติดตาม ตรวจสอบและประเมินผลการดำเนินการตามนโยบายและยุทธศาสตร์การวิจัยของชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ.2555-2559) จะก่อให้เกิดผลงานวิจัยที่มีคุณภาพ โดยการมีส่วนร่วมของภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาชน และชุมชนท้องถิ่นที่มุ่งให้มีการนำภูมิปัญญามาต่อยอด ก่อให้เกิดผลงานวิจัยเพิ่มขึ้น และมีการนำไปใช้ประโยชน์ในเชิงเศรษฐกิจ สังคม และสาธารณะ ตลอดจนมีการเชื่อมโยงในการนำผลการวิจัยไปสู่การลงทุนในเชิงพาณิชย์เพิ่มมากยิ่งขึ้น เพื่อเสริมสร้างความผาสุกของประชาชน และสร้างศักยภาพในด้านต่างๆ รวมทั้งเสริมสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ เพื่อการพัฒนาที่สมดุลและยั่งยืนสืบไป

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร

ยุทธศาสตร์การวิจัยระดับภูมิภาค :

ภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคกลาง

สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ ได้จัดทำยุทธศาสตร์การวิจัยระดับภูมิภาค แบ่งออกตามภูมิภาคของประเทศเป็น 4 ภาค คือ ภาคเหนือ (17 จังหวัด) ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (19 จังหวัด) ภาคกลาง ซึ่งรวมภาคตะวันออก (26 จังหวัด) และภาคใต้ (14 จังหวัด) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยในภูมิภาค รวมทั้งส่วนกลางได้มีส่วนร่วมบูรณาการแนวคิดในการดำเนินงานวิจัย เพื่อตอบสนองนโยบายของรัฐบาล แผนบริหารราชการแผ่นดิน หน้าที่ของหน่วยงาน ความต้องการของพื้นที่ รวมทั้งความต้องการผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์เชิงพาณิชย์และสาธารณะ อันจะทำให้เกิดประสิทธิภาพในการบริหารจัดการงบประมาณ และทรัพยากรการวิจัยที่เชื่อมโยงอย่างบูรณาการในการพัฒนาภูมิภาคและภาคส่วนต่าง ๆ อันจะทำให้เกิดประสิทธิผลต่อการพัฒนาประเทศโดยรวม ผลที่ได้จากการจัดทำยุทธศาสตร์การวิจัยระดับภูมิภาคทั้ง 4 ภูมิภาคได้นำมาสู่การจัดทำ “นโยบายและยุทธศาสตร์การวิจัยของชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2555-2559)” ซึ่งได้มีปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมตามข้อมูลที่ได้รับจากการประชุมระดมความคิดสาธารณะ เมื่อวันที่ 17 สิงหาคม พ.ศ. 2553 และจากการขอรับความเห็นตลอดจนข้อเสนอแนะจากหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาชนทั่วประเทศ รวมทั้งผู้ทรงคุณวุฒิ นอกจากนี้ ยังได้ปรับปรุงให้สอดคล้องตามมติคณะรัฐมนตรีในการประชุมปรึกษาเมื่อวันที่ 1 มีนาคม พ.ศ. 2554 โดยนับเป็นนโยบายและแผนแม่บทการวิจัยของสภาวิจัยแห่งชาติ

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร

ยุทธศาสตร์การวิจัย (พ.ศ. 2555 – 2559): ภาคเหนือ

ภาคเหนือครอบคลุมเขตปกครอง 17 จังหวัด จัดแบ่งเป็นภาคเหนือตอนบน 8 จังหวัด และภาคเหนือตอนล่าง 9 จังหวัด มีพื้นที่คิดเป็นร้อยละ 33 ของประเทศ ภาคเหนือตอนบนเป็นพื้นที่ที่มีความอุดมสมบูรณ์และความหลากหลายของทรัพยากรธรรมชาติ โดยเฉพาะป่าไม้ที่มีพื้นที่ถึง 47 ล้านไร่เป็นต้นกำเนิดลุ่มน้ำ ปิง วัง ยม และน่าน มีพื้นที่ 64 ล้านไร่ ให้ปริมาณน้ำท่าเฉลี่ยปีละ 26,013 ล้านลูกบาศก์เมตรที่มีความสำคัญต่อภาคเหนือตอนล่างและภาคกลาง และเป็นพื้นที่รวมความหลากหลายทางวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์หรือชนเผ่ามากกว่า 13 เผ่าพันธุ์ ส่วนภาคเหนือตอนล่างมีความสำคัญในฐานะเป็นแหล่งผลิตข้าวเนื่องจากมีที่ราบลุ่มน้ำขนาดใหญ่ มีพื้นที่เกษตรมากถึงร้อยละ 68.3 ของภาคเหนือทั้งหมด และเป็นแหล่งผลิตข้าวเป็นอันดับสองของประเทศ และภาคเหนือมีพื้นที่ติดต่อและเชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้านในกลุ่มประเทศอนุภูมิภาค ลุ่มน้ำโขงและเชื่อมโยงสู่กลุ่มประเทศอินโดจีน การค้าชายแดนของภาคเหนือเป็นการค้าเกินดุลตลอดมา มีอัตราขยายตัวเฉลี่ยอยู่ที่ร้อยละ 22.8 โดยมีพม่าเป็นประเทศคู่ค้าหลักคิดเป็นร้อยละ 74.7 รองลงมาเป็นจีนตอนใต้ ร้อยละ 15.6 นอกจากนั้นภาคเหนือยังเป็นแหล่งท่องเที่ยวและสร้างรายได้จากการท่องเที่ยวอยู่ในอัตราที่สูงเกือบร้อยละ 10.0 ของผลิตภัณฑ์ภาค (Gross Regional Product-GRP) แต่แหล่งท่องเที่ยวและนักท่องเที่ยวยังกระจุกตัวอยู่เฉพาะในจังหวัดเชียงใหม่ถึงร้อยละ 54.0 เชียงรายร้อยละ 15.0 และพิษณุโลกร้อยละ 8.0

ภาคเหนือในปัจจุบันยังคงประสบกับปัญหาที่ต้องรอการแก้ไข ได้แก่ ปัญหาความมั่นคงในการถือครองที่ดินและขนาดที่ดินถือครองของเกษตรกรยังมีข้อจำกัด โดยเฉพาะเกษตรกรภาคเหนือตอนบนที่มีสัดส่วนการถือครองที่ดินเล็กที่สุดเพียง 8.8 ไร่ต่อครัวเรือน ในขณะที่ภาคเหนือตอนล่างมีสัดส่วนการถือครองที่ดินเฉลี่ย 20.7 ไร่ต่อครัวเรือน พื้นที่เกษตรกรรมของภาคเหนือตอนบนส่วนใหญ่อยู่นอกเขตชลประทานถึงร้อยละ 68 ประชาชนยังคงเรียกร้องการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการทรัพยากรสำคัญคือ ดิน น้ำ และป่าไม้อย่างต่อเนื่อง ภาคเหนือมีครัวเรือนที่เป็นหนี้ร้อยละ 66.7 ในปี 2551 มีหนี้สินเฉลี่ย 1.1 แสนบาทต่อครัวเรือน ทำให้รายได้ไม่เพียงพอต่อรายจ่ายส่งผลให้สัดส่วนคนจนของภาคเหนือยังคงสูงถึงร้อยละ 13.3 ซึ่งสูงกว่าสัดส่วนคนจนของประเทศที่มีร้อยละ 8.9 ในปี 2551 และภาคเหนือกำลังก้าวเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุเร็วกว่าภาคอื่นๆ ของประเทศถึง 10 ปี ขณะที่อัตราเพิ่มประชากรมีเพียงร้อยละ 0.6 ทำให้เกิดข้อจำกัดด้านแรงงานในเชิงปริมาณในภาคอุตสาหกรรม โดยมีแรงงานอยู่ในระบบประกันสังคมเพียงร้อยละ 10.0 ของแรงงานทั้งภาค และแรงงานที่มีอยู่ยังขาดคุณภาพทางทักษะฝีมือ แรงงานในระบบส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับประถมศึกษาถึงร้อยละ 55.3 และภาคเหนือมีการใช้แรงงานต่างด้าวชาวพมามากถึงร้อยละ 96.3 ของแรงงานต่างด้าวที่ขึ้นทะเบียนในจังหวัดภาคเหนือ 2.6 แสนคน นอกจากนั้นภาคเหนือยังมีปัญหาในเชิงคุณภาพของระบบการศึกษา โดยเยาวชนในวัยศึกษายังมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำกว่าร้อยละ 50 และคุณภาพของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของภาคเหนือยังได้มาตรฐานน้อยที่สุดรองจากภาคใต้ ด้านคุณภาพชีวิตและภาวะการเจ็บป่วยของประชากรใน

ภาคเหนือ ภาวะความเจ็บป่วยของประชากรภาคเหนือยังคงเป็นอันดับหนึ่ง คิดเป็นร้อยละ 34.2 ของทั้งประเทศ และประชากรมีพฤติกรรมเสี่ยงด้านโรคเอดส์สูงสุดในระดับประเทศคือ มีผู้ป่วยรายใหม่ 43.8 คนต่อประชากรแสนคน และที่สำคัญจังหวัดลำพูนมีอัตราการฆ่าตัวตายสูงสุด 18 คนต่อประชากรแสนคน และในพื้นที่จังหวัดภาคเหนือตอนบนได้รับผลกระทบจากปัญหาหมอกควันและฝุ่นละอองรุนแรงที่สุดในปี 2551 โดยมีผู้ป่วยถึง 86,678 ราย และภาคเหนือตอนล่างมีการเจ็บป่วยจากสารเคมีและสารกำจัดศัตรูพืชสูงสุดเป็นอันดับหนึ่งของประเทศ คือ 7.4 คนต่อประชากรแสนคน ปัญหาเหล่านี้จึงนำมาซึ่งความสามารถในการรองรับการพัฒนาโดยเฉพาะการรองรับการท่องเที่ยวในหลายๆ รูปแบบที่พื้นที่ภาคเหนือมีศักยภาพ แต่ยังมีปัญหาการบริหารจัดการ การพัฒนาบุคลากร และการปรับตัวที่ไม่ทันกับกระแสการเปลี่ยนแปลง

การจัดทำยุทธศาสตร์การวิจัย (พ.ศ. 2555 – 2559) ของภาคเหนือ จึงกำหนดวิสัยทัศน์ด้านการวิจัยไว้ คือ “ประชาชนภาคเหนือมีองค์ความรู้จากการวิจัย สร้างสรรค์ทรัพยากรมนุษย์ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และสังคมธรรมาธิปไตย ด้วยฐานทรัพยากรชุมชนและท้องถิ่น ขับเคลื่อนเศรษฐกิจสู่ความสัมพันธ์ประเทศเพื่อนบ้าน” โดยมี พันธกิจการวิจัย 5 ประการ คือ 1) เพิ่มคุณค่าทรัพยากรด้วยเศรษฐกิจพอเพียงเชิงสร้างสรรค์ 2) สร้างสรรค์คุณค่าการวิจัยเป็นองค์ความรู้สู่การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างคนภาคเหนือ 3) เชื่อมโยงภูมิปัญญา และวิทยาการสมัยใหม่สู่การใช้ประโยชน์เชิงพาณิชย์และสาธารณะ 4) พัฒนาองค์ความรู้และนวัตกรรมสนับสนุนการใช้ประโยชน์และอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมภาคเหนือ และ 5) พัฒนาระบบและกลไกบริหารจัดการเครือข่ายความรู้ของชุมชนและท้องถิ่นด้วยกระบวนการวิจัยและนวัตกรรม ภาคเหนือมีเป้าประสงค์ของการวิจัยดังนี้ 1) ใช้การวิจัยจำแนกจัดกลุ่มความสำคัญ การสร้างสรรค์เศรษฐกิจที่สำคัญของท้องถิ่น จังหวัด และกลุ่มจังหวัด 2) ใช้การวิจัยเป็นองค์ความรู้พัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ด้วยหลักการเรียนรู้ตลอดชีวิต คิดวิเคราะห์สถานการณ์ลดความขัดแย้งทางสังคม 3) ใช้องค์ความรู้จากการวิจัยสร้างสรรค์นวัตกรรมเสริมสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจ 4) ใช้กระบวนการวิจัยแก้ไขปัญหาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะปัญหาการจัดการน้ำ มลภาวะทางอากาศ และการจัดการขยะชุมชน และ 5) ใช้การวิจัยเป็นฐานข้อมูลและองค์ความรู้เพื่อการวางแผนพัฒนาท้องถิ่น จังหวัดและกลุ่มจังหวัดแบบบูรณาการ

ยุทธศาสตร์การวิจัย (พ.ศ. 2555-2559) ของภาคเหนือกำหนดไว้ 5 ประเด็นยุทธศาสตร์ ดังนี้

ยุทธศาสตร์การวิจัยที่ 1 การวิจัยเพื่อสนับสนุนการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และองค์ความรู้แก้ไขปัญหาสังคมภาคเหนือ มุ่งเน้นการใช้องค์ความรู้พัฒนาบุคคลและการทำงานร่วมกันอย่างเหมาะสม ด้วยภูมิปัญญาและวิทยาการสู่การจัดการความขัดแย้งเสริมสร้างประชาธิปไตย ตลอดจนพัฒนาระบบสวัสดิการรองรับสังคมผู้สูงอายุ กำหนดกลยุทธ์การวิจัยไว้ 4 กลยุทธ์ ได้แก่ 1) การนำภูมิปัญญาและวิทยาการด้านการจัดการความมั่นคงเป็นฐานคิดสู่องค์ความรู้ในการจัดการทรัพยากรและชุมชน และสามารถสื่อสารสู่ชุมชนด้วยวิทยาการและเทคโนโลยีที่เหมาะสมด้วยการจัดการของท้องถิ่น 2) ปฏิรูปและจัดระบบการศึกษาและการเรียนรู้

ตามหลักการเรียนรู้ตลอดชีวิต พัฒนาทรัพยากรชุมชนของท้องถิ่น เตรียมความพร้อมสู่ตลาดแรงงานและสังคมผู้สูงอายุ 3) เสริมสร้างระบบสวัสดิการชุมชน ดูแลสุขภาพชุมชนด้วยการปรับองค์กรให้บริการให้เหมาะสมกับคนท้องถิ่นและเชื่อมโยงศักยภาพผู้สูงอายุในท้องถิ่นอย่างเหมาะสม และ 4) การจัดการแรงงานต่างด้าวทั้งระบบการคัดกรอง จำแนกบุคคลต่างด้าวกับคนไทยไร้สัญชาติ จัดระบบการใช้แรงงานต่างด้าว เผื่อระวัง ป้องกันปัญหา รวมถึงการจัดระบบสวัสดิการแก่แรงงานต่างด้าวให้เหมาะสมตามหลักสิทธิมนุษยชน

ยุทธศาสตร์การวิจัยที่ 2 การวิจัยเพื่อสนับสนุนการพัฒนาเศรษฐกิจการค้า และการลงทุนภาคเหนือสู่กลุ่มประเทศอนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขงและอินโดจีน โดยมุ่งเน้นการนำคุณค่าความหลากหลายของทรัพยากรท้องถิ่นและภูมิปัญญา วัฒนธรรมชุมชนสร้างผลิตภัณฑ์ที่เป็นเอกลักษณ์และโดดเด่นเชื่อมโยงสู่กลุ่มธุรกิจสำคัญของภาคเหนือ และเชื่อมโยงตลาดทั้งในและต่างประเทศ มีกลยุทธ์การวิจัย 4 กลยุทธ์ ได้แก่ 1) สร้างคุณค่าจากผลผลิตการเกษตรและใช้ประโยชน์จากพืชพื้นบ้าน พืชท้องถิ่น พืชอาหารจากป่าเข้าสู่อุตสาหกรรมและระบบตลาดอย่างเป็นระบบ พร้อมทั้งสร้างระบบสวัสดิการและประกันรายได้ให้เกษตรกร เสริมสร้างแรงจูงใจให้เกิดเกษตรกรรุ่นใหม่และเครือข่ายเกษตรกร 2) นำเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมและประเพณีสร้างเศรษฐกิจให้ท้องถิ่นภาคเหนือสู่ตลาดท่องเที่ยวสากล 3) สร้างความเข้มแข็งกลุ่มธุรกิจที่มีศักยภาพสูงในภาคเหนือ และ 4) เสริมสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการพัฒนาเศรษฐกิจเชื่อมโยงระหว่างจังหวัดในภูมิภาคสู่กลุ่มประเทศอนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขงและตลาดเสรีการค้าระหว่างประเทศ

ยุทธศาสตร์การวิจัยที่ 3 การวิจัยเพื่อสนับสนุนการดำรงฐานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน มุ่งเน้นการผสมผสานวิทยาการและเทคโนโลยีเข้ากับภูมิปัญญาและวิถีวัฒนธรรมในการจัดการสิ่งแวดล้อมและเพิ่มความหลากหลายของทรัพยากรธรรมชาติแบบมีส่วนร่วม มี 3 กลยุทธ์การวิจัย ได้แก่ 1) การวิจัยสนับสนุนการจัดการระบบนิเวศลุ่มน้ำแบบมีส่วนร่วมและบูรณาการภูมิปัญญาและวิทยาการสู่การจัดการสร้างนวัตกรรมการใช้ น้ำ 2) สนับสนุนการจัดการเชิงคุณค่าของความหลากหลายทางชีวภาพด้วยการต่อยอดภูมิปัญญาผสมผสานวิทยาการสมัยใหม่ และ 3) วิจัยสนับสนุนการลดปัญหาสิ่งแวดล้อม ภาวะโลกร้อนจากกิจกรรมและวิถีชีวิต พัฒนาอุปกรณ์การเตือนภัยและดูแลสิ่งแวดล้อมชุมชน

ยุทธศาสตร์การวิจัยที่ 4 การวิจัยเพื่อสนับสนุนการใช้ภูมิปัญญาและวิทยาการสู่การพัฒนาตนเอง และการจัดการพื้นที่เมือง ชนบท พื้นที่สูง และชายแดนภาคเหนือ มุ่งเน้นการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน การจัดการพื้นที่ให้เชื่อมโยงการพัฒนาและความเจริญเสริมสร้างความมั่นคงและคุณภาพชีวิตที่ดี โดยมี 4 กลยุทธ์การวิจัย ได้แก่ 1) การสนับสนุนจัดทำแผนแม่บทและแผนบริหารเมือง พื้นที่ชนบท พื้นที่สูง และพื้นที่ชายแดนรองรับประชาคมอาเซียนในปี พ.ศ. 2558 2) การพัฒนาระบบขนส่งในเมือง ระหว่างเมือง และโครงข่ายสู่ประเทศเพื่อนบ้าน 3) การวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีและเทคโนโลยชีวภาพสนับสนุนการพัฒนาคุณภาพชีวิต การประหยัดพลังงาน และเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และ 4) การวิจัยสนับสนุนระบบบริหารจัดการและการสื่อสารสร้างความเข้าใจกับประชาชนของท้องถิ่นเพื่อการขับเคลื่อนแผนชุมชนและการลงทุนในกิจการบริการสาธารณะที่ส่งผลกระทบต่อชุมชน

ยุทธศาสตร์การวิจัยที่ 5 การวิจัยเพื่อพัฒนาระบบและกลไกบริหารเป็นภูมิคุ้มกันและสร้างความมั่นคงของท้องถิ่นและจังหวัดภาคเหนือ มุ่งเน้นให้ท้องถิ่นจัดระบบความรู้จากการวิจัยเพื่อการวางแผนพัฒนาและบริหารการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นมี 3 กลยุทธ์การวิจัย ได้แก่ 1) การวิจัยการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างการบริหารและบทบาทขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดการปัญหาและการพัฒนาบริการสาธารณะในท้องถิ่น 2) การวิจัยการปรับโครงสร้างการคลัง การปรับปรุงนโยบายท้องถิ่นเพื่อการลงทุนและการสื่อสารนโยบายสู่ท้องถิ่น และ 3) การวิจัยโครงสร้างการบริหารและการเสริมสร้างสมรรถนะท้องถิ่นทั้งด้านบุคลากร จัดระบบกลไก และระบบฐานข้อมูลท้องถิ่น

ภายใต้ยุทธศาสตร์การวิจัยทั้ง 5 ยุทธศาสตร์ และผลการประมวลความต้องการเสริมสร้างและพัฒนาภาคเหนือของภาคีเครือข่ายวิจัย ได้กำหนดประเด็นที่ควรมุ่งเน้นและเร่งด่วนของภาคเหนือขึ้นตามกลุ่มเรื่องวิจัยที่ควรมุ่งเน้น 13 กลุ่มเรื่อง ได้แก่ 1) **การประยุกต์ใช้เศรษฐกิจพอเพียง** มุ่งวิจัยการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสร้างความมั่นคงทางอาหาร พัฒนาอาชีพ ลดปัญหาหนี้สิน และขจัดความยากจนให้กับชุมชนภาคเหนือ 2) **ความมั่นคงของรัฐและการเสริมสร้างธรรมาภิบาล** มุ่งวิจัยการผลักดันยุทธศาสตร์และแผนพัฒนาท้องถิ่นสู่การบริหารจัดการทรัพยากร และการเสริมสร้างความมั่นคงของชุมชนในทุกกระดับและทุกพื้นที่ 3) **การปฏิรูปการศึกษา** มุ่งวิจัยเกี่ยวกับการจัดการศึกษาและรูปแบบการศึกษาที่เชื่อมโยงภูมิปัญญาท้องถิ่นสู่การจัดการการเรียนรู้ตลอดชีวิตและสร้างเศรษฐกิจชุมชนโดยองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น 4) **การจัดการน้ำ** มุ่งเน้นการวิจัยและพัฒนาเกี่ยวกับการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำและระบบเครือข่ายและโครงข่ายการจัดสรรน้ำเพื่อการใช้ประโยชน์ของภาคเหนือ และลดปัญหาภัยพิบัติจากน้ำในพื้นที่ภาคกลางให้มีประสิทธิภาพและประหยัดภายใต้การมีส่วนร่วมของชุมชน 5) **การพัฒนาพลังงานทดแทน** มุ่งเน้นการวิจัยและพัฒนาคุณภาพพลังงานชีวภาพและพลังงานทางเลือก การสร้างทางเลือกจากการ

ปลูกพืชพลังงาน การแปรรูปพืชพลังงาน และการใช้ไบโอเทคโนโลยีพัฒนาพลังงานระดับอุตสาหกรรม และชุมชน **6) การเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตรเพื่อการส่งออกและลดการนำเข้า** มุ่งเน้น การวิจัยเกี่ยวกับการเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตร และเพิ่มผลผลิตการผลิตเพื่อพัฒนาศักยภาพสินค้าเกษตรที่สร้างรายได้หลักจากการส่งออกและสร้างรายได้ให้กับชุมชน รวมทั้งการพัฒนาเทคโนโลยีใหม่และการพัฒนาคุณภาพสินค้า มาตรฐานสินค้าตลอดจนความปลอดภัยของอาหาร(Food Safety) **7) การป้องกันโรคและการรักษาสุขภาพ** มุ่งเน้นการวิจัยเกี่ยวกับการสร้างเสริมสุขภาพ ประสิทธิภาพการให้บริการทางการแพทย์ การติดเชื้อ วิทยาการใหม่ ๆ รวมไปถึงการวิจัยด้านบุคลากรทางการแพทย์พื้นบ้าน การแพทย์แผนไทยและแพทย์ทางเลือก **8) การบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมและการพัฒนาคุณค่าความหลากหลายทางชีวภาพ** มุ่งเน้นการวิจัยเกี่ยวกับการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในด้านต่าง ๆ การพัฒนาคุณค่าความหลากหลายทางชีวภาพและการเชื่อมต่อ ภูมิปัญญาท้องถิ่นกับองค์ความรู้ใหม่ **9) เทคโนโลยีใหม่และเทคโนโลยีที่สำคัญเพื่ออุตสาหกรรม** มุ่งเน้นการวิจัยและพัฒนาเพื่อเสริมสร้างเทคโนโลยีใหม่และเทคโนโลยีที่สำคัญสู่การพัฒนาอุตสาหกรรมทั้งอุตสาหกรรมขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ โดยเฉพาะการสนับสนุนการจัดตั้งกลุ่มธุรกิจสำคัญของภาคเหนือ **10) การบริหารจัดการการท่องเที่ยว** มุ่งเน้นการวิจัยเพื่อการบริหารจัดการด้านการท่องเที่ยว การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน และการท่องเที่ยวชุมชนและเครือข่ายชุมชน **11) สังคมผู้สูงอายุ** มุ่งเน้นการวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาศักยภาพผู้สูงอายุ ระบบและมาตรการการส่งเสริม ดูแล การจัดการ สวัสดิภาพ และสวัสดิการผู้สูงอายุให้มีความมั่นคงทางเศรษฐกิจและสังคม การส่งเสริมบทบาทของผู้สูงอายุในสถาบันสังคมและชุมชน รวมทั้งการนำศักยภาพของผู้สูงอายุมาใช้ในการพัฒนาท้องถิ่น และการถ่ายทอดภูมิปัญญาสู่สังคม **12) ระบบโลจิสติกส์** มุ่งเน้นการวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาระบบการคมนาคมขนส่งและโลจิสติกส์อย่างบูรณาการ ทั้งในด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน การพัฒนาประสิทธิภาพและมาตรฐานการให้บริการ การพัฒนาบุคลากร และระบบบริหารจัดการขนส่งที่เหมาะสม รวมทั้งการเชื่อมโยงระบบขนส่งและโลจิสติกส์ในภูมิภาคและเครือข่ายคมนาคมกับประเทศเพื่อนบ้าน เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนการค้า การลงทุน การท่องเที่ยว ความมั่นคง ตลอดจนส่งเสริมความสามารถในการแข่งขันของภาคเหนือ และ **13) การปฏิรูประบบวิจัยของภาคเหนือ** มุ่งเน้นการวิจัยเกี่ยวกับการปฏิรูประบบวิจัยที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพเพื่อเชื่อมโยงระบบการวิจัยของประเทศในมิติต่าง ๆ เช่นนโยบายการวิจัย งบประมาณการวิจัย ประเด็นการวิจัยสถาบันวิจัย บุคลากรวิจัย โครงสร้างพื้นฐานสำหรับการวิจัย มาตรฐานการวิจัย การจัดการผลผลิตการวิจัย ฐานข้อมูลการวิจัย การเชื่อมโยงระหว่างภาคีเครือข่ายการวิจัยไปจนถึงกลุ่มผู้ใช้ประโยชน์จากผลงานวิจัย การติดตามและประเมินผล

การบริหารยุทธศาสตร์การวิจัยภาคเหนือเพื่อเป็นฐานความรู้สู่การจัดการตนเองของ
ท้องถิ่นและจังหวัด จึงกำหนดให้มี เครือข่ายวิจัยภูมิภาคทำหน้าที่ประสาน และวิเคราะห์นโยบาย
จากส่วนกลาง (Top down) สู่การปฏิบัติระดับภาค ด้วยการวิเคราะห์จัดทำประเด็นการวิจัยเร่งด่วน
จากท้องถิ่นและจังหวัด (Bottom up) โดยเริ่มตั้งแต่ศูนย์การเรียนรู้ระดับตำบล โดยมีองค์การ
บริหารส่วนตำบลทำหน้าที่ประสานงานรวบรวมประเด็นปัญหาและความต้องการงานวิจัยเข้าสู่
ศูนย์การวิจัยระดับอำเภอเพื่อประมวลสู่ศูนย์การวิจัยระดับจังหวัด และศูนย์การวิจัยกลุ่มจังหวัด
ในส่วนของภาคเอกชนจะมีกระบวนการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การวิจัยโดยผ่านสภาอุตสาหกรรม
และหอการค้าจังหวัดใน 17 จังหวัดภาคเหนือ โดยเน้นการสร้างนวัตกรรมด้านการเงิน การตลาด
และการค้าสู่ประเทศในกลุ่มอนุภูมิภาคกลุ่มน้ำโขงและกลุ่มประเทศอินโดจีน กระบวนการดำเนินงาน
เป็นการปฏิบัติแบบมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายวิจัยในทุกกระดับ และทุกขั้นตอนของการดำเนินงาน
รวมไปถึงการติดตาม ตรวจสอบ และการประเมินผลการบริหารยุทธศาสตร์การวิจัยของภาคเหนือ

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร

ยุทธศาสตร์การวิจัย (พ.ศ. 2555-2559) : ภาคตะวันออกเฉยงเหนือ

ประเทศไทยมีการติดต่อและสัมพันธ์กับนานาประเทศทั่วโลก (Globalization) การเปลี่ยนแปลงใดๆที่เกิดขึ้นในโลกย่อมส่งผลกระทบต่อประเทศไทยและภาคตะวันออกเฉยงเหนือด้วยเช่นเดียวกัน ตัวอย่างในเชิงประจักษ์ คือ ภาวะโลกร้อนและภูมิอากาศแปรปรวน ตลอดจนปัญหาราคาน้ำมันซึ่งเป็นพลังงานฟอสซิลมีราคาสูงขึ้น นอกจากนี้การเปลี่ยนแปลงภายในประเทศไทยและในภาคย่อมส่งผลกระทบต่อการดำรงชีวิตของชุมชนและสภาพสิ่งแวดล้อมอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ดังนั้นจึงจำเป็นต้องอย่างยิ่งที่ประชาชนและชุมชนต้องปรับตัวกับการเปลี่ยนแปลงเหล่านี้อย่างมีความสุขในการพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นและสังคมที่มีภูมิคุ้มกันพร้อมทั้งการอนุรักษ์และการใช้ประโยชน์อย่างชาญฉลาดด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมโดยองค์ความรู้จากการวิจัย ดังนั้นการจัดทำยุทธศาสตร์การวิจัย (พ.ศ. 2555-2559) ของภาคตะวันออกเฉยงเหนือจึงได้มีการทำการศึกษาริบทการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายในประเทศที่มีผลกระทบต่อการดำรงชีวิตและคุณภาพชีวิตของประชาชนในภาคตะวันออกเฉยงเหนือ นอกจากนี้ยังศึกษาสภาพทั่วไปและศักยภาพตลอดจนยุทธศาสตร์การพัฒนาของภาค แล้วนำข้อมูลดังกล่าวมาประมวลและวิเคราะห์สถานภาพในอนาคต (Scenario) จากนั้นนำไปผนวกกับนโยบายและยุทธศาสตร์การวิจัยของชาติระยะสั้น (พ.ศ. 2551-2554) และนโยบายการวิจัยของชาติระยะยาว (พ.ศ. 2553-2572) และปฏิรูประบบการวิจัยในการจัดทำร่างฉบับที่ 1 ยุทธศาสตร์วิจัย(พ.ศ.2555-2559) ของภาคตะวันออกเฉยงเหนือแล้วนำไปสร้างการมีส่วนร่วมโดยการจัดประชุมระดมความคิดจำนวน 5 ครั้ง กระจายไปตามกลุ่มจังหวัดและจัดประชุมระดมความคิดภาพรวมของภาคอีกครั้ง จากนั้นได้จัดทำร่างฉบับที่ 2 ยุทธศาสตร์การวิจัยแล้วจัดประชุมประชาพิจารณ์ จึงกล่าวได้ว่ายุทธศาสตร์การวิจัย (พ.ศ. 2555-2559) ของภาคตะวันออกเฉยงเหนือ ฉบับนี้เกิดจากการมีส่วนร่วมในการประชุมระดมความคิดและประชาพิจารณ์จำนวน 7 ครั้งและเชื่อมโยงกับนโยบายและยุทธศาสตร์การวิจัยของชาติรวมทั้งที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัด/กลุ่มจังหวัด พร้อมทั้งนโยบายรัฐบาลและบริบทการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายในประเทศรวมทั้งการปรับตัวบนพื้นฐานหลักการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่จะก่อให้เกิดการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ด้วยการวิจัย การสร้างผลงานวิจัยที่เป็นองค์ความรู้และสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตและเป็นฐานของสังคมแห่งปัญญา (Wisdom Based Society) บนบริบทของภาคในการพัฒนาชุมชนและประเทศอย่างสมดุลและยั่งยืนต่อไป

ยุทธศาสตร์การวิจัย (พ.ศ.2555-2559) : ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

วิสัยทัศน์ : มุ่งองค์ความรู้จากการวิจัยที่มีคุณภาพเพื่อการเรียนรู้และใช้ประโยชน์อย่างแท้จริงต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตและภาคอย่างสมดุลและยั่งยืน

พันธกิจ ประกอบด้วย 1) สร้างและพัฒนาองค์ความรู้ เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตในการคงความสุขของประชาชนและเมือเมืองน่าอยู่ 2) พัฒนาทรัพยากรมนุษย์และสังคมที่มีภูมิคุ้มกัน ควบคุมการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่สมดุล 3) พัฒนาขีดความสามารถของจังหวัด/กลุ่มจังหวัดด้วยกระบวนการวิจัยแบบมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้องทุกภาคส่วน โดยเฉพาะภาคประชาชน 4) การบริหารจัดการงานวิจัยและผลงานการวิจัยแบบธรรมาภิบาล

ยุทธศาสตร์การวิจัย ประกอบด้วย 5 ยุทธศาสตร์ดังนี้

ยุทธศาสตร์การวิจัยที่ 1 การสร้างศักยภาพและความสามารถในการพัฒนาทางสังคม

ยุทธศาสตร์การวิจัยนี้เป็นการมุ่งเน้นให้ประชาชนมีความรู้และทักษะควบคุมคุณธรรม จริยธรรมและจิตสาธารณะเพื่อความมั่นคงในชีวิตและอาชีพ รวมทั้งเกิดการคงความสุขในสังคม และชุมชนหรือเมืองน่าอยู่นับบริบทของภาคที่มีประชากรมากที่สุดแต่ขาดโอกาสและความเสมอภาคทางการศึกษา ตลอดจนการเปลี่ยนแปลงค่านิยมและปัญหาด้านสุขภาพ พร้อมทั้งมีประชากรสูงวัยมากขึ้น อันมีผลให้แนวโน้มเป็นสังคมแห่งการพึ่งพิงและสังคมของผู้ด้อยโอกาสมากขึ้น รวมทั้งสถาบันครอบครัวอ่อนแอและมีการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นทำให้เกิดความขัดแย้งมากขึ้น อย่างไรก็ตามยังมีการรวมกลุ่มที่เป็นเอกลักษณ์และมีความโดดเด่นด้านศาสนาและวัฒนธรรมที่หลากหลาย จึงได้กำหนดเป็น 13 กลยุทธ์การวิจัยที่มุ่งเน้นการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา คุณธรรม จริยธรรมและจิตสาธารณะ การอนุรักษ์และพัฒนาศิลปวัฒนธรรม ส่งเสริมสุขภาพอนามัย และสวัสดิการเพื่อความมั่นคงและคุณภาพของชีวิต ตลอดจนการบริหารกิจการบ้านเมืองน่าอยู่ ควบคุมการส่งเสริมความเข้มแข็งและการสร้างภูมิคุ้มกันของท้องถิ่นและสังคม ตลอดจนการเสริมสร้างศักยภาพของชุมชนด้วยศาสนาและเน้นกระบวนการมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหา นอกจากนี้ ยังมุ่งเน้นการพัฒนาศักยภาพเยาวชน ผู้ด้อยโอกาส ผู้พิการ และผู้สูงอายุ เพื่อการเสริมสร้างความสันติสุขและความมั่นคงของประเทศ และความมั่นคงของมนุษย์

ยุทธศาสตร์การวิจัยที่ 2 การสร้างศักยภาพและความสามารถในการพัฒนาทางเศรษฐกิจ

ยุทธศาสตร์การวิจัยนี้เป็นการมุ่งพัฒนาศักยภาพด้านเศรษฐกิจที่ประกอบด้วยด้านการเกษตร ด้านอุตสาหกรรมและด้านการบริการบนบริบทของภาคที่ตั้งอยู่กลางกลุ่มประเทศอนุภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขงที่มีความพร้อมด้านระบบสาธารณูปโภค และสิ่งอำนวยความสะดวก รวมทั้งเป็นฐานการผลิตอาหารและพลังงานทดแทน ตลอดจนการเป็นแหล่งที่มีข้าวหอมมะลิที่ดีที่สุดในประเทศและมีภูมิปัญญาท้องถิ่นที่โดดเด่นและได้รับการพัฒนาและสืบทอดกันมาเป็นเวลายาวนานจึงได้กำหนดเป็น 18 กลยุทธ์การวิจัยที่มุ่งเน้นการวิจัยเพื่อพัฒนาประสิทธิภาพการผลิตและการแปรรูปทางการเกษตรและประมง ซึ่งครอบคลุมการเพิ่มศักยภาพข้าวหอมมะลิและสร้างมูลค่าเพิ่มผลผลิตทางการเกษตรเพื่ออาหารและพลังงาน รวมทั้งการพัฒนางานวิจัยและต่อยอดภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อเป็นพื้นฐานในการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน โดยเชื่อมโยงกับประชาชนทำการวิจัยเพื่อขยายผล นอกจากนี้ยังมุ่งเน้นการวิจัยเพื่อการพัฒนาประสิทธิภาพการผลิตทางอุตสาหกรรมและการบริการ ซึ่งครอบคลุมถึงการท่องเที่ยว การพัฒนาด้านพลังงาน โลจิสติกส์ และเทคโนโลยีโดยดำเนินการบนพื้นฐานของหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง รวมทั้งสัมพันธ์ภาพกับประเทศเพื่อนบ้าน

ยุทธศาสตร์การวิจัยที่ 3 การอนุรักษ์ เสริมสร้าง และพัฒนาทุนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ยุทธศาสตร์นี้มุ่งเน้นการฟื้นฟูและพัฒนาตลอดจนการใช้ประโยชน์ทุนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่สนับสนุนการพัฒนาศักยภาพด้านสังคม และเศรษฐกิจอย่างสมดุลและยั่งยืนบนบริบทของภาคที่สภาวะอากาศโลกร้อนขึ้น ทรัพยากรธรรมชาติเสื่อมโทรมลงและพื้นที่ดินเค็มขยายจำนวนมากขึ้น การขยายตัวของชุมชนเมืองมากขึ้นอันมีผลให้เกิดมลพิษ แต่ภาคนี้เป็นแหล่งที่มีความหลากหลายด้านทรัพยากรธรรมชาติและมีทรัพยากรแร่จำนวนมากที่ยังไม่ได้นำมาใช้ประโยชน์รวมทั้งความโดดเด่นซากดึกดำบรรพ์ จึงได้กำหนดเป็น 10 กลยุทธ์การวิจัยที่มุ่งเน้นการวิจัยเกี่ยวกับการฟื้นฟูดินและป่าไม้ การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำรวมทั้งน้ำเสียจากชุมชนและอุตสาหกรรม การอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ทรัพยากรธรรมชาติและ ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างชาญฉลาด โดยการมีส่วนร่วมของประชาชนและสังคมอย่างแท้จริง (Meaningful Public Participation) เพื่อป้องกันและลดความขัดแย้ง รวมทั้งการสร้างองค์ความรู้และใช้ประโยชน์เกี่ยวกับการลดภาวะโลกร้อน

ยุทธศาสตร์การวิจัยที่ 4 การสร้างศักยภาพและความสามารถในการพัฒนา นวัตกรรม และบุคลากรทางการวิจัย

ยุทธศาสตร์การวิจัยนี้มุ่งเน้นพัฒนาและการนำความรู้วิทยาการและเทคโนโลยีมาใช้ในการพัฒนาศักยภาพด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ควบคู่การพัฒนาทรัพยากรบุคคล จึงได้กำหนดเป็น 3 กลยุทธ์การวิจัยที่มุ่งเน้นการวิจัยที่ใช้วิทยาการและเทคโนโลยีเพื่อสร้างองค์ความรู้ และต่อยอดภูมิปัญญาในการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและแปรรูปด้านการเกษตร การส่งเสริมสุขภาพและการป้องกันรักษาโรค การอนุรักษ์และส่งเสริมความภูมิใจความเป็นไทย รวมทั้งการพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติสู่การใช้ประโยชน์เชิงพาณิชย์และสาธารณะ ตลอดจนเสริมสร้างศักยภาพการวิจัยด้วยการพัฒนาบุคลากร

ยุทธศาสตร์การวิจัยที่ 5 การบริหารจัดการความรู้ ผลงานวิจัย นวัตกรรม สิ่งประดิษฐ์ ทรัพยากร และภูมิปัญญาของประเทศ สู่การใช้ประโยชน์เชิงพาณิชย์และสาธารณะ ด้วยยุทธวิธีที่ เหมาะสมที่เข้าถึงประชาชนและประชาสังคมอย่าง แพร่หลาย

ยุทธศาสตร์การวิจัยนี้มุ่งเน้นการวิจัยเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการวิจัยและผลงานวิจัยด้วยการบริหารจัดการด้านการวิจัยให้เป็นฐานความรู้ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตและพัฒนาเศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อมและสังคมของภาคบนบริบทของภาคที่การวิจัยมีทุนสนับสนุนไม่เพียงพอ การวิจัยมีความซ้ำซ้อนและขาดการต่อยอดจากภูมิปัญญาท้องถิ่น รวมทั้งการใช้ประโยชน์จากผลงานวิจัยไม่เต็มที่และมีนักวิจัยไม่เพียงพอจึงได้กำหนดเป็น 3 กลยุทธ์การวิจัยที่มุ่งเน้นการวิจัยในการพัฒนาระบบบริหารงานวิจัย การบริหารจัดการองค์ความรู้ผลงานวิจัย นวัตกรรม สิ่งประดิษฐ์ ทรัพยากรการวิจัยและภูมิปัญญา เพื่อใช้ประโยชน์เชิงพาณิชย์และสาธารณะ

ยุทธศาสตร์ทั้ง 5 ยุทธศาสตร์เมื่อนำมาพิจารณาจัดความสำคัญเป็นกลุ่มเรื่องที่ควรมุ่งเน้น โดยคำนึงถึงการเปลี่ยนแปลงด้านเศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม สังคมและการเมือง ความต้องการผลงานวิจัยและความรู้จากการวิจัยเพื่อเร่งแก้ไขปัญหาและนำไปสู่การเสริมสร้างพร้อมกับการพัฒนาภาคและประเทศให้ทันกับเหตุการณ์ สามารถกำหนดกลุ่มเรื่องวิจัยที่ควรมุ่งเน้นตามบริบทของภาคจำนวน 8 กลุ่มเรื่อง คือ 1) การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และชุมชนเข้มแข็ง 2) การป้องกันโรคและการดูแลสุขภาพ 3) การจัดการทรัพยากรน้ำ 4) การจัดการทรัพยากรดินและป่าไม้ 5) การพัฒนาด้านการเกษตร และอุตสาหกรรมอาหาร 6) ภาวะ

โลกร้อนและพลังงานทางเลือก 7) ระเบียบเศรษฐกิจและสังคมอนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขง 8) การบริหารจัดการการท่องเที่ยว จากกลุ่มเรื่องที่ควรมุ่งเน้นตามบริบทของภาคจำนวน 8 กลุ่มเรื่องนี้สามารถเชื่อมโยงกับกลุ่มเรื่องวิจัยที่ควรมุ่งเน้นตามนโยบายและยุทธศาสตร์การวิจัยของชาติภาพรวมจำนวน 13 กลุ่มเรื่องที่ประกอบด้วย 1) การประยุกต์ใช้เศรษฐกิจพอเพียง 2) ความมั่นคงของรัฐและการเสริมสร้างธรรมาภิบาล 3) การปฏิรูปการศึกษาและสร้างสรรค์การเรียนรู้ 4) การจัดการทรัพยากรน้ำ 5) ภาวะโลกร้อนและพลังงานทางเลือก 6) การเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตรเพื่อการส่งออกและลดการนำเข้า 7) การป้องกันโรคและการรักษาสุขภาพ 8) การบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมและการพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติ 9) เทคโนโลยีใหม่และเทคโนโลยีที่สำคัญเพื่ออุตสาหกรรม 10) การบริหารจัดการการท่องเที่ยว 11) สังคมผู้สูงอายุ 12) ระบบโลจิสติกส์ 13) การปฏิรูประบบวิจัย

การแปลงยุทธศาสตร์การวิจัย (พ.ศ. 2555-2559) ภาคตะวันออกเฉียงเหนือสู่การปฏิบัติให้เกิดเป็นรูปธรรมระดับท้องถิ่นและระดับภาคนั้นจำเป็นต้องสร้างกลไกความเชื่อมโยงระหว่างหน่วยงานที่มีหน้าที่ (Function) ต่าง ๆ รวมถึงหน่วยงานด้านนโยบาย หน่วยงานการสนับสนุนทุนวิจัย หน่วยงานปฏิบัติการวิจัยและหน่วยงานการใช้ผลงานวิจัยมาร่วมดำเนินการวิจัยอย่างธรรมาภิบาลในระดับท้องถิ่น จังหวัดหรือกลุ่มจังหวัด (Area) ทางด้านยุทธศาสตร์ (Agenda) นอกจากนี้ยังต้องมีการติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลเป็นประจำทุกปีเพื่อการแก้ไขปรับปรุงให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงด้านเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง และให้สอดคล้องกับแผนการปฏิบัติราชการของหน่วยงาน ตลอดจนแผนการดำเนินงานของภาคเอกชนและรัฐวิสาหกิจ รวมทั้งการทบทวนและปรับปรุงขององค์กรวิจัยในภาคีเครือข่ายวิจัยของภาคและของประเทศต่อไป

ในการบริหารและขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การวิจัยของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ กำหนดให้มี “ระบบการบริหารการวิจัยภาคีเครือข่ายในระดับภูมิภาค : ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ” (เครือข่ายวิจัยภูมิภาค : ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ) ขึ้น เพื่อทำหน้าที่ประสานงานและบริหารจัดการยุทธศาสตร์การวิจัยของภาคตะวันออกเฉียงเหนือให้สอดคล้องกับนโยบายและยุทธศาสตร์การวิจัยของชาติ โดยให้มีการเชื่อมโยงระหว่างภูมิภาคและส่วนกลางให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้ กำหนดให้มีการติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการดำเนินการกิจตามยุทธศาสตร์ด้านการวิจัยของภาคตะวันออกเฉียงเหนือให้บรรลุผลสำเร็จ

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร

ยุทธศาสตร์การวิจัย (พ.ศ. 2555-2559) : ภาคกลาง

ภาคกลางเป็นภูมิภาคที่สำคัญยิ่งของประเทศไทยเนื่องจากเป็นที่ตั้งของเมืองหลวง คือกรุงเทพมหานคร เป็นแหล่งผลิตทางการเกษตร อุตสาหกรรม และบริการในด้านต่างๆ อีกทั้งยังเป็นที่ตั้งของสถาบันการศึกษาชั้นนำทุกระดับ ตั้งแต่ระดับก่อนประถมศึกษา ระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษาและระดับอุดมศึกษา นอกจากนี้ ยังเป็นศูนย์กลางของการบริหารประเทศ โดยเป็นที่ตั้งของกระทรวง ทบวง กรมต่างๆ ของรัฐและรัฐวิสาหกิจ และยังเป็นที่ตั้งของหน่วยงานต่าง ๆ ของภาคเอกชน ทำให้ภาคกลางเป็นภูมิภาคที่ทุกฝ่ายให้ความสนใจและมีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง อันนำมาสู่การเคลื่อนย้ายแรงงานเข้าสู่ภาคกลางและการเป็นศูนย์กลางในการบริหารจัดการ กลุ่มจังหวัดภาคกลาง ประกอบด้วยกรุงเทพมหานคร และ 6 อนุภูมิภาค รวมทั้งสิ้น 26 จังหวัด คือ (1) กลุ่มจังหวัด ภาคกลางตอนบน 8 จังหวัด 2 อนุภูมิภาค ได้แก่ นนทบุรี พระนครศรีอยุธยา ปทุมธานี อ่างทอง สระบุรี ลพบุรี สิงห์บุรี และชัยนาท (2) กลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนล่าง 13 จังหวัด 3 อนุภูมิภาค ได้แก่ ราชบุรี สุพรรณบุรี นครปฐม กาญจนบุรี เพชรบุรี ประจวบคีรีขันธ์ สมุทรสงคราม สมุทรสาครสมุทรปราการ ฉะเชิงเทรา นครนายก สระแก้ว และปราจีนบุรี และ (3) กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออก 4 จังหวัด 1 อนุภูมิภาค ได้แก่ ชลบุรี ระยอง จันทบุรี และตราด

ภาคกลาง รวมทั้งกรุงเทพมหานคร เป็นภูมิภาคที่มีความสำคัญอย่างสูงทางเศรษฐกิจ โดยเป็นศูนย์กลางเศรษฐกิจของประเทศ คิดเป็นมูลค่ากว่าร้อยละ 71 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมของประเทศ ขณะเดียวกัน กลุ่มจังหวัดภาคกลางยังมีการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจในอัตราที่สูงมาก เฉลี่ยร้อยละ 8 ต่อปี โดยภาคอุตสาหกรรมเป็นภาคที่มีบทบาทการผลิตหลักทางเศรษฐกิจ คิดเป็นมูลค่าถึงร้อยละ 72 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมของประเทศ ซึ่งภาคอุตสาหกรรมมีอัตราการขยายตัวสูงถึงร้อยละ 9.8 ต่อปี และมีการลงทุนขยายตัวเฉลี่ยกว่า 300,000 ล้านบาท นอกจากนี้ ยังพบว่าแรงงานนอกภาคเกษตรที่ทำงานในภาค อุตสาหกรรมและภาคบริการกว่าร้อยละ 70 เป็นแรงงานที่มีระดับการศึกษาและมีผลิตภาพแรงงานสูงกว่าภาคอื่น ๆ ด้วย นอกเหนือจากการผลิตจากภาคอุตสาหกรรมแล้ว ภาคบริการยังเป็นภาคที่มีบทบาทสำคัญทางเศรษฐกิจของภาคกลาง โดยในแต่ละปี ภาคกลางมีรายได้จากการท่องเที่ยวกว่า 85,000 ล้านบาท โดยเป็นรายได้จากนักท่องเที่ยวชาวไทยประมาณ 35,800 ล้านบาท และจากนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศประมาณ 49,200 ล้านบาท

จากการที่ภาคกลางมีความเข้มแข็งในด้านต่าง ๆ ที่สำคัญได้แก่ การเป็นแหล่งผลิตทางการเกษตรที่สำคัญของประเทศ มีความหลากหลายของการผลิตทั้งภาคเกษตรภาคอุตสาหกรรม และภาคบริการ มีความหลากหลายทางชีวภาพและมีความสมบูรณ์ของทรัพยากรธรรมชาติ มีภูมิปัญญาท้องถิ่นที่เอื้อต่อการพัฒนายั่งยืน มีแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ ประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรม เป็นศูนย์กลางของเศรษฐกิจ การค้าและการลงทุน เป็นศูนย์กลางการคมนาคมขนส่ง และมีความพร้อมทางภูมิศาสตร์ซึ่งเอื้อต่อการลงทุนและการส่งออก เป็นศูนย์กลางของการรักษาพยาบาลและการดูแลสุขภาพ มีการพัฒนาด้านคมนาคมและการขนส่งทั้งทางบก ทางน้ำ และทางอากาศ ทำให้เป็นศูนย์กลางเชื่อมโยงและกระจายสินค้าของภูมิภาค นอกจากนี้ ยังเป็นที่ตั้งของสถาบันอุดมศึกษาชั้นนำของประเทศ ซึ่งมีความก้าวหน้าทางวิทยาการและเทคโนโลยี ขณะเดียวกัน ภาคกลางสามารถสนับสนุนการพัฒนาอุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) และอุตสาหกรรมเกษตร มีการขอความร่วมมือกับต่างประเทศที่เกื้อหนุนต่อการค้า การลงทุน ในขณะที่นโยบายรัฐบาลมุ่งเน้นและสนับสนุนการท่องเที่ยวภายในประเทศ รวมถึงการส่งเสริมผลิตภัณฑ์ในท้องถิ่นและการดำเนินกิจกรรมเพื่อนำไปสู่เศรษฐกิจสร้างสรรค์ กลุ่มจังหวัดภาคกลางจึงมีศักยภาพที่จะเป็นช่องทางทางการค้า การลงทุน การท่องเที่ยวและการค้าชายแดนสู่พม่า อินเดีย ตะวันออกกลาง และยุโรปในอนาคต และยังมีแหล่งพลังงานธรรมชาติจากประเทศเพื่อนบ้าน สามารถกระจายต่อไปยังจังหวัดต่าง ๆ ในภาคอื่นได้

แม้ว่าภาคกลางจะได้รับการพัฒนาทางเศรษฐกิจในสัดส่วนสูง และมีอัตราการเจริญเติบโตที่สูงกว่าภูมิภาคอื่น ๆ อย่างไรก็ตาม ปัญหาที่สำคัญของกลุ่มจังหวัดภาคกลางยังปรากฏให้เห็นอยู่อย่างต่อเนื่องที่สำคัญได้แก่ 1) ปัญหาด้านการพัฒนา ซึ่งจากการวิเคราะห์ภาพรวมของภาคกลาง พบว่าปัญหาด้านการพัฒนาที่สำคัญคือปัญหาด้านการเกษตรและทรัพยากรธรรมชาติ เศรษฐกิจ การบริหารจัดการ แรงงาน และสังคม 2) ปัญหาด้านการวิจัย แม้ว่าภาคกลางจะมีศักยภาพและความพร้อมด้านการวิจัยสูงกว่าภูมิภาคอื่น ๆ แต่จากการวิเคราะห์ภาพรวมของภาคกลาง ยังพบว่าปัญหาด้านการวิจัยที่สำคัญในภาคกลาง เช่น การขาดแคลนนักวิจัยที่มีคุณภาพในแต่ละสาขา การจัดสรรงบประมาณเพื่อการวิจัยในแต่ละสาขาที่ไม่พอเพียงแก่การสร้างองค์ความรู้เพื่อการแก้ปัญหาและการพัฒนาเชิงรุก คุณภาพของผลงานวิจัยที่เป็นที่ยอมรับในระดับสากลยังมีน้อย เป็นต้น 3) ยุทธศาสตร์การพัฒนาภูมิภาค จากการที่ภาคกลางเป็นกลุ่มจังหวัดที่มีขนาดใหญ่ที่สุด รวมทั้งสิ้น 26 จังหวัด อันประกอบด้วยกรุงเทพมหานคร และ 3 กลุ่มจังหวัด รวม 6 อนุภูมิภาค คือ กลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนบน 2 อนุภูมิภาค กลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนล่าง 3 อนุภูมิภาค และกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออก 1 อนุภูมิภาค ซึ่งในแต่ละอนุภูมิภาคได้ดำเนินการสร้างเครือข่ายย่อยและมุ่งพัฒนาเครือข่ายให้

เข้มแข็ง สร้างจุดร่วมบนจุดต่างที่มีความหลากหลาย โดยมีกลไกการสร้างเครือข่ายเพื่อการพัฒนาในรูปแบบต่าง ๆ ทั้งที่เป็นระบบราชการซึ่งมีความยืดหยุ่นน้อย และระบบความร่วมมือที่มีต้องอิงระบบราชการ กลุ่มจังหวัดต่าง ๆ มีความตื่นตัวในการรองรับการเปลี่ยนแปลง รวมทั้งการปรับระบบการบริหารราชการแผ่นดิน การพัฒนาเครือข่ายดังกล่าวได้นำมาสู่การสร้างความร่วมมือในการผลิต การตลาด การขนส่ง การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน รวมทั้งกิจกรรมต่าง ๆ ในระดับท้องถิ่น ซึ่งยังต้องใช้เวลาในการสร้างความเข้มแข็งของเครือข่าย เพื่อให้เกิดความพร้อมที่จะสร้างศักยภาพและสร้างความเข้มแข็งของอนุภูมิภาค โดยมีการใช้ทรัพยากรร่วมกันตามความเหมาะสมอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้สามารถพึ่งตนเองได้อย่างพอเพียงและยั่งยืน อันจะนำไปสู่การสร้างความเข้มแข็งของภาคกลางต่อไป

ด้านความสัมพันธ์และความร่วมมือทางการพัฒนากับประเทศเพื่อนบ้าน เนื่องจากภาคกลางมีเขตติดต่อกับประเทศเพื่อนบ้าน ทั้งฝั่งตะวันตกและฝั่งตะวันออก ทั้งทางบกและทางทะเล ประกอบกับนโยบายการเมืองระหว่างประเทศและประเทศเพื่อนบ้านของรัฐบาลที่มุ่งส่งเสริมความสัมพันธ์อันดี ทั้งทางเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และเทคโนโลยีมาอย่างต่อเนื่อง ทำให้เงื่อนไขและข้อจำกัดการพัฒนาต่าง ๆ ได้รับการปรับปรุงและแก้ไข เพื่อนำไปสู่การพัฒนาในระดับภูมิภาค อีกทั้งกระแสการปรับโครงสร้างเศรษฐกิจระหว่างประเทศภายใต้กรอบความร่วมมือทางเศรษฐกิจต่าง ๆ ทั้งในระดับภูมิภาคอาเซียน ภูมิภาคเอเชีย-ยุโรป และบริบทของการลดอัตราภาษี (Free Trade Agreement, FTA) รวมทั้งการเตรียมความพร้อมในการก้าวสู่การรวมตัวเป็นกลุ่มประเทศประชาคมอาเซียน (ASEAN Community) ในปี พ.ศ. 2558 และการดำเนินการภายใต้ข้อตกลงขององค์การการค้าโลก (World Trade Organization, WTO) ดังนั้น ภาคกลางจึงมุ่งตอบสนองยุทธศาสตร์ต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลง โดยกำหนดยุทธศาสตร์เสริมสร้างความสัมพันธ์และความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้าน ทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง ซึ่งจะนำไปสู่ความร่วมมือด้านการพัฒนาแนวเศรษฐกิจที่เชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้านได้ทั้งสองฝั่งต่อเนื่องไปสู่ภูมิภาคอื่น และเป็นฐานเศรษฐกิจด้านหน้าของภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

ในยุทธศาสตร์การวิจัย (พ.ศ. 2555-2559) ของภาคกลางนี้ ได้ดำเนินการกำหนดวิสัยทัศน์ด้านการวิจัยของภาคกลางขึ้น โดยพิจารณาถึงวิสัยทัศน์การพัฒนาของกลุ่มจังหวัดด้วย ทั้งนี้ เพื่อให้แนวทางการดำเนินการกิจด้านการวิจัยในภาคกลางนั้นมีความชัดเจน สามารถนำผลงานวิจัยและองค์ความรู้ที่ได้ไปดำเนินการให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์การพัฒนาภูมิภาค แผนปฏิบัติราชการของจังหวัดและกลุ่มจังหวัด ตลอดจนความต้องการของภาคเอกชน ท้องถิ่น และชุมชน ซึ่งแต่ละกลุ่มจังหวัดได้มีการกำหนดวิสัยทัศน์ของกลุ่มจังหวัดไว้

เมื่อนำภาพรวมของวิสัยทัศน์การพัฒนาจังหวัดและกลุ่มจังหวัดมาระดมความคิด และสร้างความเข้าใจร่วมกัน จึงนำมาสู่การกำหนดวิสัยทัศน์ด้านการวิจัยของภาคกลาง เพื่อแสดง ถึงสภาพด้านการวิจัยที่ภาคกลางต้องการจะเป็นในอนาคต ตามห้วงระยะเวลาที่กำหนด อันสะท้อน ถึงความมุ่งมั่นเกี่ยวกับทิศทางและจุดยืนที่ต้องการผลักดันให้เกิดขึ้น เป็นจุดหมายปลายทาง ร่วมกันของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

“สร้างและนำองค์ความรู้ไปสนับสนุนการพัฒนาจังหวัดและกลุ่มจังหวัด ที่เหมาะสมกับวัฒนธรรมและวิถีชีวิตชุมชน เพื่อพัฒนาศักยภาพและความสามารถในการ แข่งขัน ให้เป็นภูมิภาคที่น่าอยู่และมีการพัฒนาที่ยั่งยืน”

ภาคกลางมีการกำหนดพันธกิจของกลุ่มจังหวัด ซึ่งสามารถนำมากำหนดเป็นพันธกิจ ด้านการวิจัยที่ภาคกลางจะดำเนินการให้บรรลุวิสัยทัศน์ที่กำหนดไว้ ดังนี้

“ศึกษาค้นคว้าวิจัยในทุกระดับ โดยใช้ทรัพยากรร่วม พร้อมทั้งสร้าง เครือข่ายการวิจัยในท้องถิ่น เพื่อนำความรู้มาสร้างมูลค่าเพิ่ม และเสริมคุณค่าการพัฒนา เศรษฐกิจและสังคม เพื่อให้ชุมชนเข้มแข็ง บนฐานความรู้อย่างแท้จริง”

ยุทธศาสตร์การวิจัย (พ.ศ. 2555-2559) ของภาคกลาง มุ่งให้เชื่อมโยงกับ “นโยบายและยุทธศาสตร์การวิจัยของชาติ (พ.ศ. 2551-2554)” ให้มีความสอดคล้องกับ ความต้องการของพื้นที่ รวมทั้งปัญหาและสถานการณ์ของประเทศ โดยได้กำหนด ยุทธศาสตร์การวิจัยของภาคกลาง ในช่วงระหว่างปี พ.ศ. 2555-2559 ไว้รวม 5 ยุทธศาสตร์ ประกอบด้วย 28 กลยุทธ์การวิจัย โดยในแต่ละกลุ่มจังหวัดอาจมุ่งเน้นในประเด็นสำคัญที่มีความ จำเป็นต้องการผลงานวิจัยเฉพาะในพื้นที่ด้วย

ยุทธศาสตร์การวิจัย (พ.ศ. 2555-2559) ของภาคกลาง ประกอบด้วย

ยุทธศาสตร์การวิจัยที่ 1 การสร้างศักยภาพและความสามารถในการ พัฒนาทางสังคม จำนวน 10 กลยุทธ์ กลยุทธ์การวิจัยที่สำคัญ คือ ปฏิรูปการศึกษา กระบวนการ เรียนการสอน ทั้งในและนอกระบบ ตลอดจนการพัฒนาระบบการเรียนรู้ด้วยตนเอง ระบบสนับสนุน การเรียนรู้ตลอดชีวิตที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตในแต่ละท้องถิ่น ส่งเสริม อนุรักษ์และพัฒนาคุณค่าทาง ศาสนา ศิลปวัฒนธรรมและเอกลักษณ์ที่หลากหลาย ส่งเสริมสุขภาพ การป้องกันโรคอุบัติใหม่ การรักษา พยาบาลการฟื้นฟูสมรรถภาพทางกายและจิตใจ การพึ่งพาตนเองด้านสุขภาพ รวมถึง การคุ้มครองผู้บริโภค พัฒนาและการคุ้มครองภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย การแพทย์พื้นบ้าน

การแพทย์ทางเลือก และสมุนไพร พัฒนาศักยภาพทางการกีฬา พัฒนาขีดสมรรถนะและศักยภาพของหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชน และการบริหารรัฐกิจ การจัดการปัญหายาเสพติด ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน และปัญหาผู้มีอิทธิพล ส่งเสริมความเข้มแข็งและการเสริมสร้างภูมิคุ้มกันของท้องถิ่นและสังคม เสริมสร้างความมั่นคงแห่งชาติ และบูรณาการการแก้ไขปัญหาสถานการณ์ความไม่สงบในประเทศเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน และปฏิรูปการเมืองไทยให้มีเสถียรภาพและมีธรรมาภิบาล

ยุทธศาสตร์การวิจัยที่ 2 การสร้างศักยภาพและความสามารถในการพัฒนาทางเศรษฐกิจ จำนวน 9 กลยุทธ์ กลยุทธ์การวิจัยที่สำคัญ คือ สร้างมูลค่าผลผลิตทางการเกษตรและประมง การพัฒนาศักยภาพในการแข่งขันและการพึ่งพาตนเองของสินค้าเกษตรและประมง พัฒนาองค์ความรู้และต่อยอดภูมิปัญญาท้องถิ่นให้เกิดประโยชน์เชิงพาณิชย์และสาธารณะ เพื่อเป็นพื้นฐานในการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนอย่างยั่งยืน พัฒนาประสิทธิภาพการผลิตทางอุตสาหกรรมให้เอื้อต่อการดำเนินธุรกิจอย่างยั่งยืน พัฒนาศักยภาพทางเศรษฐกิจจากการท่องเที่ยว พัฒนาอุตสาหกรรมผลิตพลังงานชีวภาพและพลังงานทางเลือกอื่น ยกกระดับประสิทธิภาพและมาตรฐานการให้บริการด้านโลจิสติกส์และการขนส่งสาธารณะที่มีคุณภาพ ยกกระดับประสิทธิภาพและมาตรฐานการให้บริการขนส่งสาธารณะ เพิ่มสมรรถนะและขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร และพัฒนาเศรษฐกิจระหว่างประเทศ

ยุทธศาสตร์การวิจัยที่ 3 การเสริมสร้างและพัฒนาทุนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จำนวน 4 กลยุทธ์ กลยุทธ์การวิจัยที่สำคัญ คือ บริหารจัดการและการใช้ประโยชน์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน สร้างองค์ความรู้เกี่ยวกับการฟื้นฟูบำรุงดิน รวมทั้งการใช้ประโยชน์ที่ดิน พัฒนาระบบการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำแบบบูรณาการ และสร้างความเป็นเอกภาพในการบริหารจัดการน้ำของประเทศ และสร้างองค์ความรู้เกี่ยวกับภัยพิบัติจากธรรมชาติ

ยุทธศาสตร์การวิจัยที่ 4 การสร้างศักยภาพและความสามารถในการพัฒนาทางวิทยาการและทรัพยากรบุคคล จำนวน 3 กลยุทธ์ กลยุทธ์การวิจัยที่สำคัญ คือ พัฒนานวัตกรรมและองค์ความรู้ใหม่ทางวิทยาศาสตร์ ทางสังคมศาสตร์และการพัฒนา องค์ความรู้ใหม่ในวิทยาการต่าง ๆ สร้างศักยภาพและความสามารถของทรัพยากรบุคคลในวิทยาการต่าง ๆ และพัฒนาและสร้างศักยภาพทางด้านวิทยาการและเทคโนโลยี

ยุทธศาสตร์การวิจัยที่ 5 การบริหารจัดการความรู้ ผลงานวิจัย นวัตกรรม สิ่งประดิษฐ์ ทรัพยากร และภูมิปัญญาของประเทศ สู่การใช้ประโยชน์เชิงพาณิชย์และ สาธารณะด้วยยุทธวิธีที่เหมาะสม จำนวน 2 กลยุทธ์ กลยุทธ์การวิจัยที่สำคัญ คือ พัฒนาระบบ บริหารงานวิจัยของประเทศ ตลอดจนการบริหารจัดการความรู้ ผลงานวิจัย นวัตกรรม สิ่งประดิษฐ์ ทรัพยากร และภูมิปัญญาของประเทศ และจากต่างประเทศสู่การใช้ประโยชน์เชิงพาณิชย์และ สาธารณะ และวิเคราะห์และประเมินผลเพื่อการพัฒนาศักยภาพและความสามารถด้านการวิจัยของ ประเทศที่มีประสิทธิภาพ

จาก 5 ยุทธศาสตร์การวิจัยดังกล่าว เมื่อพิจารณาความสำคัญของกลุ่มเรื่องวิจัยที่ ควรมุ่งเน้น โดยคำนึงถึงวิกฤตการณ์ที่เกิดขึ้น ความต้องการผลงานวิจัยและความรู้ เพื่อเร่งแก้ไข ปัญหาและนำไปสู่การเสริมสร้างและการพัฒนาภูมิภาคโดยเร็ว จึงกำหนดกรอบกลุ่มเรื่องวิจัยที่ควร มุ่งเน้นในช่วง พ.ศ. 2555-2559 รวม 12 กลุ่มเรื่อง ดังนี้คือ 1) การประยุกต์ใช้เศรษฐกิจพอเพียง 2) ความมั่นคงของรัฐและการเสริมสร้างธรรมาภิบาล 3) การปฏิรูปการศึกษาและ สร้างสรรค์การเรียนรู้ 4) การจัดการทรัพยากรน้ำ 5) ภาวะโลกร้อนและพลังงานทางเลือก 6) การเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตรเพื่อการส่งออกและลดการนำเข้า 7) การป้องกันโรคและการ รักษาสุขภาพ 8) การบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมและการพัฒนาคุณค่าความหลากหลายทาง ชีวภาพ 9) เทคโนโลยีใหม่และเทคโนโลยีที่สำคัญเพื่ออุตสาหกรรม 10) การบริหารจัดการ การท่องเที่ยว 11) สังคมผู้สูงอายุ และ 12) ระบบโลจิสติกส์

ในการบริหารและขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การวิจัยของภาคกลาง กำหนดให้มี “ระบบการบริหารการวิจัยภาคีเครือข่ายในระดับภูมิภาค : ภาคกลาง” (เครือข่ายวิจัย ภูมิภาค : ภาคกลาง) ขึ้น เพื่อทำหน้าที่ประสานงานและบริหารจัดการยุทธศาสตร์การวิจัยของ ภาคกลางให้สอดคล้องกับนโยบายและยุทธศาสตร์การวิจัยของชาติ โดยให้มีการเชื่อมโยงระหว่าง ภูมิภาคและส่วนกลางให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้ กำหนดให้มีการติดตาม ตรวจสอบ และ ประเมินผลการดำเนินการกิจตามยุทธศาสตร์ด้านการวิจัยของภาคกลางให้บรรลุผลสำเร็จ